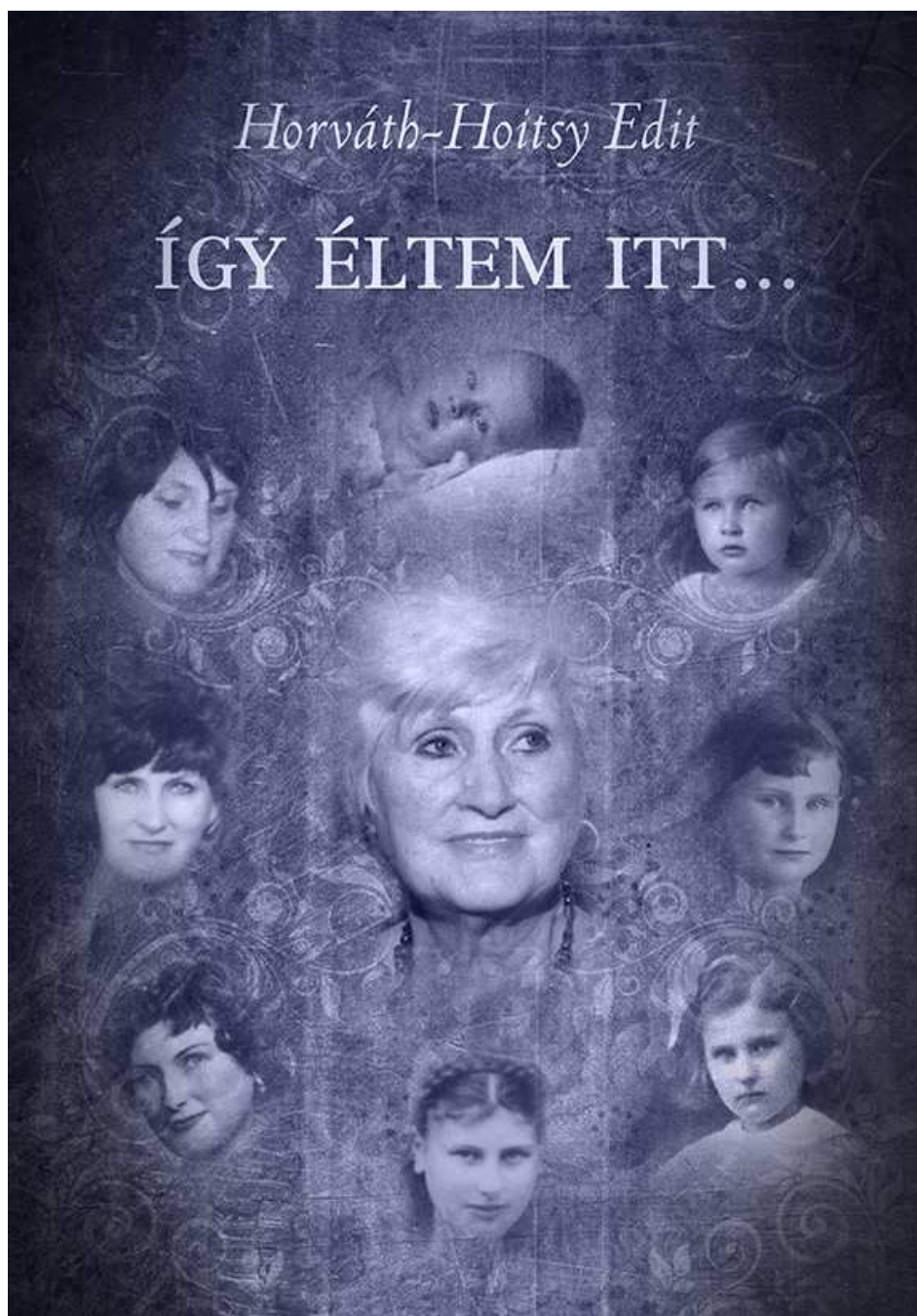

Horváth-Hoitsy Edit

ÍGY ÉLTEM ITT...

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így élttem itt...*

ARS POETICA

Szép, hogyha cseng-bong,
csilingel a vers,
az érdeme is, joga is, hogy
tessék,
de ha csak csillagokról
énekelsz,
nem egyéb az, mint csillogó –
üresség.

ARS

Ó, MÍLY ÁLDÁS, hogy kötetlen a lélek,
s kaptam erős, szárnyas fantáziát;
bár roskadt testben megkötözve élek:
enyém egy részben is egész világ;
optimizmus, te - drága paradoxon,
nincs oly valóság, mi engem kifosszon.

MAGÁNY

...és prédikált a pap,
az öreg – lázas-betegen,
hűlt templomban – üres padok előtt...
és közben
Krisztus magányára gondolt,
fenn, a Kereszten...

Keze megrándult – hullt a
Biblia – a gyertya dőlt
s égett
foltot
hagyott
egy faragott fa-testen...

ZSARÁTNOK

A Szent Iván-éj fénye már kihuny;
vadrózsabokron csöppnyi parazsak...
Zsarátnokomból nem lesz máglyatűz –
sistereg csak, emésztve napjaim,
hamuszín baldachin alatt.
Üszkös gerendák támasztják egem;
így jár, ki gyorsan rak tüzet:
felcsap a láng s – kialszik hirtelen...

MÉRT SÍRNAK A RÓZSAFÁK

Valaki elejtett egy csokrot,
és rátiport a tömeges közöny.
Aszfaltrajz lett a térbe-álmodott,
lélegző szépség.
Talpak alatt zokogja igazát.
Valahol – tán egy csöpp falusi kertben –
fehér-sárga-viaszszínű könnyeket
sírnak a félős, rezgő rózsafák.

RÉSZ SZERÉNT VALÓ

Nem vigasztalás, csak igazság,
egyszerű és kegyetlen irgalom;
mind, ki halandó, egyedül megyen,
ha halni kénytelen.
Egyedül – bárha seregestül.
Feloldhatatlan végmagány.
Nehéz felfogni ésszel
a Törvényt: egyenlő nem leszen
részeknek összessége az Egésszel...

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

HORVÁTH-HOITSY EDIT

Így éltem itt...

versek

Budapest, 2013

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

HORVÁTH-HOITSY EDIT

Így éltem itt...

A verseket összeválogatta
Babics Jenőné
(Horváth-Hoitsy Edit jogörököse)
és a szerkesztő

Címlap
Babics Marcell

Szerkesztette
Fetykó Judit

A kötet Horváth-Hoitsy Edit jogörökösének engedélyével és közreműködésével lett összeállítva elektronikus megjelenésre

Budapest, 2013

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így élttem itt...*

HORVÁTH-HOITSY EDIT* (1929-2007 Budapest)

Szegény polgári családba született, de több nemzetből való nemesi és paraszti ősök is színezték egyéniségének palettáját (*Gyökerek...*). Sokáig átlagos életet élt. A mindennapok gondja, a létfenntartás kényszere elnyomta a benne tomboló kifejezési vágyat és tehetséget.

Egy szívelégtelenség miatti újraélesztés után, az 1990-es évek elején kezdett írni verset, prózát, műfordítást. Ugyanakkor féktelen tudásvágygal képezte magát, verstannal, stilisztikával, mondattannal foglalkozott, görög, latin és középkori klasszikusokat olvasott. Nemcsak magyarul, de hollandul is írt verset, prózát.

Anyagi eszközök és támogatói háttér hiánya miatt csak három kötete jelenhetett meg (*Álmodj varázsló* – versek, *Triola* – színművek, *Hallgass Anakreónra* – versek, prózák). Kis orgánumokban publikált, a központi Kristály korrektoraként látott el közösségi feladatot, s ha felkérték zsűritagként is helytállt.

Országos irodalmi pályázatokon szerzett díjakat és 2002-ben a Falvak Kultúrájáért Alapítvány a Magyar Kultúra Lovagja címmel tisztelte meg. Társadalmi érzékenység, a tehetségek méltánylása és segítőkészség jellemezte.

A megélt évek, a betegségek okozta szenvedés tovább színezték gondolatvilágát. Kisebb kiábrándult időszakoktól eltekintve, alkotói termékenysége a halál közelségében sem csökkent, mintha pótolni akarta volna a késői kezdés miatt elvesztett időt.

Babics Jenőné
(H-H E leánya)

* a címlap központi képe, ez a kép és a zárólap Kemény János fotója, illetve annak átdolgozott változata

Horváth-Hoitsy Edit önmagáról:

Most – évtizedek sorával a hátam mögött – már bevallhatom. Nem érzem jól magam abban a korban, amelyben megszülettem, s amelyből távozni fogok, ha lejár az óráim. Idegen jövővénynek érzem magam, ijeszt a felgyorsult technikai fejlődés, minden természetellenes velejárójával.

Az „őszinte szókimondás” alpárisággá fajult –, aki még őrzi a maga „magán szféráját”, álszentnek bélyegzik azt. Ideálok helyett itt vannak a POP- és Tv-sztárok, hősök helyett a gátlástalan „akcióhősök”, s a szépséget futószalagon állítják elő, akárha „klónoznák” őket: a királynőket. Jelszó a SIKER, a minél gyorsabban és könnyebben elérhető.

ANAKREÓN nekem nem csupán egy időszámításunk előtt cca. hatszáz éve élt görög költő, hanem szimbólum is – főként az – a maga egészséges életfilozófiájával, bölcs derűjével. „Óvatos duhaj”, amint ezt napjainkban kifejezik.

A hallgass Anakreónra tulajdonképpen intés és figyelmeztetés magamnak, éppen mivel olyan hajlamos vagyok a zord, és tragikus látásmódra, a hangulati- és szemléletbeli szélsőségekre, az eufóriára és elkeseredésre egyaránt, de időnként, csapongásaim mellett, az egyensúlyra való törekvésre is.

Remélem mások is így látják majd.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Baranyi Ferenc előszava

Horváth-Hoitsy Edit: *Hallgass Anakreónra** című kötetéhez

Horváth-Hoitsy Edittel többször tartózkodtam egy helyiségben, de egyetlen szót nem váltottam ég vele. Azt sem tudom, hogy a Művészetbarátok Egyesületének ilyen-olyan rendezvényein az egybesereglett negyven-ötven ember közül melyik volt Horváth-Hoitsy Edit.

Mert amúgy rengeteget tudok Horváth-Hoitsy Editről. Verseit ugyanis kis példányszámú orgánumokban, fél-amatőr antológiákban évek óta olvasom már. Azt hiszem, már akkor „kiszúrtam” magamnak, amikor publikálni kezdett. Ritka az a költő napjainkban, aki emberi fogyasztásra alkalmas verseket ír — hát hogyanne örülnék neki, ha ilyet találok! Mert amúgy — amint néhány éve megírtam már — mostanság félek a versektől. Agresszívok, nagyképűek, sértőek, fityiszt-mutatók. Az volna a dolguk, hogy legemberibb indulataim cinkostársául szegődjenek, s magabiztosabbakká tegyék a humánium mind félszegebb moccanásait a lelkebben. Ehelyett felbőszítenek vagy megaláznak.

Horváth-Hoitsy Edit versei segítik az olvasót embernek megmaradni. Merthogy őszinték és szépek. Gyónásszerűen személyes a vallomása, még akkor is, amikor egy-egy kultúrélmény hatására ragad tollat, vagy a magyar történelem nagyjait idézi meg verseiben. Hangsúlyozom: szép verseiben. Oly ritka manapság a szép vers, amelyik gyönyörködtet is, nem csupán elgondolkodtat vagy felkavar.

Horváth-Hoitsy Editet azért is szeretem, mert van bátorsága „divatjamúlt” lenni.

Megtisztelés számomra, hogy előszót írhatok új verseskötetéhez. Akár megismerkedünk személyesen, akár nem — én hűséges olvasója leszek mindig.

* HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Hallgass Anakreónra*, Budapest, 2003, Adrianus Kiadó

Keczely Gabriella:

Bemutatom művészbarátaimat III.*

Horváth-Hoitsy Edit, költő

Varázslatos ember volt! A Művészetbarátok Egyesületében ismertem meg: először, mint szimpatikus embert, aztán ez nem sokkal később kiszélesedett művészetére is, amit mindig nagyra becsültem.

Általa csatlakoztam az AKIOSZ-ba (Alkotó Képzőművészek és Írók Országos Szövetsége), melynek azóta is tagja vagyok.*

Edit nem csak tehetséges, hanem szerény ember is volt. De fájtn neki, hogy pénz és megfelelő kapcsolatok hiánya miatt, méltánytalanul kevés műve jelenhetett meg kötet formájában, miközben mások ontották a jó vagy kevésbé jó kiadványokat.

Egyetlen jelentős kötetének megjelenése az Adrianus Kiadónak, azaz Nick Ferencnek, a Magyar Kultúra Lovagrend alapítójának köszönhető. Öröm számomra, hogy én is hozzájárultam a kötet megszületéséhez azzal, hogy betördeltem Edit gyönyörű verseit. A kötet címe: Hallgass Anakreónra. Hogy miért ez a címe? Idézzük a költőnőt.*

A verseskötet előszavát Baranyi Ferenc költő írta*

Az én kedvenc versem tőle: a MINDENT AKAROK.

Nagyon kevesen tudják róla, hogy nem csak nagyszerű költő, hanem nagyon jó grafikus!

A MAROKSZEDŐ című a versét, amit betegsége miatt ő már nem tudott előadni, nagyon sokszor mondtam el plénum előtt a kérésére és később –, a sikertől felbátorodva –, magamtól is.

Az ő ötlete volt, hogy előadóesteket csináljunk, a saját és költőtársaink verseiből.

* részlet az Academia Budapestiensis Communicationis et Negotii **ANNALES** Tomus III. Redigit: Jolán Róka, Budapest, 2011. számában megjelent írásból

* az AKIOSZ jelenleg nem működik, az írás évekkkel ezelőtti állapotot említi

* I. előző oldalakon

* I. előző oldalakon

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Ezért megalakult a NÉGYEK:

Keczely Gabriella, Kemény János, Horváth-Hoitsy Edit, Németh Sándor
(grafika: Keczely Gaby)

Ezt a hagyományt halála után is megőriztem. Azóta a Négyek már Tizennégyekké alakult, sőt ezekre az alkalmakra létrehoztuk a KÖLTŐTOLL Társaságot. Minden évben legalább egyszer a KÖSZI (Kőbányai Szabadidő Központ) ad helyet e nemes hagyománynak.

Edittel elvállaltuk az AKIOSZ központi lapjának a KRISTÁLY*-nak a szerkesztését. Ketten, szinte szimbiózisban csináltuk a lapot, nem voltak kifejezetten elhatárolt reszortok. Nagyon jó volt vele dolgozni: intelligens, okos, művelt, jó humorú nő volt. Minden problémát sikerült pillanatok alatt áthidalni, pedig nem volt egyszerű feladat.

Búcsúzásként és utószóként ezzel a grafikámmal tisztelegnék Horváth-Hoitsy Edit előtt:

*KRISTÁLY folyóirat, XVIII. évfolyam, 1-2 (dupla szám), 2007

ARS POETICA

Szép, hogyha cseng-bong,
csilingel a vers,
az érdeme is, joga is, hogy
tessék,
de ha csak csillagokról
énekelisz,
nem egyéb az, mint csillogó –
üresség.

ARS

Ó, MILY ÁLDÁS, hogy kötetlen a lélek,
s kaptam erős, szárnyas fantáziát;
bár roskadt testben megkötözve élek:
enyém egy részben is egész világ;
optimizmus, te - drága paradoxon,
nincs oly valóság, mi engem kifosszon.

A KESKENY ÚTON VISSZA

Uram ! - én nem megyek tovább -
én visszafordulok !
Miféle út ez ?! Szűk és kövecses,
és nem tudom, hogy mikor csap le rám
a zsvány,
útonálló rettenet !
Nincs angyalkórus, dal se csendül;
dicsőítő fanfár se zendül,
mint királyi bevonuláskor !
Csak vacsor hull reám a fákról,
fanyar - megsebzí nyelvemet !
Uram - én tovább nem megyek !
A csend nem peng, mint eolhárfá -
szívszorító nyikorgása:
szúette vén palló árok felett.
A hallgatás bozót mögül huhog.
Én - visszafordulok !
Glóriás kereszt sem vezet;
keresztben egymást metsző árnyak,
rögön, mint táborhelyen állnak,
majd hullnak - mily fegyvertől ? - nem tudom.
Holdtalan éj kúszik a szűk úton
s nyüszít, mint árva,
háztól elvert vén eb - kizárva.
S a Fény, az Édes,
az üdvöt hirdető szövétnek
csak messzi, vértelen derengés !
Uram ! - én visszamennék !

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így élttem itt...*

Engem a széles úton várnak
– s nem látomások, nem testetlen árnyak,
egy derűs, szertelen világ;
mint tálon vérnarancs, napsárga,
édes gyümölcs – úgy kínálja magát.
A pázsit
virággal hintve hentergésre csábít,
s nem tilalom vár, de parancs:
élvezd az életet,
mint habzó italt, nem fogyó gerezdet;
kincsét buja szőlőhegyeknek,
s kiforrt, sűrű levét,
miből sikongó nevetés
s hujjogó s korlátlan öröm
szimfóniája szól -, s csap égis,
a széles úton végig
a lármás hangzón !

Csak dől, csak dől
a negédes zene,
mint pingált verkleiből !
És senkit nem bánt, hogy hamis
a szöveg is - a szólam is;
minek is kellene
kristálytisztának lennie
e zajos, örömparki vursliban ?
Visszamegyek, Uram !

De látom: ott,
messze, hol párhuzamos,
széles vonalak összeérnek,
ott vár a nemszeretem Végzet !
Földből tör fel, mint bányalég
aknából -
lazúros, csillogó egét
illúzióknak vastag,
vörös és barna füsttel fedve;
hamueső hull levelekre
s az öröm-ódák elhallgatnak.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

És hosszan, kanyargón, mint ördögnyelvek
nyaldossák alját súlyos fellegeknek
a kárhozati lángok.

Uram ! ha most megállok
s tétován, tépelődve várok
egy szóra, bízatóra, megvetsz érte ?

Csak egy ujjadat nyújtsd felém,
egyetlen Igéd halljam én,
nem testi füllel -
tántorgó szivemmel;

s ha lassan, botorkálva indulok
és közben meg-meg torpanok
bátorítást remélve,
újra megállva - megvetsz érte ?
Csak egy sugárka, fényfonálka
hulljon utamra - én megyek,
oda, ahol a rengeteg
szélső szélén a Fény rezeg.
Sosem foszló szivárvány íve leng.

Szánó Szived legyen velem.
És én - megyek...

PÁRBESZÉD

ORPHEUS

Ha lángom lenne, melegítenélek !
Fel, égő gyönyörig hevítenélek.
Lennék bársony: a testedhez tapadnék,
síkos selyemként beborítanálak;
tűzróka prémeként úgy védenélek,
ahogyan párját óvja a vadállat...
Kárbunkulusként füledben ragyognék;
aranypánttal kerítném homlokod;
csípődöt skófiummal ékes övvel,
hajad befonnám kláris-gyönggyel
- lepedőd lennék s hímes paplanod.
Ágyékidig kúsznék fel, mint harisnyád,
oda, hol dús, bozontos árnyék
rejt el tested féltett titkát
- mint árnyék, árnyékodban járnék -,
úgy tartanám a keblecskéidet,
mint hálóvékony, áttetsző kosárka,
s mint három ágból sodrott drága násfa
köve, foglalnék két halom közt helyet:
két nap között, mint holdvilágnak árka.
Hárfásod lennék - Minnesangered -,
ajkamról nem fogyna az ének;
lennék a hintád: fölropítenélek !
Lennél asszonyom - lennék embered...
Ha éreznék még, jaj, hogy szeretnélek !

Mi szólt: elhangzott régi vallomás
kongó visszhangja, semmi más.
Én nem tudom már, mi a kéj, a vágy !
Hittem - de régen -, ha a fájdalom
kemény bilincset elszakíthatom,
többé már semmi, semmi nem hiányzik.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Hogy bánat s vágy hiánya fáj is:
a halandó nem érti meg.
Ha éreznék még, ó, hogy szeretnék !
S benned az életet.

De itt, e mezsgyén túli parlagon,
megtalan kóró, nem tudom,
mit éreznék, ha érezhetnék,
miként szeretnék, ha szerethetnék ?
Ne idézz fel ! - dugd be füled
viasszal bár, de meg ne halld,
ha hívnak is az istenek...
Tiltás álljon közénk, miként a fal...!

EURIDIKÉ

Nem hat reám a sírból-intelem !
Minden tudásnál többet ér nekem
e vágy, a végtelen !
Nincs fal, mit tornádó-vihar,
e forró vákuum el ne kapna
s ne törne számtalan darabra;
ha forgószél jön, az a Hatalom !
A szökőár is úgy tör át:
kitördeli a gát fogát !

ORPHEUS

Nincs ár, mi sziklacsúcsig ér fel:
makacs gyerek, ezt érd fel ésszel !
Nincs tornádó, ár, mi el ne enyészne,
a NINCS határáig ha érne.
Itt más a Törvény, más az Úr !

EURIDIKÉ

No, akkor tudja meg az úr:
ha a törékeny égbolt elfelejti,
hogyanapja volt, meg holdja is;
csillagait ha földre ejti,
s velük hal maga is;
ha füstös, száguldó kométák
százával egymásnak ütődnek,
s a robbanás elpusztít egy planétát;
nincs olyan űri-földi téboly,
ha gyilkos, ha öngyilkos, hogyha mégoly
apokalipszis ráz meg eget-földet
- lehet kozmosz-vihar, vagy örvény -,
hogyanpusztítsa a Szerelmet ?
ARRA NEM KÉPES !

ORPHEUS

Ó, értsd meg, édes !
Itt más az Úr, itt más a törvény !
...Ős-robbanás előtti ős-magány...

EURIDIKÉ

Érved silány...!
Én épp magányodat akarom
megosztani veled !

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

ORPHEUS

Konok vagy s gyermeteg...
A magány, ha megosztott: már nem AZ !
Ideát egy az Akarat,
EGYETLEN TÖRVÉNY - át nem hágható !
Hogy nem segít se tett, se szó:
neked talány - pedig - való !

EURIDIKÉ

Hiszed: most győztél ! NEM FELETTEM !
Szólok – szavad ellen, de érted !
Szüntelen izzó láng edénye lettem,
mint templomban az örökmécses
tartom a reménységnek olaját:
élsz, Kedvesem ! - nem parlagon,
kóróként szárazon. Mint a Világ !
A lényem részeként - és lényed részeként,
úgy élek én - mert másként nem tudok !
S te – élsz ! Itt: bennem. S odaát ?
Hát – odaát: VELEM...!

BESZÉLGETÉS A KÚTNÁL

Meztélláb állt a nő a kútnál,
oldalát korsó súlya húzta le,
vízzel, hús vízzel csordultig tele.
Állt, tétován, megrendült-félszegen.
„Asszony, adj innom !” – szólt az idegen.
Haja, csillogva verítéktől,
válláig hullott, súlyosan,
és csapzott volt a vágatlan szakáll,
homokszemcsék az elnyűtt köpenyen.
„Asszony, adj innom !” – szólt az idegen.
(Galileából jött, vagy Júdeából,
Cezáreából tán -, de messzi tájról,
s velem, hitvánnyal, itt, Samáriában,
semmi asszonnyal, szóbaáll -, velem ?!)
„Asszony, adj innom !” – szólt az idegen.
Fakupa telt, s ürült, csöppek peregtek
végig a vágatlan szakállon.
(Való, hogy szólt hozzám, vagy álom?)
Az arc napégett, mint nomádoké,
ám a pilláknak sűrű rácsa közt
tó-kék tekintet, átható, szelíd.
(Írástudó, vagy prédikátor-é?)
A jövevény beszélt, és elsorolta mind
a nő bűnét, szerelme titkait,
és az pironzott kendője mögött,
de mint ki csontvelőig meztelen.
Ám a beszédben nem volt megróvás,
ítélkezés, csak meleg szájalom.
„Ne vétkezz többet !” – szólt az idegen,
s poros saruban, a poros úton
már messze járt... Tán ott se volt sosem...?
Zuhogó, vad fény verte a határt.
És az asszony korsója könnyű lett,
s maga megkönnyült: több lett s kevesebb.
Az útról felvett és válla fölött
a háta mögé dobott egy követ...

HIPERKOMFORT

Fény-rács, árny-rács és lézer-rács
egy bárdolatlan nyáj akla körül;
szemen-szedett, szedett-vedett
„való-világ-szabadság” integet:
üvegkalitban közszemlére tett
kísérleti – önkéntes – dísz-nyulacskák
a virtuális panelek között
élnek valami látszat-közösségben,
górcső alatt, álomban-ébren;
egy szerencsés –, a többi kivetett,
esetleges sorsnak átengedett
elejtett „senki” lesz maholnap.
...A mesterséges szálak meglazulnak,
akár a rosszul sodrott háncskötél.
(A „kis” siker: kudarc –, ha „sztárnak lenni”: CÉL.)
Az intézményes, célzott megtévesztés: megengedett,
mivel a „gépezet” beépített modulja lett.
Minden manipulált –, főként az EMBER !
Kínálják szintetikus eledellel:
a választék hatalmas, ám ízre majdnem EGY,
de meg kell hagyni: tetszetős nagyon;
a baj csak az: már nem tudom,
hogyan mit eszem és mit iszom,
s hogyan mit nyelsz-kortyolsz, nem tudod te sem !
– s mert csábítón kínálja önmagát
a drága cikk, s a sok hiper-kolossz
gigant-plakáton reklámoz saját
emlékével kétes produktumot.

Húsban-gyümölcsben, bio-dobozosban,
elegyes preparátum, nem ismert adalék van;
ott áll a címkén ! – felsorolva szépen:
„Mi nyílt lapokkal játszunk, szépen kérem,
a fogyasztói érdek védelmében –,
semmi kockázat !” S te mégsem tudod, mi elég
a rád tukmáltból, hogy egy mélyedés
lakója légy – idő előtt... Felesleges,
s felette hasztalan időfecsérlés: felelőst
keresned. „Felszívódott” – akár a mérge...

S mérgeződik a lélek –, az „agymosás” az élet
szerves részeként „működik”. „Fogyassz és higgy !”
A szent cél érdekében kampány kampány sarkára lép
–, szervezés dolga az egész ! – s te lépre mégy,
s hogy becsaptak: olykor már meg se érzed.

Minden MEGA és MÉGMEGÁBB, ÉS LESZ MÉG LEGMEGÁBB,
a „ráolvasás” fúrja koponyád, és tölcserrel töltik beléd
a konzum-maszlagot. Elönt a reklám- s szlogen-áradat.
Mai Peer-ként* homogén szószba keveredve
megtanulod kilúgozni magadból – önmagad.
A szándék az, hogy mind nagyobb legyen
a bárgyú nyáj – a „homo sapiens” – pokoli butasága:
a kollektív vezethetőség. Ezért semmi se drága
– legyen bármi – kapitális az áldozat... Hogy védekezz,
tudom, miszerint megpróbálsz. Körülsandíthatsz, ámde
nem marad – nincs tény, ennél világosabb –
semmi esélyed... Itt csak naiv, beteg számár remélhet...

* Peer Gynt

A SEBZETT TÖRZSÚ FÁK

(Mintavers terzinára = füzérrím)

Amint az egykedvű, a halk esőnek
zenétlen hangja sír a réteken,
úgy rí e színe-nincs, rekedt kis ének.

Egy halk sugár felette földereng,
akár a záporos napoknak múltán
az első félénk fény, ha megjelen.

Mint áradás után a víznek partján
hínárral átszótt, bús füzek sora
dől meg, ostromlott törzsét rézsút tartván,

– a felszint csapja ága ostora é,
s a gyors sodrású víz tépi kegyetlen,
és tört gallyat-lombot sodor tova:

oly védtelen, oly végképp tehetetlen,
mint sebzett törzsű füzek, most e szív,
de csak zokog, zenétlen énekekben,

s a nyárból egy sugárkát visszahív:
miként a langy eső a réteken...

FEKÜDT A HAVAS ÚTON

(Szabálytalan rondó - 1945. februárvég)

Feküdt a havas úton és nyitott
sebéből még szivárgott némi vér,
amit a süppedt hó úgy felszívott,
mint szomjas állat, hogyha inni kért.

És domború szemére ráfagyott
ezüst-fehér lamellaként a dér.
Feküdt a havas úton, és nyitott
sebében nem volt többé cseppnyi vér.

És gyűlt a nép, s mondták: „Ez DÖG ! Halott !
No, lássuk csak: kilóban mennyit ér !”
Volt ki böllérkést, más csákányt hozott.
„Hej ! Csak ne volna ilyen ösztövé !”

Szétszabdalt teste BÉLIG volt nyitott...

ALUDNI, ALUDNI...

Kőszirt tűhegyén elaludnék,
a sziklamorzszás szurdok alján
görgő sodorban; fűtlen hátán,
tüzes, nap-marta fakír-ágyán
a szemcsés homokrengetegnek,
felajánlkozva éhes ebnek,
kráter-szegélyen, lávabordán,
liános, mély vadonba vetve,
hol szövedékén át meredne
a hiúz-képű, ferde hold rám,
vagy csont-sárgán, fakón, szikáran,
akár kihantolt, póre holtak,
lényegig végleg lebomoltak,
vasrácsról futna át az áram
testembe, vagy szöges keréken
ínszaggaató küllőre húzva,
pöröllyel csontig összezúzva
aludnék el –, foszforos fényben
jégtömbön, vad, kietlen éjben:
csak tudnék már feloldozásig jutni,
csak egyszer e hínáros poklot
tudnám magamból kialudni...!

KORATÉL

A tarka ősz már koratélbe fordult,
s egyre szikárabb, egyre fakóbb.
Borzongva húzza össze véznasága
előtt a nyútt malaclópót, a sárga-
foltost az ős-diák, a garabonciás.

Megverten ellopódzni vágyna,
magára hagyva hantba-harasztba,
mocsárba-süppedt lábnyomát.
Reméli titkon: láthatatlan,
hiába –, féllábbal még itt van.

Látja más is talán, ha én még látom:
szikár tölgy mögött, távoli fenyőn:
– egy félregörbült fán mereng,
oly szomorún, hogy megsajnálom,
ahogyan nyurga lába,
ahogy kopott kabátja leng,
s hogy gubbaszt, sóhajt s – hegedül! :
nyirettyűjének kenetlen vonója
alatt a hangolatlan húrok felnyikognak;
fészek hullik, gallyak zokognak,
széltől majdnem letörve, zúgolódnak,
sikognak – reménytelenül.

VÁRJ RÁM

Üzeneted várom.
Talán meghallod csendes éjszakán
Sírásom, fohászom.

Imádkozom érted.
Talán erőt ad nékem, gyöngé nőnek
Csillag-vérted.

Váraj rám! Vársz, tudom.
Könnyem záporként hull eléd
A végtelen úton.

Bízzál, imádkozz!
Az oltár előtt kérj nekem erőt
Az örök halálhoz!

A HATÁRTALAN BIRODALOM

Mondják: az irodalom parttalan;
nem én mondom –, a nálam okosabbak,
és nem szólhatnak ennél okosabbat; birodalom, határtalan,
mondják –, nem én, a nálam eszesebbek,
és nem szólhatnak ennél eszesebbet.
Mélységnél mélyebb rejti gyökerét,
és csúcsait az égen túli ég,
testvérei nem mérhető hatalmak,
mondják a szintről-szintre magasabbak
és nem mondatnak ennél magvasabbat.
Vonz és rettent! – lázas felismerések
teszik, hogy lábáig felérhetsz,
ám átlátni e kortalan egészet
sosem fogod –, csak parányságod érzed.
Nem én mondom: a Bölcsek így beszélnek,
s ennél bölcsebbet senki sem beszélhet.
Csak talpalatnyi tér – ennyi a tiéd,
e térbe fér atomnyi mindenséged,
s te jól tudod, hogy mindez mily kevés,
és így leszel holtodig mind szerényebb.

Furcsa fonákság: öntelt lesz a balga,
hiú és erőszakos a tudatlan,
hogymit nem tud, hinni nem akarja,
de hangja annál hangosabban harsan;
palánkját jól betömve kinn reked
tanyáján kívül minden ismeret,
s ő sánc mögül sivít, átkoz, rikácsol,
és tilalomfát kőszerszámmal ácsol:
„A nagyvilág ide be nem jöhet!”
Süpped körötte, mint dohos üreg
a lét. Tölti szurok: a gyűlölet.
Nem fér meg együtt, nem! – egy Nap alatt
a tágas tudás s a szűkült tudat,
mondják velem a nálam igazabbak.
Senki sem mondhat ennél igazabbat.

MAGÁNYOS I.

Függönye résein át
les ki a parkra;
ismer mindenkit:
felnőttet, gyereket.
Botlás-botrány
nem marad felfedezetlen
fürkész figyelme előtt.
Szempárja: radar,
s falra tapasztott
füllé vált maga is.

Mérföldről is hallja
a ténykedő szerelem
elfojtott kis neszeit.
Megbotránkozik;
felfedez, tapasztal,
rögtön ítél
s viszi a hírt
sebten – még melegen,
hirdetve fűnek-fának
– úgymond az erkölcs nevében:
„Ez történt itt – meg amott!”
Végítéletet emleget:
„Úgy kell a bűnös világnak!”

Kárörömében ilyenkor
– maga se tudja –,
Vörös Rébék szörnyű, kietlen,
istenverte magánya sikolt.
Hogy undorodol
tőle, felejtet,
s a fonák részvét
útmenti virágát
magadban nyílni hagyod.

MAGÁNYOS II.

Feszülten és merev derék-
kal ül, s mintha várna valakit,
úgy néz előre.
Pohara érintetlen;
a zajban csönd fogja körül,
mint elrettentő páncél.
Egymaga van, és senki
nem mer leülni mellé.
Fagyos és mozdulatlan
tekintete a szüntelen magány
vágányaira siklott s ott maradt,
mint rozsdás vasszerelvény...
Poharából gyöngyözve menekül
a szénsav – alszik a lé.
Félig kiissza, majd feláll, fizet.

Magas és szikár – a harminc,
vagy akár hatvan szürke év
nyúzta le húsát... Elindul.
Mindig szemben a tömeggel;
két válla mellett elsiklik a sűrű,
hordalékos közöny.
Mindig sodrásnak felfelé tart,
akár a nautilusz.
Az utcahosszon s arra, messzebb
a tér felett, döllyfös és nagybogyú,
kékes galambok szállnak,
döllyfös, nagybogyú égen.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Otthon belenéz a tükörbe
– véletlenül –, majd elfordul ijedten.
Egy elszabadult, kósza fürtöt
a szigorú és sima kontyból
a szeméhez emel. Megállapítja
– mint már annyiszor –
fehér és törött szálból
van épp elég...
Fülében zúg, mint kagylóban a
szellem – egy egész óceán.

RÉ TITKA

Engem a törvényszerűségek
vittek át völgyeden,
tépetten bár, sebbel tele, de
megérkeztem
piramisod falaihoz, megfejteni
a hieroglifákat,
mik nélkül vagy töredék –,
Nagy Egész.

Buta fellahként hogy róttá volna
fel történeted a Fáraók tollnoka,
ha nem ismerte az Eredetet,
a Nílus Szent Forrásvidékét?
Hát örökké fellah legyen az
ismeretlen tájon az Ember;
eltiltva gőgös titkaidtól,
Világpiramis?!

MAGÁNY

...és prédikált a pap,
az öreg – lázas-betegen,
hűlt templomban – üres padok előtt...
és közben
Krisztus magányára gondolt,
fenn, a Kereszten...

Keze megrándult – hullt a
Biblia – a gyertya dőlt
s égett
foltot
hagyott
egy faragott fa-testen...

MÁRIA KÖNYÖRGÉSE

Rám bíztad Őt
– tudom, Uram! –
testembe Szent Magod vetetted,
az tiszta volt, hát megfogant,
mert tudtam jól: Tiéd a Gyermekek!
Minthogy én is Tiéd vagyok,
csak kissé másként: földiebben,
így félelemmel is terhelten
reszket a szív, e nő szíve;
bocsásd meg, hogy örööm gonddal,
aggodalommal van tele!

Ma emlőmhöz tapad, de holnap
elveszi őt ez a világ
– Terved szerént! – s tán áldozatnak,
s lesz letépett olajfa-ág.
E kiscseléded, e tudatlan,
súlyos megézés birtokában
nem lehet végképp bárdolatlan!
Kettős az érzés választottan,
ám eszközként s beavatatlan!

Add Uram, elfelednem, hogy a Jövő
(miként e barlang) ismeretlen,
mint ez istálló, oly sötét.
Add, Uram, most e perc legyen
– vagy néhány óra – a legszebb jelen,
s akár az Ég, az Üdv, a Menny.
Édes forrás nyílt mellemen,
s léteimből ez a Drága Lény!

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Értem: Világfa nő ölemben,
lombja hatalmas, árnya Fény!
De most, Uram: hagyd még ölelnem,
s míg apró ajka érinti a mellem,
hadd higgyem azt, hogy
EGÉSZEN ENYÉM!

MINT ÁLDOZATOK

Fenyőfák jönnek,
karcsúk, kövérek,
szántalpas szekereken.
Mind egy halomba,
kötegbe fonva –
s jönnek még seregesen.

Sírhat a dombhát
testén az irtás –
árkába zúzmara száll:
jajong felette
egyre kerengve
felhőkék tollú madár.

Duhogva moccan
egy vonat morcan,
bendője fával dugig:
messze a sáros,
nyugtalan város,
elérik tán hajnalig.

Bámul a népség:
micsoda szépség
virult ki utcán-teren!
Itt a karácsony!
Smaragd-szín ágon
aranyos alma terem.

A jövevények
gyertyával ékes
zöld teste szinte lebeg:
s már csodaformán,
csillaggal ormán
hírel az Ünnepet.

Ámde az Este
homályba veszve
tűnik el, illan hamar;
akár az illat.
A fácska sorvad:
hull a levél, tar a gally.

Maholnap árván
fekszik a járdán
százezer csontkarú fa:
kifosztott hullá.
Semmibe hullva
hol vagy már – drága Csoda?

BÖLCS AZ, KI MEGFONTOLJA

Tél volt, feküdtem fél-kómában, lázzal,
most nyárközépi, zsarnok nap tüzel,
de rosszabb minden testi sorvadásnál
az az ínség, mi sose múlik el!

A lélekmély beteg, s az lesz halálig:
a más ütötte, magam-tépte seb
s légszomj is kínozt, néha fulladásig,
s ez fájdalomnál is keservesebb!

Sejtek halódnak, mint vérmérgezéskor;
rándulnak érfalak és vércörök –
én állnám tán, de járvány ez, vagy téboly?
Az élet benn halállal ütközött.

Az éhségnél is fogcsikorgatóbban
korog ez úr – könnyörtelen hiány,
szomjtól kikezdve, sívó, vad homokban
a száraz száj repes így víz után.

Üszkösödik a sérült rész és terjed:
kór-kórt okoz, beásva jól magát,
sóhajtanak, tiltakoznak a szervek,
és rozzannak, mint féregrágta fák.

Jöhetne bár akármilyen mágiszter,
tudós kirurgus, bölcs léleksebész,
ha nem könnyörül önmagán az ember;
ha nem serkent a szív, a józan ész

harcra a lassú sorvadással szemben,
sem értelem, se istenadta hit,
ha nem vonul fel szervezett hadrendben
az akarás – úgy semmi sem segít!

S ha tompul néha ez a gyilkos sajtó
– mert vannak percig-bódító szerek –,
hétágú korbács vág arcul: az önvád,
és egész lényegem beléremeg.

Kétségtelen: segítetttem a sorsnak –
eszköze lett az ön-hitegetés
a pusztításhoz – míg illúzióknak
bolondjaként kóválygón nem kevés

bűnt gyűjtöttem szegény, szédült fejemre –,
s mint griff-tojásból kikelt szörny-madár
teríti szárnyát gyarló életemre
a bűnhődés – és mindhiába már

látni, vagy sejteni az összefüggést,
mi bűn és büntetés közt oly szoros,
hogyan nem feszíthet rajta semmilyen rést
a beismerés – itt a sors toroz,

a vén kaján, mely késő szerelemmel
csapdába csalt, s most bárgyún kiröhög,
s mint rossz csibész játszik az életemmel,
míg megdermednek mind a vérkörök.

Ki balgán remél – mindent elveszít.
Bölcs az, ki megfontolja lépteit.

A VARÁZSLÓ KERTJÉBEN

(Egy Gulácsy Lajos képhez)

Kék fényben, éji fényben,
vadrózsabokor tövében
elpihent a nyúl.
Ágat ringat könnyű álom,
lepke alszik a virágon –,
rá kék árny borul.

Kék fényben, éji fényben,
Merlin varázsló kertjében
áll az ifjú pár,
bűvöletben, megremegve,
fellobbanva s elmerengve
valamire vár...

Sok hunyorgó pici fénnel,
hárfahanggal, kék zenével
telik meg a tér,
holdvilágban kék a rózsza:
látni: mélyen meghajolt, s a
lány kebléhez ért.

Ám a két test mozdulatlan:
az elindult mozdulatban
megdermedt a vágy,
mint törékeny, száraz ágon,
esőtlen, göröngyös ágyon
vértelen virág.

De a Kéz – tán öntudatlan –
megrezdült, s e pillanatban
csoda született,
és a szép pár – jogát kérve –
átlibbent egy másik térbe,
s ott él és szeret!

Merlin meghalt –, szürkemárvány-
nyugalomban fekszik árván –,
elszáradt tetem –,
de a véghetetlen vászon
– csodavásznán – él az álom,
s él a Szerelem.

TÉLI TÁJKÉP – CSATA UTÁN

A medveálmú zord vadon
megrázza borzas, nagy fejét,
ahogy sűrülnek fent jeget
szitáló, testes, súlyos fellegek,
megrázza busa, nagy fejét
a dércsipkézte, vén vadon.
Fáj a való –, aludna még.
De zúzmara-tű garmadája hull
s mind – mind, mint apró dárda, szúr.
Mögöttük, vedlett halmokon
– hol állnak még a bunkerek –
rohamra kész a téli fürgeteg,
és végtelen spirált teker
csillagpihékből sarki szél
– megszállott dervis –, s míg pörög-forog,
bősz indulat kél, vad szeszély,
meghajlanak a tölgysorok:
a szél egy tankba ütközik,
görgeti gyilkos gépek roncsait,
és ingerülten fölmorog.
Természet-dúló vész mögött
természet-adta zúg, dohog, dörög:
harc tombolt itt –, jön más veszély:
rossz jóslatokkal telt az éj...
Csata-émlék: bádogsisak
az ágakon, s véres mundér-cafat.
Alvó aknák lapítanak
az összepréselt jég alatt.
Horgasztja bús fejét a rengeteg:
elfáradt, gyökérig beteg,
s benne, körötte ott hever
csonttá fagyott tetemből – hány ezer?
Élő sehol –, még reszketeg
anyóka sem, ki rózsét gyújtóget.

EGYÜTT, S NEM EGYEDÜL

Én boldogságom, el ne hagyj,
mert sok a próbatétel;
a bátorságom is te vagy
és erőm a tiéddel
szövetkeztünk nem veszthetünk
– világ legyen bár ellenünk!

De nélküled sorsom: kudarc.
Naponta kell elesnem.
Megalkuvás bánt, s fáj a harc
– mindegy, mi lesz a vesztem...

A KÚT

Mint aki félig beomolt,
vén kút fölé hajol,
s meglátja lenn
az algazöld, a fénytelen
tükörben mint amorf,
reszkető foltot – önmagát:
úgy látom múltamat.

Itt-ott lazulnak-hullanak
emlékek – zúzott cserepek –,
s telik a semmivel a vak,
sötét üreg...

Szabályos körkörösség valaha
ölelt itt hús vizet
– hőségben szomjat oltót,
mi töltött testes hordót,
mely mára szétesett,
– maradékan vastag moha...?

És a jelen?... Rossz donga,
deszkekává –, csorba már a
szélén a vasvödör;
rozsdáll a csörlő s horga,
nyikog a forgatókar,
s e bús gödör
felett az ég is szürkül, szűkül,
s darabra törve a saját
képét, töri a lenti tükröt át,
majd mint a csörlő lánc,
belezúdul a kútnyi éjszakába.

Mit várhatnék tavasztól, ősztől...?

AKIT A MÚZSA

Akit a múzsa jól nyakon csapott
– közelről lát az csillagot-napot –,
és ír, csak ír – s feled csapot-papot.
Az eget lantnak – s nem bölgőnek – véli:
saját dallamát azon keresgéli,
és nem kímélve magát s másokat,
életművet gyárt – többet, mint sokat!

Jó Rosinante-ját Pegazusnak nézve
nógatja: „Hé! – a Nemtők közelébe!”
Szárnyalna az, de csak biceg szegény;
babérja kornyadt, habókos legényt
cipel a hátán, kit sok szép erény
díszít, csak egy nem: a tehetség!

Az nincs neki. Mégis ágál, hogy tessék.
Csak dallna-dallna – s cirpeg, mint kabóca;
spiritusz fogytán füstöl a kanóca.

Himpókos lábú paripája egy nap
a kocogással, ügetéssel felhagy;
átára fordul – lábai az égnek,
s megadja magát a bús békességnek...

Szép asszonyság!
Testvérek közt legszebb!
Csókolj-ölelj, ha abban telik kedved;
de – kérlek! – szokjál le már egyről-másról!
Többek között a nya-kon-csap-ko-dás-ról!

NYOMDAFESTÉK

Ó, „szűz” koromban
mi boldog voltam,
ha nyomot hagytam
nyomott sorokban!
De „rezisztensként”
bensőm se rezzen,
ha nyomdafesték
rögzíti versem,
hisz’ napok múltán
önmaga múltán
sír a silány
iromány –,
súlytalan volta épp,
mi lehúzza –,
kullog a semmi
a „semmi” nyomán.
Nem kell a semmi-
süléshez a zúzda...
Tudvalevő, hogy
vész a veszendő:
bús feketéje egyre fakul,
egyremegy: évek,
vagy fél-esztendő
árkába hullik le
nyomtalanul.
Ím: temetetlen
porlik el az,
mely nem időtlen
s mindig igaz.

FEKETE DAL

Az éjjel jött két fekete úr,
megmérni koporsóm hosszát,
én mondtam nekik: „Felesleges!
E roncsot majd elhamvasztják.”

És hoztak hosszú leplet is,
síkos, fekete selymet.
Én mondtam nekik: „Felesleges!
Tenyérnyi épp elég lesz!”

Fekete baldachin volt az Ég,
kigyulladt rajt' fekete fáklya,
a hold – a Hold is fekete volt,
fátylas, szomorú lárva.

Hajamban fekete denevér
csüggött vérszínű szálon,
holt szeme-karma arcomon:
ő volt a rémem, az álmom!

Mint hollók, a két úr visszajött,
károgtak fekete ágon.
Én mondtam nekik: „Felesleges!
Még nem jött el az én halálom!”

Csak nézett két cilinderesem
– a tolluk akár a gérokk –,
néztek mereven, tűzvörösén,
mint feladattudó hóhérok.

És azóta ragyoghat nappalom,
két öröm itt feketén gubbaszt:
két fekete folt, két varjú-árny
– tőlük a rémület zsibbaszt.

Ők lettek jelenem és jövőtelen
életem mottói, ketten,
csak intenek, s percre sem feledem,
hogyan szüntelen „oda” igyekszem!

ANNAK SEGÍT A VÉN TERMÉSZET

(Háfiz 12.sz. perzsa költő ghazal rímformája szerint, de más ritmikával)

Ki önkezével épít házat,
hol az ablakok égre néznek;
és ciprusok sorfala áll őrt,
ellenszegülvén ártó szélnek;
kertjének bokros lugasában
ring a cinkelak, csalogányfészek;
ha felkél, arcát harmat mossa,
haját szelíd, korai fények:
kandalló fül és hasáb roppan
szobájában, ágak zenélnek,
és halnak falánk láng-marástól,
közben mesélik: ők is éltek,
szolgáltak levéllel, gyümölcscsel
sokfajta jött-ment, kósza népnek;
árnnyal a fáradt álmodónak,
csuriantva ajkaira mézet;
ringattak hintát, hosszú sodronyt,
padkával, lánynak és legénynek,
legfenn az Örökkévalóság
himnusza zengett –, ősi ének...
Így szólnak a bóbiskolóhoz,
míg hétszín szivárványként égnek,
mert ki házat jósággal épít,
és szót fogad a bölcs beszédnek,
nemet mond minden rombolásnak,
és tisztel mindent, ami élet,
etetőt állít téli erdőn
a sok kis ártatlan szegénynek;
örül a koldus – a kirekesztett –
megosztott étele felének:
annak a nyugalom vet ágyat,
annak segít a Vén Természet,
s a fűben-fában-vízben élő
játékos nemtők, istenségek.

URAM ISTEN, MENTS MEG...!

(Aranyfecske)

Lenn a kanális,
fönt meg a füstköd,
szörnyeteg böfög fel
gyilkos füstöt.

Bugyognak hártvás,
vak óceánok,
savas eső fürdet
erdőt, várost.

Fénytelen parkban
lombja-nincs ágak
– mutogatja hátát
oszló állat.

Süvít a Honda,
lovagja gyerkőc,
sárkánytestű kondenz
étert fertőz.

Márga-szín égen
kérges a hályog,
Uram Isten, mentsd meg
Te világod!

EGYEDÜL A KÁPOLNÁBAN

Igazi csend...

Még szélzenét, még lombzúgást sem enged
hosszám komoly fensége a teremnek,
kitessékelte innen a világot:
ne zaklasson most gond, se zaj.
Lentről se szűrődik fel lárma:
emberi beszéd, nevetés,
túsarkak, s nehéz férfitalpak kopogása.
Körülnézek –, s magamba látok.
És fölfelé, oda, hol dísztelen derékszögben
találkozik két rézsút oldala
a boltozatnak, honnan eszményített,
s mégis meggyőző pózában a kínszenvedésnek,
kissé felém hajolva csüng a Test,
faragott test az egyszerű kereszten,
a tölgyfabarna, mély háttér előtt.
Az arc, az ismert, hunyt szemével –,
képzeltetés tán –, de úgy érzem: figyel.
Nem a szokott kápolna-áhitat –,
van ebben valami személyes.
E személyesség nekem szól, – nekem!

Lehet, hogy néhány percre csak,
de minden ami földi: kint maradt,
és itt csak béke, béke van,
mi rám vetül, s lassan belém szivárog.
S az „átok”, amit „valónak” hív az ember,
lám: kint rekedt, és nem kér bebocsájtást.

A fájdalom, a nyúglódás, szorongás,
a bottal botlás, a szavakkal botlás
és minden korcsosító kényszer,
akárha semmi lenne itt,
az értem vállalt szenvedés valósága
alatt. Valami vonz, hogy nézzem:
ahogy egy félénk napsugár
– apró lepke – a zárt szemekre
a mindenlátó hunyt szemekre száll.

Ó-KÁPOLNÁK CSENDJE

Csúcsíves félhomály... Törött
rozettán lopta át magát
az alkony –, ólomszürkén, vértelen.
Görnyedt árnyékok a padok között:
imába süppedt, kámzsás alakok
– zord őrei az ős-liturgiáknak.
Kint tág sivárság, üres ég.
Sovány dombocskán gyér bozót,
homok és elszórt fűcsomók. De ott,
a síkon túl, mozgalmasabb, kies
vidék. Sziklák térdéről hull le pezsgőn,
forrás-tisztán a víz, s a lejtő alján
szakad ágakra. Ki balra megy, ki jobbra tart;
ott vesz kanyart kelet iránt,
vagy északnak, hol a szirtek fehérek,
s a habzó meredélyek szélén lehajló fenyőgallyak
karmolják hátát a pataknak... Ám itt,
a kápolna körül, az úr a pincemély
enyészet. És benn, az öblös mélyedések,
hajók hosszában mintha sóhajok, és
gyertyaláng-füst, s felszálló korom
lebegtetné az oszlopfőket...
A sűrű, tömbös csendben kis neszek:
tán egerek surrannak lyukból a kövek
alá vagy nedves résbe – repedésbe.
Faragott fának sír és nyöszörög
a férgé –, eresztékek reccsennek hirtelen.
A szentek arca csupa leprafolt.
A volt, pompás freskók helyén, festék híján,
nyers vakolat, zúzott kőmaradék...

Esték, s éjfelek mélyén a karzaton
a romlott orgona körül halott
apácák szellemtestei inognak,
szélben száradt liliomok tört szárazon –;
a billentyűk fölé redőzött homloka
hajlik egy rég-holt kántor-szerzetesnek...
És súrlódnak-zizegnek rózsafüzérek ujjak-koptatta
gyöngyei, és hártyás lapjai egy ódon imakönyvnek.
... Ez hát a hely, hol együtt, egybefonódva
létezik a nemlét, múlandóság –
és minden mi örök. A Lélek roskadt
otthonát vigyázzák hűen a Planéták:
bolygók, csillagok, fénykörök...

AZ ASSZONY ÉS A VEZÚV

Messzi keletnek s délnek tájairól
gyűrűt és ékkövet kaptam én édes uramtól;
fülbe illő gyöngyöket s drága zafírt,
oly tűzöt, mint szemeimnek tengerkék sugara;
illatos mirrhát, tömjént s nárdusolajt,
napkelet kincsét: rézszínű súlyos bársonyt
s Nílus-partról két pici szolgaleányt.
Tudta pedig: kívüle nékem semmi se kell,
gyöngyeim, kincseim érte mind odaadnám.

Álltam a parton, s boldog örömmel néztem a gályát:
mint fújja be Ámor vásznait szép kikötőnkbe.
S hogy inte uram, vitt hozzája a pajkos
isten-gyermek, a tréfa-csináló kis Cupido.
Míg ringatott minket a hordszék végig az úton
én ettem a meggyszínű ajkát – csókkal ékesítém
testét régen látott hív kegyesemnek.
Mondám: „Fogadom, többé el nem enged e kar;
mint inda kötöz meg, szívós-szárú borostyán,
én mindenem innen, ölemből nem mehet el!”

Még akkoron éjjel bonta vitorlát s indult
a nagy hadigálya a rajta lelkem-ura...

Mostan csókja helyett a Vezúv tüze éget;
testem oly fekete, mint az a núbiai
púpos törpém – szolgák közt legfeketébb.
Vulcan mérge elől a partra rohantunk,
s hol nagy hordókban a rótszínű, sűrű ital forr,
pincesor alján lenn kuporogva vártuk a véget.
Ímé: megtalált ott is a bűzősszájú Hephaistos;
kénköves bűzét szívta tudónk le halálig.

Dőltek a kéjpaloták, a teátrum és a terek
oszlopcsarnokai: – az édeni kertek,
az élvek városa volt, mit a láva eltemetett:
Herculaneum, a pompás, isteni hely.
Nem volt könnyünk, szem se, sírni miattad,
Nem volt könnyünk, szem se, sírni magunkért.

Fordítsd gályád én szívem, vén kikötőnknek;
a parton térdre borulva hívd az isteneket
tanúnak: lássák, mit tett az ördögi Vulcan:
kormos barlangjából a torzszülött íme kimentett,
s tombolt, pusztított vak erejével a gaz.

Asszonyod bús tetemét ha hiába keresnéd
elszenesült törzseknek halmai közt:
íme ékszereim: a láncom, a gyűrű s a függő
megmarad mind és róluk bizton fölismersz;

térdre borulván sírva, sírni helyettem –
meghalt kedvesedért – gyűjtsd meg az áldozatot.

CSUPA ÁRNY

Nagy fellegárny borult a tóra...
Mellette holdfény – pikkelyes
ezüstcet rebbenő illúziója.
Árnyékod – ó, tán beérem vele! –
májusi hold vetíti takarómra.
Való helyett ígézet
emlékeztet a jóra...

Szítárhang – szitakötő-íj
ideges pendülése – anyagtalan cifrázatok.
Árnyékok – fantomok,
szemközt egymással – közeledve
vívják szerelem-sárkány-harcukat.
Árnyékaink – kezünk találkozása,
körvonal-tánc – laterna magica.
Holdarcú mágia.
Összemosódás – sötét láng lobog;
fekete láng – halálíg-szerelem...
Árnyékod átlép mindenem,
elnyúlik, mint páston sorompó.
Tilalom – végleges?
Fantomképed enyész...
Húrhangok, fájó rezdülés
kíséri el a semmibe...
Mi értelme tovább a fénynek?
Mily varázslat idéz meg
újra – hogy élni tudjak –
NÉLKÜLED?

ZSARÁTNOK

A Szent Iván-éj fénye már kihunyt;
vadrózsabokron csöppnyi parazsak...
Zsarátnokomból nem lesz máglyatűz –
sistereg csak, emészelve napjaim,
hamuszín baldachin alatt.
Üszkös gerendák támasztják egem;
így jár, ki gyorsan rak tüzet:
felcsap a láng s – kialszik hirtelen...

TÉRISZONY

Megokosítanak
bár életkor s tapasztalat;
mégis, ha arra kellene felelnem:
MI DOLGA MÉG VELEM A VILÁGNAK
ÉS MI NEKEM – VELE;
megszédülnék egy perc alatt,
mint aki végtelen magasba,
majd végtelen mélységbe néz,
s távol-közelt felmérni képtelen,
és nem segíti ész, se érzelem:
zsugorodna a balga-bölcs
és lenne csenevész,
megszeppent kiskamasz,
kiben MINDEN HALANDÓ
GYÖNGESÉGE TESTET ÖLT...

HA A LÉLEK, mint folttal itatóspapír
telik; színültig megtelik keservvel:
SZÍNTELEN könnyek hullnak –
cseppre csepp – tetőz a tenger;
szökőár foglal partszakaszt
s SZÍNES atolljaid magához rántja
Alantisz telhetetlen mélyvilága.

A GÓLEM

Agyaglábú, szomorú Gólem
közelít. Ismerem: a múltam.
Halott szemének mély gödréből élő
könnyek peregnek, lassan, elfakultan.
Hittem: rég szétomlott már,
ahogy az Idő gyors esője verte,
hisz' annyi tél volt, annyi nyár,
és annyi szél, mi messze elkeverte,
s most mégis itt van – létem földje döng,
és dőlnek várt Jövő-falak –
súlyos talpára megannyi göröngy:
feledni-vágyott sok bűnöm tapadt.
Félek, bosszúlni jött, s tán eltapos,
de fáradt már és bánatos,
szeme gödre esengve néz reám,
s egy tört nyújt – végezzek vele!
De nincs erőm – ha tenném is, talán
először én, magam halnék bele!

DEUX EX MACHINA

Peploszom nyítt, koturnuszom repedt,
hangom bicsaklik – máskor elreked,
s oly messze még az Égi Gépezet!

A maszkom, ó jaj, már jellegtelen:
se bösz, se bánatos, se víg;
fáradt rutin kente szét rendesen
vonalát, színét, árnyát-fényeit!

A külszín bosszantóan gyatra lett,
a tartalom sem tetszetős, se szép,
de tetszeni, hatni szeretne még
a kajla hős, a megroggyant vitéz!

Ágálok hát, rikácsolok, de fentről
rám mered száz únott, iszonyú maszk:
„Ez nem vicces, és nem is fennkölt!
Kotródj már, csámpás, vén ripacs!”

Apollón néz csak felém szelíden;
ír szívemre egy szánó, lágy mosoly:
alkonyi felhők ringnak messze fenn,
feje körül – s már épphogy feldereng
isteni arca – míg Ő haldokol.

TÉZIS ÉS PARADOXON

I.

Ó, mily áldás, hogy kötetlen a lélek,
s kaptam erős, szárnyas fantáziát;
bár roskadt testben megkötözve élek:
enyém egy részben is egész világ;
optimizmus: te drága paradoxon –
nincs oly valóság, mely engem kifosszon!

II.

Ne nézz reám: oly nagy nyomorúságom:
jaj, álmokra se futja immár!
Kimustrált sorsom tört faágon,
szürke szélben kalimpál!

Fejtetőig pokolbugyorban.
A parázs – sistereg.
Ma verseimmel gyújtottak alám
az alvilági fűtőmesterek!

III.

HARASZT ALATT a csíra élet...
Mit észlelsz: megbarnult fotó.
Avar-fakó.
Amit a humusz-ösztön érlel,
s előhívna éteri fények:
az a VALÓ.

CSAK IGAZAT!...

Tán prédikátor felmenőm
papol belőlem
félig elmenőben:

„Ne szólj hiteltelent,
valótlant, hihetően;
a természetest rossz ecsettel,
mérgező vegyi színnel elszínezve!
Érzéssel, ne csak ésszel beszélj,
és mindig azt,
ami hited szerint igaz!

Mert száműzője lész a jónak,
árnyék-királyok felkenője,
a gyatra főnek fejfödője;
a Gonosz fő-fő prédikátora,
s magadnak csúrcsavarral
ártó prókátora,
tetézve bajt a bajjal,
ha lelepleznek!

Imádkozz: Isten zárja le az ajkad,
s tegyen rá nem törő pecsétet,
ha hamisságot szólni késztet
holmi önérdek,
s csak akkor nyíljon szóra szád,
ha igazságban megmerítkezettnek
lehetsz hűséggel szószólója,
s magadot inted először a jóra.
Fohászkodj: Isten zárja le szemed,
hogyha hazudni vágya szád helyett,
s hogy ferde csillogása ne igézzon
tudatlan, könnyen hívő másokat,
amíg te néma vagy!

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Mert ál-próféták lesznek-voltak,
váltják a most-élők a holtat;
rossz pásztorok karámja tágul;
nyáját vezet el otthonátúl
Istennek ez a szörnyű had!
Magadot
messze tartsad tőlök,
ha érdemben a jussod akarod!”

Prédikátor felmenőm pap volt,
s hiszem: hite szerint csak igazat szólt.

TRIOLA

...És szól a SZÁNDÉK:

„Valahogy jobban, valahogy – másképp!”

Ám ráfelel a TETT:

„A VÁGY: korlátlan.

A KÉPESSÉG kiméretett.”

A TEHETSÉG felnéz szorongva:

„Én betöltöttem, amiért kiküldtettem!

Szerettem volna szárnyakat,

de csak néhány tollacskára futotta.

Hát – abból, s azzal élek.

Másképp? – hogy is lehetett volna?”

Nincs apelláta... hallgatás a válasz.

Csak Isten látja, mi marad utánad...

GENÉZIS

Férfibarátom vagy – az „első” –,
lettél, mert én akartalak;
rovás-írással rossz falak
nemünk között hogy leomoljanak.

Ez volt a szándék – ám a Törvény –
bármilyen ásatag – de van!
Ó, Genézis, Te Örök Elv, Te Kánon,
szembe veled hogy’ feszülnék, magam?

Kemény a Tan, és megáll az időben;
én tágulnék, mint lengő bordacsont,
amelyre szívós, vén szövet tapad;
az Anatómus egyszer majd kibont,
s lemetsz a Törzsről – úgy leszek szabad,
ha majd a Testben eleget időztem.

AZ ÁROK PARTJÁN

Egy mélyedésbe belehullt a hold,
s ha ott volt, hát – ott is maradt;
az árok partján félig eltiport
boglárkák sírnak embertest alatt.

A horizonton kék villám fut át
– vendéget kap a sápadt éjszaka.
Felhő nincs még, csak a zápor szaga;
s felriadt szél jön, s szalad tova...
Boglárkák közt a lomha árnyék
megmoccan, s szól: „Én továbbállnék!
De Istenem! – hová, ha nincs hova...?”

ÉLETÉRZÉS I.

Amúgy – meglennénk...
Ám ez a kor!!!
Kéretlen és
kérlelhetetlen
hagyja lenyomatát
hajdan szeplőtlen
íratlan lapjainkon
ahogy szétrobbant
koponyából
fröccsen a háttér
szűz falára
a roncsolt agyvelő
égbekiáltó vöröse...

ÉLETÉRZÉS II.

Beton-bunker-lélek
se állhat ellen
srapneleidnek –
Média...

ÉLETÉRZÉS III.

Megkísérlem a lehetetlent:

rettegés nélkül

rezzenetlen

– némi naív reménnyel –

nézni

e most-születtként

máris öröklött

kórtól terhelt

új század/ezredév

kerek-merev

titokzatos

ragadozó

sirály-szemébe...

A METEORIT

Bíborban közelít,
barbár, vad úr, nagyságosan,
s fellángol a csalt.

A puha köd éjféli előtt
vörös lesz –, mint friss vér: vörös.
Rőt lángból kármin-szíkra száll,
izzik a lég, örvény pörög.

Fénykígyók tekeregnek nyugtalan,
gőzölnek árkok-csermelyek,
folyók habzanak, izgatott
tajték forr, fortyog és pezseg,
amíg riadt zavargást tükröző,
pikkelyző tóba vesz.

Akár csapolt folyékony érc,
tűzgleccser indul s hömpölyög:
zuhogva száz ágra szakad;
parázs-göröngy görög,
göröngy, rög, lávakő,
s mögöttük csattog-sistereg
az a bíborban érkező,
fenséges és rettenetes...

Jön dúlni, s dúl, – ám földbe fúrja
a Föld gyomráig sűrűsége-súlya:
tüzes pokolba hull tüzes pokol...

Törvény, véletlen, végzet küldte ölni,
aztán pusztulni, mint kiátkozott,
bűnös, gyönyörű és bukott,
öngyilkos-gyilkos angyalok?

Jön – s kontinensnyi úr marad
helyén –, maga a vak hiány,
fekete kráter, koromszín esők,
s a vérvörös zajgás utáni zord,
egyöntetű és áthatolhatatlan
fekete csend...

...Ki fejtené meg titkát?
Halottnak holt sosem.

ÚJ NOÉ KELLENE

Már hetek óta esik szüntelen.
Nem győzik a csatornák.
Bokáig vízben az, ki kénytelen
bőrét nem félteni.
Fagy és olvad... olvad és fagy.
Hóvaktság jön, majd farkasvaktság.
Főn söpör át a dermedt tájon.
Másnapra kérges minden út.
Fagy karcot jelet tócsaszélre,
majd olvadt hólé vág csatornát,
s csorog le árok-mélyre.
Az élet mész-fehér s ónszürke álom.
Fák törzse korhad ma – és holnap
éket ver testükbe a jég.
S holnapután kiönt a delta toka,
és sárlé ömlik tenger-éjbe...

Lapul az ember – likba bújna.
Szűköl k nemrég
fanfárok hangján hirdettette,
hogy győztesként „legeslegebb”,
s ma – cincog.
Sírnak jégkristály-fuvolák,
s a délövi szelek
összezsapnak a sarkiakkal,
s talapzatuktól válnak a hegyek...
Poszt-hisztorikus, vad világ
tajtékaira kéne bárka,
s fedélzetére új Noé
– új-ősi pátriárka,
s galamb és olajág...
S száz fehérsipkás, barátságos
Ararát...

S új ember is – ki nem magáért
és nem magának létezik.
Hívséges szolga. Emberséges úr.
Alkot – a Mindenséggel.
Alkot – a Mindenségnek...
Ki építőtárs, felelős hajóács,
törvények vérbeli tudója.
Ki az életre még esélyes.
Akin nem foghat semmiféle rontás...

CSAK A SZÉL GONDTALAN

Kölök szél szöszmötöl a parkban,
szuszog ritkás bokrok között,
gallyat zörget és tavalyi harasztot,
sarjút cirógat, s hentereg a járdán.
Összecsókoltat sok szerelmes ágat
s most fényre-szökkent levelet.
Szirmot tépked, ha éppen kedve tartja,
marokszám, majd magasra röpteti
játékosan, s ledobja, hogyha ráunt.
A vadszőlő indáit félrefűjja –,
ez bújtatná a hézagos falat,
de kénytelen fölfedni a nyomor
szégyenét... Mert itt egyedül a szél,
a szél a gondtalan. És tán az a gyerek,
ki nem tudja: anyjának gondja száz
s még számtalan, és aki szalámis-vajas
tízórait visz tarsolyában,
ha reggel iskolába indul.

ELÉGIA

Nyögnek a szélben az éjkoronájú királyok: a tölgyek.
Horgas az égi harag. Szálas szikla hasad.
Reccsen az ág és rőt tömegével mélyre leroskad,
százezrével hal, hullva a drága levél.
Hűtlen a nyár. Elhordta virágát messzi vidékre;
roskad a fenti tető, és mint lomha szekér
húzza nehéz kerekét, lassulva, ködökben a naptest.
Kurtul a nappal, az éj úrnak érzi magát.
Kornyad a kedv odalenn is. A völgy már katlana csöndnek.
Kertkapu-szárny nyikorog. Késve... Besurran a tél.

TÁJKÉP

(Disztichon)

Szemben a sarkon, a vén ház vásott, tört ereszeről
lassan a földre csorog a rozsdás-rőt szövevény.
Megfosztatván zöld köpenyétől a fal, repedését
fölfedi –, itt a nyomor tárja ki szégyeneit.
Éjszaka fagy harapott a félős nyárfalevélbe,
sír legyezői után az árva platán, a szegény;
árnyak fekszenek rézsút a satnya, sárga bozóton,
gyérül a cserjés már, szikkad a mályvabokor.
Kő-kövön utcák feltúrt, zugnyi közében
gyűl a szemét, a dús dudva se fedheti el.
Visszariadnak innen az éhes kis cinegék is –,
csak kinek otthona nincs, bírja ki errefelé...

A HÍD

Döng, megremeg, kileng a Híd
míg átdübörög, átsívít
rajta a Honda- s TIR-sereg.
Kileng, döng, megremeg.
Repedések mélyülnek a beton-
szerkezeten, a talpon s lábakon.
Ott, ahol éles szögben földet ér
az ív, ott napra-nap mélyül a mély
gödör, s a zugban árnyak fekszenek,
fél-élők, félős öregek, őszek,
betegek, szánandók és félelmesek.

És míg a Híd döng, megremeg, kileng,
elkülönül végleg a „fent” s a „lent”.
Lenn ronda rongycsomók alatt
valós csoda, ha bárki megmarad.
Hívnám inkább való nevén: gyalázat,
hogy ember embert ily mélyre alázhat:
ez hát a trend, a jog, a rend?
Traverz csikordul, „valami sarkostúl kifordult”!
Mert nem „csoda”, de valósnál valóbb,
Hogy fent feszít, ki legalávalóbb.

Már egyre gyakrabban remeg,
inog a korlát s döng a rengeteg
betonkolossz. De jaj, mi lesz, mi lesz,
ha összedől e szörnyű menedék...?
Ki tudja még, ki tudja még...

2007. február

A LÁMPÁK KIALUDTAK

Formátlan szellem-árnyak a tinta-híg sötétben,
áttetsző óceánok roncsaiként az éjben
feltűnve el- s kiválnak, úsznak – mégis állnak.
Lomha Leviathánok kísértet-bárkát húznak,
medret vágva az égen kristályos vízi-útnak,
rég szétmállott kötéllel a csillagokra kötve
szedik a bárka széjjel-esett bordáit össze.
Csapkodnak árny-vitorlák; vásznak szelét is érzem,
pedig se szél, se sodrás nem mozgat semmiképpen
és semmiféle testet; nincs erre Vég, se Kezdet,
de épp e „semmi” készlet valamiféle képet
formálni e gomolyból s foltokból ép-egészet.
A lámpák kialudtak, holdat se küld az Isten,
csak képzeletem gyullad laternaként a „nincsben”!

Derengés... Gyöngé piktör. Sörte-ecsetje száraz.
Mégis: feltűnnek olykor foltok, vonalak, vázak,
s vázlattá összeállnak. Kontúrja ócska háznak,
viadukt, kusza bokrok –, oldalt egy nyurga pózna
mintha úszó hajóroncs meredt árbóca volna,
s a lengő szélvitorla csak egy keshedt fa orma.
Bágyadt, fakó a reggel, – no, hess a képzelettel!
Az éj adakozóbb volt –, esélyt adott a régvolt
regéknek létre-kelni, de most nem maradt ennyi
sem, csupán a kifosztott valóság –, mily szegényes!
Szép hamva rég lefoszlott. Hű tükre lett a létnek.
Unott, fakó a nappal... No, hess a gondolattal!

2007. március

SZENT ISTVÁN

*Kelemen Kristófnak – Gondolatok
a Szent István szoborral kapcsolatban*

Mert legendásnak mondanak,
s dicsőítenek énekek és versek,
fölmerülsz bennünk – glóriás alak –,
oly tisztaságban, mint azok a szentek,
kik gondolatban sem vétkeztek:
Így – hiszékenyen, mint a gyermek –
templomos áhítattal áldanak...

Ó, ércszobor, Te! Kemény homlokodról
visszapattan a kétely és a gáncs,
előtted ezredévek sarja hódol,
én profán tűnődésem megbocsáds!
És megbocsáss, ha kérdésem eretnek:
mit éreztél, hogy Koppányt megöletted...?
TE nemzetséged vére folyt,
s a VÉRZSERZŐDÉS FÖLDJE azt beitta,
és SEJTJEIDBEN sikoltott a holt:
a puszták népe, s minden büszke szittya!

A Kereszt SZERETET-TANÁBAN
nevelkedvén bár: ölettél sokat,
Önnön ŐSATYÁID az unokákban;
tejtetvért tán, HITES ROKONODAT,
ÖNMAGAD RÉSZÉT, melyben szíved dobbant:
saját testedből kimetszett darab!

Szeretlek, s úgy, hogy sírni volna kedvem,
mert HITEM SZERINT feddhetetlen
bennem már soha nem lehetsz,
és mégis: vagy szép, koronás szerelmem!
Zavart vagyok –, ó mondd, hogy' is van ez?!

A MEGMARADÁS – ez lehet a válasz...

Engedd, hogy önmagamtól rátaláljak...:
A lassan nyugvó Európa szélén
e bérc-övezte táj: e Kánaán
hívogatott: „Szerezz meg –, itt az ösvény!”
s népvonulat jött –, jött egymás után!
De pusztult is, mint életképtelen,
sok szívós fajta – harcban, s védtelen.

Aztán –, ki tudja honnan – ismeretlen
jövevényként egy törzsi, harcís,
egy félnomád nép, mint plazma a sejtben,
letéphetetlen és kitéphetetlen,
s mindenek ellenére – megtapadt!

A nyelvét nem értette senki,
se méltóságos-vad szokásait:
„Jurtalakó mind, gyökértelen senki”
Ám szapora faj –, hogy' nyújtózkodik!
Hát ki vele' Európa már keresztény!
Ily nagy kelés mit is keres a testén...?”
Nincs oly sziget – ha gránitból is támad,
mely ellenáll egy világóceánnak!
A víztömeg ha elnyeli,
mit ér, hogy voltak ormai?

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így élttem itt...*

Az ÉLETÖSZTÖN szükségként teremtet
új ÉLETTÖRVÉNYT az új felismeréshez!
Az „alkalmazkodj” zord parancsa – éltet!
S a TÖRVÉNY testet öltve megjelent.

Vajkból – István lett. A Történelem
szabta meg így –, és Felkentet talált
Istvánban – nagy KORSZAKTEREMTŐT,
Szent Szervezőt, ki sziklaként kiállt,
s tette, mit kellett: szépet és rettentőt,
s a rettentőből is JÖVŐ fakadt:
erős tető e firmament alatt!

S ím: itt vagyunk... És most e zengzetes,
ki tudja, honnan van nyelven köszöntelek,
s EZEN nevezlek SZENTNEK –, mert belátom:
AZ vagy – én fel nem mérhetően
csodálatos, Isten-adta Királyom!
És Legendásnak mondalak,
dicsőítelek énekben és versben,
s ha fölmerülsz – te, glóriás alak:
templomos áhítattal áldalak...

2000. április 12.

KOSSUTH

Szóltál –, s zivatar támadt:
ifjú, örvényes, tavaszi vihar.
Gőgös fala a vén dinasztíának
repedni kezdett; szűkölt a lakájhad,
az udvaronc ez egy szótól: m a g y a r.
A debreceni kálvinista templom
közepén álltál felmagaslón,
térközein zengett a hangod,
s megkondultak a súlyos ércharangok.
(melyekből később ágyú öntetett);
szóltál –, és sereg támadt,
néhol csak kis szedett-vedett
kaszás gyülekezet,
másutt hadrend – komoly és eltökélt –,
tanult tisztek, kik tudták: adni vért
becsület dolga ilyen szent ügyért...
...Elvéreztünk bár – nem hiába:
valami kezdődött velünk,
valami véget ért.
Tudósok dolga firtatni a múltat
– a kétkedés jogunk és feladatunk –
de míg nimbuszok hullanak és fakulnak,
e név még ma is fényben áll: K o s s u t h.
És nem fogy el a szeretet –
és jó ilyenkor tavasz-kezetek
másfélszázadnyi küzdelmes sorában
kimondani nevedet,
s nem is akárhogy – ím rááll a szánk
önkéntelen-szépen:
Kossuth – Apánk...

2002. március 14

PETŐFIHEZ

I.

Oly mélyen, mint a bibliás igazság
szálltad meg zsenge, érintetlen énem,
tűzedben éltem – halni készen –,
prófétám voltál és szerelmesem,
és hősöm – földi istenem,
s két ébrenlét közt – félálomban –
idéztelek és megidéztelek,
dalodtól mámoros és fátyolos-
(mégis a valóságra látó)
szemű, lázas-szelíd gyerek;
szavadon cseperedtem
s nőttem, mint venyige,
alföldi nyárfa-cserje, gyalog-akác;
fürtjét csak álmodó,
ágán vers-levélkéket ringató
épphogy-ígéret.
Te íves szárnyú szellemed
önkéntes rabja voltam,
s nyíltan – majd elnyomottan –
téged hirdettelek.

Nem véletlen, hogy hittelen
és minden ideált kiátkozó korok
engem kifosztani nem képesek,
s edénye vagyok vénen is
a kortalan gyermekiségnek.
És néha, szerzett kétkedésem
megtagadva lángodtól lángot
fog szívem –, és félredobva rossz
tapasztalást, felnőtt fejjel
még jobban értelek.

II.

Édes halott! – ki mindenegy
sorodban szüntelen feltámadol,
hogy tudnánk téged valaha
– bármely korban, bármi
fölszülésben
elveszteni és megtagadni...:!
Magunk hullnánk előbb:
feledve Téged
magyarságunk is veszne s véle
hitbizományunk lenne semmis,
s törvény előtt bitanggá,
bitangból hontalanná válnánk,
s mint pöröly zuhanna reánk
gyökértelen, nemzettelen,
embertelen magányunk...

DSIDA JENŐ SÍRJÁNÁL

2000. április 8.

NÉMETH SÁNDORNAK

*mivel megríkatott – oly gyönyörűen mondta
a PSALMUS HUNGARICUST-t*

Talán csont-maradék
mi nyugszik itt –,
talán csak az,
málló kövek alatt –,
de meglehet: szétfúrta rég
az enyészetnek
férgé már a testet:
neki mindegy: szent-e, ki lenn lakik,
vagy gyilkos felé nyújtja csápjait,
étkes –, nem válogat...
Keserűt izzad magából a kő,
szomorú repkény sírja bánatát
vállamra –, satnya tő –
vajúdta sápadt, féreg-rágott rózsza
tövises karja
ölel kérve át.
Kérlel – de ölelése sajgó...
Korán halálba hajló,
sorsunk által nem ismert, vagy
felejtett
szerelmesünk, kit ide rejtett
a hatalom –, tudván, hogy mállik
az emlékezés, mint e kriptá,
ha obeliszkot márványból nem állít
szemhatáron bévül a kegyelet,
nevedről már az aranyat
lemossa
a hálátlanság –, néhány évtized,

annyi se tán –, s nem jár zarándokútra
ide több nemzedék...

Megrendültem... Sötét

jövendölés ez, s tán nem is igaz!

Van még szívekben oltár,

s felzendülhet a zsoltár: a magyar!

S ha tétlen álmainkból felzavar:

elszórtan, majd sűrűen, tüzek gyúlnak,

s összegyűlnek a tiszták, igazultak,

szavadra gyűlnek – hívásodra jönnek,

és soraidból

szól majd a vigasz –,

és bennük sajogsz, bennük lüktetsz,

gyönyörűn és nagyon!

Sóvár lelkünk fogadalom

tüzében égve régi-új ígéket

– bűvölőket –

kiált világgá,

s jönnek a sarjak, nemzedékek,

és együtt rettenetes-szépet,

valós esküvést – mindigre érvényest

teszünk –, és megfogatván

magunk általa,

csak jegyében leszünk örökké,

s hűtlenek soha többé:

„... Ó, Jeruzsálem, Jeruzsálem!”...

Úgy legyen, Ámen!

JELKÉPEINK

Görnyedt hátán
dombocska hordoz
egy kicsiny templomot.
A templomkert
elhagyott és gyomos.
Hátul állvány rogyadozik
– míg búval dőlnek
egymásnak a keresztek,
oszlopok –, csalántengerbe
s feledésbe fúlva.
A szenteltvíz-tartóba
hull s hull az égbolt
porladozva a mennyezetről.

Láng sorvad –, olvad
a gyertya –, kint viasz-
fény s alkonyfény
találkozik.
Egymásban keresnek vigaszt...
Vérzik az egyik –, másik elfolyik.

Settenkedik az este.
A toronygomb a holdsugárra
vár, s álmodik
szerelembe esve.
Gubbaszt a sasmadár
az obeliszk fölött
– szárnya lecsüng a kőkeresztre –,
karmával nem eresztve a
márványtáblát, imbolyog.
Lenn hosszú sorokban

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

olvashatatlan
búcsúszavak állnak,
s nevek, nevek:
tömegsírba veszettek
nevei – jelei névteleneknek!
A remény
mégis itt,
VALAHOL ITT REJTŐZKÖDIK:
TÁN ALJÁN VÉN KÖVEKNEK –
ÉVSZÁZADSZÁMRA VÁR –
A F E L T Á M A D Á S R A...

APÁCZAI CSERE JÁNOS

(Harderwijktól – Házsongárdig)

Derűs holland városka – a jelenben
feltöltött földek távolítják
a hajdan óriási
tengeröböl
csónak-szelte fodros vizeitől.
Harderwijk ez az álmatag éden, a
polgáriás biztonság
földi oázisa.

Kertész-szépérvék
kreatúrái lehelnek
színes és illatos
és állandósult optimizmust erre;
s e langy szigetre
szürke-kék ég borul
s a józanul élők,
s a magukat bizton örök révbe
érőnek tudók, a szorgos lelkek
munkálnak itt a víg tetők alatt,
és csillognak a falnyi ablakok.

Ma delfinárium
csalogatja az erre utazót,
de hajdanán
a rangos tudomány
katedrái foglaltak el
méltó és megbecsült helyet
valahol a városka főterén,
és a sötét talár – a teológia
babérkalapos doktorának
jelképe egykor
– az aranyszázadok korában –

magyar vállra borult,
izmos, paraszti vállra,
míg viselője Transzszilvániába
vágva, erdélyi dicsőségről álmodott.

És Harderwijktól – Házsongárdig
volt visszaútja – Utrecht felé,
s azon túl hét határon át.

S vitt hatalmas batyut
a volt szegény-deák:
az emberiség ösztudását abban,
a bölcs tapasztalást,
s minden nagy eszmét s okos praktikát –
egy szépen formált csont-edénybe töltve, mint
elixírt –, fóliánsba kötve és árkusokba
a maga megszenvedett kincseit,
s egy asszonykát, szinte még gyermekit,
szelíd s gazdag lapály szülöttét.
Hány mérföldet hagyott háta mögött,
ökrös szekéren, lovakon,
öblös batáron? –, nem tudom.

A hálátlanság országába tartott,
reményeinek és halálos
kudarcainak színhelyére ő, ahol
katedrálisként várták a hegyek,
ám a horhosok-völgyek sokasága
babonás árnyakkal tele
úgy ködlött messzire
ahogyan emberészen
az inkvizíciónak szelleme
borongott, s nem volt hely az újnak...

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Ó, ismétlődő tanmese – nem is mese.
Borzongató, sziklanehez valóság,
te, a fájdalom tengerébe,
félig süllyedt kísértet-sziget!
Temetőjáró nép vagyunk –
de újat, szépet temetünk
a megfakultak, ósdiak helyett, vagy
feledvén kincses hagyományainkat,
a talminak hódolunk... Ez itt
valami átok – boszorkányszombat-éjjeli:

„Mert Harderwijktől Házsongárdig
hosszú az út ma is,
temettük – jaj, nagyonis mélyre! –
Apáczai Cserit...”

ROKONA RÉGI PRÉDIKÁTOROKNAK

Simonfi Emikének

A szószéken mint fáklya gyúlt fel –,
fehéren izzó tűzzel égett.

A harcos, régi prédikátorok
– a sziklatömbök, a kemények –
rokona volt ő, közéjük tartozott
szellemben és hitbéli szerelemben,
koruk bár századszámra múlt el.

Mokány erdélyi volt, s konok
örök-magyar – ám türelemben
okosan jártas, hogyha kellett,
ha piszkos-veres lett a felleg
fejünk felett. Szívós, akár a tölgy
ki nem irtható gyökérkoronája,
mely léte sziklás talajába
ágyazva s eggyé válva
azzal, ahol

a lombozat legszomjasabb.
Ha szólt – csak igazat,
minden rosszal szemben megállót.
Hivatalát s hitét, a sose mállót,

Tordában tette az Úr bölcsejébe,
onnan volt ősi bölcsessége,
onnan, hol nemzedékről-nemzedékre
mint kőtáblát, apa fiúnak adja át
szilárd erkölcsét és a – Bibliát.
Nyakas magyarként is egyetemes
ember –, tudásból-szorgalomból színjeles.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Most itt fekszik – itt a halom fölötté –,
hová a Kárpátok csak álmainkban intenek,
itt nyugszik Erdély hú szülőtte.
Ám Házsongárdnak fái eddig zúgnak,
s a Hója-erdő lombjai alól
üzenet jön: Dsidától tán, vagy Adytól,
Apáczaitól, vagy Áprilytól,
onnan, hol minden utak összefutnak.

EGY FAGYOTT RIGÓRA

Utolsó trillád megfagyott,
te, fehér hóban feketécske;
belédermedtél magad is;
látod, ilyen a tél vetése!

Harcoltál, amíg lehetett:
vékony tollal magad takartad,
de hasmánt csúszó fellegek
alattomban ölni akartak.

Utolsó trillád megfagyott:
szürke légben sorban lepergett
torkod gyöngye – lám, elhagyott
a Természet is, gyöngye gyermek.

Te, mundéros sorkatonája
népes seregnek, kicsi hőse,
az ezerhangú kapellában
voltál szívemnek hegedűse.

A fukar, zord, szomorú évszak
elvette ím, mi a tiéd volt,
de egy vékonyka szerenáddal
szerényebb lesz a nyári égbolt.

Utolsó trillád megfagyott –
de itt, bennem, újjászületve,
vérem hullámain dalod
a létezést dicséri zengve.

TÖBB FÉNYT...!

Több fényt, ti, égitetek !
Éjjel vonul a kis család
- nappal vad dombok zsugori
fényárnyékában senyved;
csak egy-egy satnyácska akác
nyújt néha enyhet...

Se út, se ösvény nem nyitott
e kővidéken távlatot;
sehol egy karavánszeráj
– fedél a megfáradt utasnak –,
a tevehajcsár nem erre terelget.

Ásít az aszálymarta táj
és skorpiótól hemzseg...

Ragyogj fel Dávid ékköve,
te legnagyobb, te legszebb !
Sugárfátyollal vond be a teret:
ne hagyd a meggyalázott Betlehem
vércsillagát idáig érni !

Hallgat a föld - alszik a Gyermeke;
öntudatlan, csak emlécskédet kéri;
ám ez a sivatagi út, te szép Anya,
a zsenge korból éppenhogyan kinőtt;
te karcsú törzs, ki aranyágot ringatsz,
súlyosat -, te elhívott, te hív;
ki istenséget hordozol öledben,
emberként, szerényen és rendületlen,
te érintetlen, tiszta szív,
te képzeletidézte Édes,
te fájdalmas mosoly...
Nagyasszonyunk, Nővérünk, Kedvesünk,
Anyánk! - bizony, e sivatagi út
a Gyermekekkel, ki emlécskédet kéri:
már kálváriád kezdetét ígéri.

ÉS MÉGIS...

Sejtem, hogy csillagoptikával nézve
szánalmas ez a földi pálya,
(a költő „halhatatlansága”
egy kozmikus perc-résznek töredéke).
Nagysága és parányisága
két véglete között
minden viszonylagos:
a múlt-jövő időképe s a MOST.
Már hogy ne lenne így,
mikor az „önkörében óriás” is:
fejletlen csecsemőököl,
s égboltunk éke bárhogy tündököl,
a mega-testek tömegéhez mérten
csak pislogó, fellobbanó zsarátka...
Törpe szféránk Hatalmassága.

Mi dolgom nékem milliárdszor-milliárd
gáz-, gőz-, tűz- s kőhalom-galaktikával,
világot romboló és építő robbanással –,
vajon pontnál kisebb kiterjedésem
FÖLÉ EMEL a tudomásul-vétel –,
a rettentő felismerés nem inkább zsugorít?...
Megment a messzi palánkrésen
átleskelő kíváncsiság, és nem a hit,
de a tudat: a VÉGTELELEN VALÓBAN AZ,
ha legfontosabb lényegem
korlátait se ma, se holnap
átal nem törhetem –,
tán nem akarom, vagy nem is merem,
s ha merném is, hiába?

Nagyobb lehet az ember önmagánál,
s amit elévetít a kába
álom? S az elemi szubsztanciánál
valóban többre termett,
vagy több lesz fejlődése ormain, ha
önnön elvakult, emésztő hiúsága
nem lesz halála sok gigászi tervnek?

Most eszmélt, s már ágaskodik!
(Ezért van tán, hogy férgesedni kezdett
az édeni gyümölcs, mielőtt még megérne.)
Csak bajt zúdít rá ismerete összessége!
Fitogtatott tudománya előtt
fejre áll ősi megtapasztalása...
Az ember szédül, mikor hegyre hág,
s nyújtózkodik, hogy jobban lássa:
miként lehet ura a Mindenségnek...

Így lesz – éppen ezért és ez alatt –
túlérett embrióból későn érő kamasz,
aki felnőttnek képzelet magát.
Titok-tények tejútján tévelyeg
a „kozmosz hőse”, mert csupán
egy kalandvágó kisgyerek;
suhanc, könnyelmű piromániás,
kit gyönyörködtet a halálos játék,
míg végigfut a dróton a parázs.
Bomlás és törmelék és tűz utána;
bosszút áll az anyag, mit birtokolni vágyna,
s bosszút a tékozlott energiák...

Reménytelen a józanodni képtelen!
És mégis: létezik számára egy világ,
minden zeniten túl, s minden felfoghatón,
igaz Ország az és valódi Hon,
egy változatlan, Szent Valóság,
ahol a törvény az Örökkévalóság.
Felé irányul minden tiszta szándék,
mögötte sejtés, érzelem és értelem.
Bár gyarló testem vegetál még:
én hiszem, hogy a Legfőbb Segítséggel
zegzugain a kétkedésnek
átlépve egyszer majd elérhetem.
Önmagam fölé EZ A VÁGY EMEL,
és erről szól – mostantól kezdve mindhalálig –
az életem...

2001. március, imahét

ANÁNIÁS

*„Eredj el, mert ő nekem
választott edényem...”*

Cselekedetek: 9.15

„Menj el Saulhoz –, én parancsolom!”
Így szól az Úr azon az éjjelen,
álomban – s megrettent a jámbor:
„Saulhoz, én – híved...? Ahhoz, kinek
szájából áspis, kobra öltöget
nyelvet, ha rólunk – ellenünk – beszél?
Kinek ékes és rétori szava
méregbe mártott – megkövült epe –,
s mint drágaköves gyűrű, rejt halált?
Saulhoz én – miért?”

„MERT PARANCSOLOM!”

... És ment az ember, benső forrongással,
értetlenül a kétely-szegte úton,
vérvörös harmat csillant a bokrokon,
s a hajlott fűvön gránát-gyöngysor égett,
akár lelkében az ellenkezés...

A ház fölött, ahol Saul lakott,
mint összevont szemöldök komor arcon,
barnállott sűrű, busa felhő,
s villámok csaptak ki az ablakon.
... Benn Saul feküdt, vakon, lázason,
vélt harcos igazáról leszakítva,
és benne minden megzavarodék.
A másik éppen oly zavart volt,
de cselekedett a PARANCS szerint:
üldözőjére tette szelíden
jobbik kezét az üldözött.

A Gyűlölet pedig, a „sanda szörny”,
mi elébb körbefonta lelküket,
mint puszták viperái, oldalazva,
férges odvába menekült.
Oszlott a busa felleg, s lőn világos,
látott a vak és hallott a siket,
s PÁL lett Saulból, választott edény.

Ember emberhez küldetik a Tervvel,
s az megy –, ha semmit meg nem ért,
ha lelke csupa kérdés – akkor is!
Tudatlan eszköz, ámde nagyszerű,
mert Isten szerint tesz – az Istenért!

NOVALIS:

WENN NICHT MEHR ZAHLEN

Wenn nicht mehr Zahlen und Figuren
Sind Schlüssel aller Kreaturen,
Wenn die, so singen, oder küssen,
Mehr als die Tiefgelehrten wissen,
Wenn sich die Welt ins freie Leben
Und in die Welt wird zurückbegeben,
Wenn dann sich wieder Licht und Schatten
Zu echter Klarheit wieder gatten,
Und man in Märchen und Gedichten
Erkennt die wahren Weltgeschichten,
Dan fliegt vor einem geheimen Wort
Das ganze verkehrte Wesen fort.

MIDŐN KULCSKÉNT

Midőn kulcsként nem szürke számok
Szolgálnak majd az alkotáshoz,
Midőn a dalnak, versnek, csóknak
Több lesz hatalma, mint tudósnak;
Ha majd nyitottabb létre ébred
Világunk, s lényegéhez tér meg;
Ha fény és árnyék frigyre lépnek,
Szülőjeként valódi fénynek;
Ha történelmet versben írnak,
S mondát a jól értő utódnak:
egyetlen titkos ige elől
e fonák élet elmenekül.

ALMEIDA GARRETT:

AZ ISMERETLEN ISTEN /IGNOTO DEO/

fordítás

Uram! Hiszek Tebenned,
s hiszem, hitem Hozzád emel,
bár Lényedet sejtelmek
és titkok fátyla rejti el;
ám én Belőled lettem,
Te, szentséges, csodás Egész,
Te vagy a Fény felettem,
s a védelmező éj-sötét,
mert Benned olvad eggyé
mi ellentmondás – végletes –,
így lesz tökéletessé,
s lelkem remegve így követ.

A teremtmő lehelet
a semmit űzi messze el,
s engem a Végtelenhez
a szomj, a vágy azért terel,
hogy visszamenekedve
végül megértsem Lényeged:
a Szépség, Fénynek Lelke
Te vagy. Édes, Szerelmes!

Mit lát a védtelen szem
lenn? – szemfényvesztő látszatot,
képet, mi cserepekben
hullt szét, de csalt, de becsapott!
Te vagy a változatlan,
a Sziklacsúcs, Örök Igaz,
Te a felfoghatatlan,
mégis elérhető Vigasz.
Most oltárodnál térdelek, tömegtől
távol, mely tompa, vak és lomha massa.
Te, Ismeretlen Ismerős, kezedből
hulljon fentről élőmbe drága manna,
s Tiéd e könyv, szívemnek vallomása:
hogy nincs szükségem Rajtad kívül másra.

A MAROKSZEDŐ

(RUTH KÖNYVE)

*(Ruth Dávid király dédanyja.
Elhagyja szülőföldjét anyósa,
kedvéért amikor az, elvesztvén
fiai és férjét, visszatér
Betlehembe. Ott meg kell élniük
valamiből, tehát kimegy anyósa
rokonának. Boáznak földjére,
felszedni az elhullt kalászokat.
Később Boáz felesége lesz és
gyermeket szül neki, Obedet.
Ennek fia Isai, Isai fia pedig
Dávid.)*

Ha tarló szúrja talpam, meg se érzem;
jártam puszták porában s kőhegyen.
Minden elhullt kalászt meglát szemem;
édes étellel telik a kötényem,
s este, Naomi házitűzhelyén
kövön sült már az őrölt, friss lepény.
Feltűztem hosszú, dús hajam s befedtem,
de tarkóm s vállam tűzi déli nap,
ám Moáb népe égő ég alatt
születik, s hal meg: barnának születtem.
A barna lánynak emlője is barna,
akár kovászos, szép kenyér.
Az aratóknak sóvár szeme rajta,
de vágjuk nekem nem kell –, mit sem ér!

Horváth-Hoitsy Edit rajza

Hanem Boáz! – a nagy úr szép öreg,
Boáznak pillantását szeretem –
bár viszonzni nem merem
– hogy' is?! –, tudom, meglátott engemet!
Ó, Naomi, csak érted jöttem én
sívó homokban, szittyós lápon át!
Hányszor reszkettünk gödör fenekén,
s vadaktól félvén megmáztuk a fát:
veled akartam élni, jó anyám,
idegen föld legyen bár én tanyám,
a házad: házam, népem nemzeted,
és jó nekem, hogy itt vagyok, s veled!
Ruth boldog itt, Naomi, mert szeret.
... De Boáz tekintete oly meleg...

Kuporodjam lábához – mondtad.
A szérúnél hűvös a szénaágy;
hajlós szálain ott alszik Boáz,
sátra alatt a nyári csillagoknak...
Alszik Boáz, és – mosolyog;
arcomba álma csillagot
csókolt, s az tündököl tovább.
Az éjben aratók dalolnak –,
füvek egymás iránt hajolnak
bűvölten, s zengenek az égitestek.
A szénahalmon harmatok rezegnek:
könnyei félős-édes szerelemnek;
érett gyümölcs és frissen nyílt
virág illata száll, és tücskök ciripelnek
törékeny nótát –, s szendereg Boáz...
Mondtad: lábához kuporodjam.

Én – engedetlen – biz' fölé hajoltam,
s fehér hajába hajam fürtjeit
fontam –, s lett, mint az éj,
mint éji égbolt, sötét és ezüst –,
s testem megrázta furcsa kék...
Anyám! – én nem felejttem el soha:
voltam meghalt fiadnak asszonya,
Ruth nem ledér, s nem hűtelen,
de mit tegyek, ha Boázt – szeretem...?
Testem-lelkem a szerelmére vágyunk,
ő – elfogadna asszonyának?
De Boáz öreg – jaj! – öreg!
Hogy adnék néki gyermeket?

„Ruth, balga kislány é mért remegsz?
Boáz szeret és – férfiként szeret!
Erős a törzs – termő az ág.
Gyümölcsözz tőle, szép virág!”

...És térül-fordul a világ:
melegre fagy jön é üdvre kín,
derűs az ég, vagy elborul:
a Havva-szótte baldachin
a szerelemre ráborul,
és gyümölcsöt terem a nászi ágy...
Csillagok hullnak le az égről
háromszor tíz évszázada,
de minden este Jahve ujjhegyéről
felröppen Dávid csillaga,
s mögötte, hol már fény nem is rezeget –,
– Naomi, Ruth, s vén Boáz szendereg...

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Horváth-Hoitsy Edit rajza

AZ ARANYÁG

Antal atyának!

Még soha ilyen légies, csodás,
mégis tömör, különös ragyogást!
A hajló vesszők sokasága
éppcsak hogy kitetszik a sárga,
hullámszó, lengő áradatból,
amely a szürke, fénytelen
párát magáról már lerázta,
s időben költötte a reggelt.
És most – a Nappal versenyez
a réz, a bronz, az óarany, az okker
varázsütésre lobbant lángolása,
amelyben milliónyi nap szemez
a bontakozó, éter-szülte fénnel,
s mintha a kéket bátorítaná,
hogy színesedjen a nyugati égen,
honnán mint hálós hull alá
a foszló tél-émlék: fátyol homályból.
Zsendül a zöld is, közel-távol
– szálasodik az utak közelében...
Az aranyág leng, és mintha lebegne
a sok gallyacska felékesített,
fénylő, törékeny, könnyű teste.
Eszembe jut egy szárnyasoltár,
egy kápolnában, hol középen,
száz táncos gyertyaláng felett
– még zeng zsolozsma, ősi zsoltár –,

minthacsak szállna a Kereszt,
és rajta Ő –, a Megfeszítettetett...
Mint az volt – ez is látomás,
de földies, hát megérinthesem:
aranyshiporka ujjaim bögyén –
itt foszforeszkál kezemen;
és közben arra gondolok,
milyen is lehet a tavasz
Júdeában – az Olajfák Hegyén...

2002. húsvét

NOCTURNO*

Esteledik.

Nocturnót fúj a távoli, méla várta;

gyújtja az ég,

remegő kis fénysorait.

Tompul a zaj.

A városi lármát éj puha ritmusa váltja.

Perceg a perc,

s kirajzik az édes, álomi raj.

Pelyhes a csend.

Simul a vászon és duzzad a dunna, a párna
ágyadon is,

s már tágul az abroncs vén fejedén.

Ennyi kijár,

mint obsit a vén katonának,

abrak a lónak! –

Lenn ustorain

Zümmög a sok sor-lámpa... Kattan a zár...

Dőlt kerítés

lécei közt leng bágyadt arca a holdnak.

1999. augusztus 21.

* a következő oldalakon a vers megzenésített változatának kottája

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így élttem itt...*

NOCTURNO

HORVÁTH-HOITSY EDIT VERSE

NÉMETH SÁNDOR
VAMDI G. LILIOS

Es-ke-le-dik Nocturnát fűj a tá-vo-li mé-la

vár-ta; gyűj-ta az ég te-ve-gés kis

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így élttem itt...*

fény-só-za-ít.

Tom-pul a víz, a vá-ra-si lármát és paka rit-musa

váltja. Per-cug a perc, s kizár-zik az é-des

á-la-mi raj. Pelykes a ekelet. Simul a vá-szon is

HORVÁTH-HOITSY EDIT: Így éltem itt...

Handwritten musical score for the song "Így éltem itt..." (Thus I lived here...). The score is written on four systems, each with a vocal line and a piano accompaniment. The lyrics are in Hungarian. The notation includes treble and bass staves, clefs, key signatures, and various musical symbols such as notes, rests, and accidentals. The lyrics are written below the vocal line.

duzzad a dunna, a pánna ágyadon is, smárol

ta- gyl al abraons vón feje- den. Eng- nyi

kj- jár, mint obsit a vón kato- nának, abraha ló- nek!

Lenn is- tora- in zümögő sok sor- lampa... kattan a vár...

HORVÁTH-HOITSY EDIT: Így éltem itt...

Dólt kerí - tesnek lé - ce-i közt leng búgyaszt ar - ca a

D. C. al Φ - al fine
hold - nak. Es - tele - dik. Nocturnót fúj a

ta - volí mé - la vár - ta. Dólt kerí - tes - nek

lé - cei közt leng bú - gyaszt arca a hold - nak...

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Handwritten musical score for "Így éltem itt..." by Horváth-Hoitsy Edit. The score is written on two systems of staves. The first system shows a vocal line and a piano accompaniment. The second system continues the piece, featuring a key signature change to one flat and a time signature change to 3/4. The lyrics are written in Hungarian. The manuscript is dated 2001 and signed "Edit".

Dobt kerl - tes-nek

le-le-i közt long beágyadt arca a holol - nah.

2001. évi
Edit

JAJ, SEMMINK SEM MARADT!

Ez már, tudom, az ősz halála;
még néhány nap és megadja magát.
órák alatt szegényül, s tarkasága
sápadt-fakóba fordul át.
Tépett csipke az ágak vézna árnya,
maradék-lombot paskol az eső,
széllel társulva egyre fosztogat,
rézsút, haránt, szemből csap arcon.
A sugarakból eltűnt az erő;
nyújtózkodik az éj, csorbul a nap,
s valami rossz leselkedik a sarkon.
Az ősz halála némileg enyém is
– jaj, a telet mint élem végig? –
Az égbolt szélén lila gyász-szalag.
Az ősz halála enyém is kicsit.
Láttán, ahogy szétszórta kincseit,
akárcsak én! – jaj, semmink sem maradt!

2006. október 30.

SÁNTA MENÜETT

Még lombos a park: arany-ősz odakint.

A zárt üvegen beköszön, betekint.

Fény-lepkék fémes tánca a falon.

Itt: altatós, maradék-nyugalom.

Sárga fajanszon vérzett el a hajnal.

Fenn kölcsönzött tej-kékség. Mennyezet.

Csoportos sóhaj száll – keserves kardal:

ősz szonáta. Sánta menüett.

Feszített húr peng. Zúgnak műszerek.

Arany-ősz jár kint. Langy, mediterrán.

De hullnia kell –, sejti s készül a lomb.

Csendes drámák a rejtett kínok alján:

csak gyűl az adat, (bűnlajstrom) a kórlapodon.

Ez kendőzetlen, ez szikár valóság:

zsigeri mélyből jön a fájdalom,

s leküzdhetetlen, ősi, vad szorongás.

Milliméternyi tű: kapilláris, hegyes,

véred csapolják kis hajszálcsövek,

állványon ampullák derékhada.

Monitor villan – mátrix –, zöld jelek:

fura, zegzugos sík-hullám s kusza

drótok a testen... Kúszik a katéter.

Kinn tág azúr. Ragyog; Csillog az éter,

kering, zsong, ünnepel a szépség...

Nem bővöl el. – Minek? – Ez is múlandó...

Csak próza az, miután vágysz, halandó.

Hűtlen barát. Hogy' is hívták...?

E g é s z s é g .

2006, október

2006. OKTÓBER 23.

Ritmuszavar az ország szép szívében.
Az értelmes rend soraiba fúrta
magát az esztelen, zavart harag.
A tiszta szándék fuldoklik a vészben,
s torkon ragad az ártó indulat.
Imád elnyomják szitkok, vad szavak.
Rontás? Ahol épp javítani kell
a megfontolás eszközeivel?
–, káromlások és rút gyalázkodások:
„Molotov-koktél?” Ki ellen s miért?
Ki várhat ettől és miféle célt?
Miért a könnygáz és miért a páncél,
minek a rúgás, a kő, az ököl?
Erőszak, fegyver, fondor, mocskos átok,
hol kegyelet és eszme tündökölt?
Én-hasadásos és köz-szakadásos
gerjesztett, rossz színjáték az egész;
tehet ez ellen, kortársak, barátok,
védelmet nyújthat? még a józan ész?
A jogaikért tisztessen kiállók
együttesét ki fertőztette meg,
miféle banda, züllött seregével?
Honnan a zagyva, vad tévképzetek?
A felbujtók hogyan és hol lapulnak,
kiásni szégyenteljes messzi-múltat? *
A rozsdás fegyver még gyilkolni kész...?
Tömegsírokból nem volt még elég?

* feléledt fasizmus

A „fellegvárban” ujjal mutogatnak
egymásra „fennkölt” s „felkent” nagyjai
e kis honnak, s a százszor becsapottat
épp vétlensége fájó kínjai
s a kétség rágják, s maholnap az ínség!
Él a polgár – de miért? Hitevesztett;
kik döntenek helyette, fenekednek,
nem tudni már, miféle koncokon.
S mert holnap nincs, így él a percnyi mának,
Itt ember többé nem tehet csodákat.
Isten! Segíts! Nálad az irgalom!

JÓB LÁZADÁSA

(Zenthe Ferenc emlékére)

Az is lázadás : szemben a földi véggel,
azt, ami *szent*, percre se adni fel,
létét-nemlétét ősi tisztességgel
(ahogy kevesek), úgy fogadni el,
de megtagadni mindent, ami aljas,
s tenni, mi ember-voltunktól telik;
ez is lázadás! a korszak hatalmas
gáttalansága *ellen ha áll* a hit,
ott, ahol legfőbb érvként az önérdek
tömeget győz meg –, a példa tömérdek –,
s igaznak lenni: ingerlő *tűnet*,
felbolygató, akár a becsület!
Lázadás: menteni, mi menthető,
az örökséget, s amit érdemes,
ha összeomlik majd a rossz tető,
a szédelgők, kontárok által ácsolt
barkács-tákolmány, látszat mennyezet,
hazugság-oltár a fejünk felett.
Így lázadtál –, fennkölt pózok helyett,
adtad, amit tehetséged tanácsolt,
amit kaptál, az isten-adta jót,
kincsedet, egyszerűn tovább. Vitába, Jób,
így szálltál, ily módon az Úrral.
így láthattak a csillagok,
s te válaszoltál kettős csillagoddal,
ahogy a rokon társalog rokonnal,
ahogy „odaát” halottal halott.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Így látunk mi: egy nyikorgó szekéren:
lenn külön felül ér a sár
kínod (szégyened) takarja szemérem
és méltóság... Pedig tudod: *mi vár...*
Fentről lehajlik, s rád tekint az Isten,
reád, *az engedelmes lázadóra.*
emberre, aki érett volt a jóra,
hogy megpróbáljon, aztán – megsegítsen.

2006. október 30.

EZ LENNE – AZ ...?

Mennyi gyöngédség, mennyi báj,
mennyi jóság, és mennyi áhítat!
A kéz: puha, s finom a száj
– alig érinti arcodat...
Mennyi kínzó, vad szenvedély,
és mennyi féktelen gyönyör:
szüntelen vágytól forr a vér;
zubog-rohan, s majd halálra gyötör.

Mennyi édes odaadás,
és mennyi önfeláldozás:
örömszerző, szent készítés,
hogyan adni, adni, egyre, s még!
És mennyi önzés: mindent birtokolni,
más testét-lelkét, álmait;
a lényegét, a lényét elorozni
– tulajdon-ösztön termi mérgeit!
Mennyi jóság –, és mennyi rosszaság;
mennyi hűség -, mennyi csalás;
és mennyi bizás –, mennyi vád, gyanú;
derengő fény –, és pernye, és hamu!
Bánat – öröm;
csalódás – új remény,
kacaj és könnyözön,
tisztá tett és – merény;
öles - és ölés,
lemondás – küzdelem,
és oldás és kötés:
milyen pokol –, micsoda mennyi!

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Ez lenne, mondd? –

és mennyi még,

s mi minden még:

A SZERELEM!

A SZERELEM...

A SZE - RE - LEM...

JAJ – SZERETNI!

Évek jöttek, s messze mentek;
ki ballagva, ki sietve,
velük ment a zsenge gyermek:
korai kor vágya-kedve...

Rabló horda! – nem kímélt meg:
kincsem szarkamódra hordta,
s azzal azt a „más vidéket”,
mint kacattal, teleszórtá.

Ám batyuját koloncostul
itt dobta le –, ment anélkül:
„Csak cipeld te – jól, vagy rosszul,
csak vonszold, míg belekékülsz!”

És a jussom most december
üszke-hamva, jeges éje;
mit kezdhetsz már velem, ember,
azzal, kinek nincs esélye

a szépségből, ragyogásból
egy szikrányit visszakapni;
elhasadt cserepet ápol –,
mit tudna az másnak adni...?

Kölcsönzöttel, művi bájjal
elkendőzvéen sok hibáját,
hozzád bújni –, hát nem áttal?
Árulván fakó virágát.

Mert a benti gyökér-éjben
ott él még a vágy – a régi –:
„Jaj, szeretni – amily mélyen
csak lehet még – szépen égni!

Úgy enyészni: ezer-lombú,
ezer-ágú színes lángban,
Mint a karcsú, minta hosszú
Fáklyatűz a vak homályban.”

AKKOR...

*Gyöngyikémnek (Palocsay Erzsébetnek)
megkövetésként szeretettel!*

Ha fölborul a Göncöl szekere,
s az arany szénaszálak
a Mindenség szérűjén szerteszállnak,
ha megfordul háromszáz üstökös,
s az égi páston mind egymásra támad;
ha a Fiastyúk más mezőt
s más keltetőt keres magának,
gyémántcsibéit a szélnek eresztve,
mert új kalandra támadt kedve;
ha a Tejút lassan lecsordogál
a Földre, kráterekbe gyűlve
cseppenként, s tengerekbe,
folyókba hordja kincseit,
s lesz szem-nem-látta Kánaán,
merre szem ellát, mindenütt;
s karácsonyfára aggatja magát
dísznek az Androméda-köd,
s megfér a papír-angyalok között;
ha kóbor citerásnak áll a Hold,
vagy szerelemtől megbomolt
trubadúrnak, s versenyre kel
a szférákkal, s szonettet énekel
az Esthajnalnak, háztetőkre ülven;
AKKOR engedlek el.
Ha minden földi s föld feletti törvény
tótágast áll, s világok dőlnek:
mert ikercsillagom Te vagy
– kettőnk közül a fényesebb –,
és melléd rendelte az istenek,
ha másnak nem, hát kísézőnek,
vagy árnyéknak, hogy el ne hagyj!

KIÉRT eget-földet meglopva, én
alkottam egy benső világot,
szentélyt, amelynek küszöbén
mosott lélekkel lépek át,
s versekből boltívet húztam fölé,
és dallamokból orgonát
építettem –, hát hogy' adnálak másnak...?
Enyém vagy, amíg nem vagy Istené.
MERT NÉLKÜLED
saját egem magányos csillaga,
egyetlen, hulló csillaga leszek:
földbe fúródó meteor-darabka,
mocsaras tajga láthatatlan rabja,
míg egy földomlás végleg eltemet.

CLEMENS BRENTANO:

DALOD ELHANGZOTT*

Dalod elhangzott –, elszállt, elenyészett.
Rózsákon át a mennybe távozott
szabad madár volt –, engem itt hagyott –
Léha lepkét, ki méh lettem teérted.
Hol az az ének,
Hol az az ének?

Dalod elszállt – merre vitték az éjek?
Ó, édes hattyúm, fehér nyugalom!
A csillagoknak elpanaszolom,
és elsírom a hold hideg szívének,
Hogy dalod elhagyott,
Hogy dalod elhagyott.

Dalod elszállt, elhangzott, elhagyott.
Hol a Szépség, melyben a kikelet
S a gondtalan nyár megmeritkezett,
s te, szenvedelmes élet s dallamod?
Fénylett – alábukott,
zengett – elhallgatott.

* a következő oldalakon a vers megénesített változatának kottája

HORVÁTH-HOITSY EDIT: Így éltem itt...

DALOD ELHANGZOTT
CLIMENS BRENTANO
(F: HORVÁTH-H. EDIT)

VÉMETH SÁNDOR

③
Dalod elhangzott, elrűlt, elenyélt. Rózsákon át a mennybe távozot

⑩
Szabad magam volt, engem itt hagyott léha lepkét, ki nekem lettem

⑮
tér-e ted. Hol az az ének, hol az az é - nek?

HORVÁTH-HOITSY EDIT: Így éltem itt...

20

25

30

Dalod elszájt, merre viték az éjek!

Ó, édes határgám, fehér nyugalom! A csilla-goknak elpanaszolom és

el-si-nom a held hűde-g szívé-nek, hogy dalod elha-gyott,

hogy dalod elhagyott.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: Így élttem itt...

Dalod elszállt, elhangzott, elhagyott. Hol a szépség, melyben a kike-let,

35 sa gondtalan nyári megmerítkezett, sbe, szörvedelmes e-let,

40 s dalommod? Felylelt, alá-bukott, zengett-elhallgatott.

45 Dalod elhangzott, elszállt, elengedett. Szabadmadár volt

HORVÁTH-HOITSY EDIT: Így élttem itt...

Engem itt hagyott; hol az az é-nék? A milla-gónaképanaszolom, hogy

dalod elszállt, elhangzott, elhagyott, fenygett, alá-bukott,

zengett, elhallga-tott, el-hallga-tott... Dalod elszállt,

zengett, el-hallga-tott

mf ossia p

mf ossia

PROF. RÓBERT HAMMERSTIEL

MI LESZ BELŐLED EMBERKE?

MI LESZ BELŐLED...?

(SZOKATLAN HIMFY STRÓFÁK)

Itt dübörög, ott meg csattog;
Sikít a sín, fut a gép.
Drótból éles szikra pattog,
Mint petárda, lövedék.
Éjszakáink telve zajjal,
Nappalunk meg zaklatott,
Megkeresni üggyel-bajjal,
Mit számunkra meghagyott

Még az érdes, durva élet...
Fogaskerék lesz belőled,
Mint belőlem, kisgyerek,
Mígnem megkopsz, megrepedsz.

Hol az álom, hol az ábránd,
Hol a zöld rét, hol a tó?
Órangyalka nem vigyáz rád,
Földi lét ez –, ríkató!
Meséskönyved sutba vágva,
Okít filmek vad raja,
Bennük üti, rúgja-vágja
Egymást nagyjá-apraja.

És telik a kis fejecskéd
Furcsa tannal, és a gyengéd
Ifjú lelked korcsosul.
Ám a bőröd – vastagul.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltém itt...*

Fogaskerék lesz belőled,
Mint belőlem –, kisfiam!
Vagy robotgép, s aki tőled
Emberit vár, rázuhan
Súlyos karod, mert a program
Így diktálja –, mit tehetsz?
Vagy elzuhansz, elkopottan,
Tönkretetten... Egyremegy,
Hogy kidobnak, fáradtvasként,
Vagy olvasztván, mint az öntvényt
Tégelyekbe töltenek
Masszaformán, s jaj neked!
Kedved csorbul, könnyed csordul...
Nem akartam – megbocsáss!
Csúf, hogy torkom így csikordult,
Ily rozsdásan –, annyi más
Nagyszerű van még a létben,
Felcsillanva csendesen,
Megkeressük ketten! Érzem,
Megtaláljuk, kisdedem!
Károgtam csak rosszkedvemben,
Most ezért kell szégyenkeznem;
Ne hidd el e rémmesét –,
Fakó sorsom szennyését!
Van még ábránd, van még álom,
Van még zöld rét, tiszta tó!
Tenyeredben itt van, látom,
S van még jószág, biztató!
Van őrangyal, láthatatlan –,
Jelenedben megjelen,
És szünetlen, szakadatlan
Jövődben is ott leszen!
Kijavítja, amit mondott
Buta szám – e sok bolondot –
Emberkémnek. S neki szab
Emberhez méltó utat...

A LILA ÁKÁC

Ferenczi Erzsikének és Gábornak

A hosszú, szögletes, unalmas
betonpózna – az aszfaltjárda és virágágy
szomszédságában –, amint a május
vette át uralmát,
máról-holnapra – kivirágzótt.
Addigra már az ibolyák
hervadni kezdtek, vagy a sok kerek
levél alól kilesnek
– ijedt szemek –
a változó világra.
Ám a póznán – kacsok s indák között
szélben lengő, pillangós fürtjeit
bontotta már s bontja tovább
a szelíd szépség, a lila akác...
Fantáziátlan, szürke prózát
ölel e dallamos, sejtelmes líra –,
nyers tömeget a finom akvarell;
tündér! – egy öntött, színtelen kolosszt,
eme buta, vaksi küklopsz-követ,
s tör rajta föl és egyre följebb,
mindig mohóbb szerelem-vággyal,
s a második szint magasától
már-már annak testébe fúrja önmagát
ez a törékeny s áttetsző virág –,
májusi álom – mint ki szeretni-
birtokolni vágy

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

– napfény s puha árny gyermeke –:
milyen erős és mily erőszakos!
Mint aki tudja: nincs sok ideje.
Holnap fakul s hull, s utca szemete
lesz. Mert ez végzete: a lapát.

Jaj, kedvesem! Halandó, szép ákác!
Olyan vagy, mint a szerelem...
De te jövőre - ez csak türelem
dolga -, feltámadsz újra,
és ezt a kemény, konok oszlopot
SZÉTMORZSOLOD...

2002. május

AZ „ARABÍR”

Apám emlékére

Ahol az Amstel viszi vidoron
a kikötőkbe csatornák vizét,
s akár az ár, úgy hömpölyög a nép
a partok mentén, a sugárúton,
utcák-passzázsok sűrűjét belepve,
tolongva, vége-sincs menetbe',
hídfők között a tágas terekig,
ott erre-arra, nyikorgó keréken
egy-egy ARABÍR mindig feltűnik
a forgatagban, s megáll legközeiben.

Cifra sípláda, szálnalmas szekéren,
nagyfejű öszvér, vagy törpelovacska
vonta szekrény –, parádé, tarkabarka,
amely szegényes, olyan csiricsáré,
s attrakciója milyen ordenáré!
Forog a henger: plimpilim!
Keringő, a sodrásba vígan belekerengő
olcsó dallam hangol nosztalgiára.
Amint a henger: lyuggatott szalag
forog szívedben, s vetít árnyakat
egy régi gép bensőd falára.

A gépész é görnyedt, vén kísértet –
orsót cserél, s jönnek a képek:
a vattacukros délutánok
a vursliban – álomkirándulások –,
a cirkusz, ámulások temploma,
romlatlan szívnek flitteres csoda

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

e szemfényvesztő, művi csillogás,
ám odakint is tart még a varázs,
sodor az új kíváncsiság: tovább, tovább!
Oly bőkezű a gyermekséged: víg nyár!
Ujjadon léggömb madzaga,
a kis pufók az égig szállana,
de spárgáját feszítve csak kalimpál...

Körhinta-hintó ringat és kerengtet,
és hintáinak a fák, házak, a kertek:
a Mindenség hatalmas karnevál,
s az életed szép, szédítő kaland!
Az útvesztő játék, mókás galand,
kis borzongás, s ha kitalálsz,
a kijáratí fényben apa vár:
a karja biztonságot nyújtó fészek,
felnőtt ereje sziklavár –,
ó, boldog a nyár, nagyszerű az élet!

ARABÍR! Furcsa, vén varázsló!
Sánta keringőd múltba szálló
szárnyat növeszt, s mintha a kék Dunát
segítenék a kanálison át
észak vizei tágas kikötőkbe!
Kábultan állok, s amíg hull a cent
tenyeremből egy barna tökfödőbe,
a múlt egy percnyi „most”-ba belefér,
s nem veszem észre, hogy leállt

az ócska henger, s a pingált szekér
egy messzi-messzi téren hangicsál...
..Suhog az Amstel, s a gyűrűs csatornák
a valóságot közelembe hozzák...

1997-2002

ATLANTISZ

Aranygyapjú-tenger éke,
élő csillag, hajnal lánya
fekszik – atlantiszi mélybe
rejtett szerelem-virága. –
Korall-erdő vad virága
csalja titokzatos éjbe –,
iszalag fut szép nyakára,
hínár húzza, gyöngye lába
akad százszerű kötélbe...
Tintahal lövell szemébe
barna ködöt – fénynek mérget;
Poszeidon nász-termébe
gyűlnek síkos testű rémek.
Víz-alatti barlang várja
– sem sikolya, sem sírása
nem ér el földi halandót;
Vész-kiáltó szegény árva,
nem hall senki, égnek-éke,
nem hallatszik gyenge jajszó.
Szörnyű karok szorítása,
tűrhetetlen ölelése
vért serkent –, a nászi ágyba-
döntött szűzből fogy a lélek.
Lenge leplet hullám kerget,
véres hab a szűk öbölben,
s egy csillaggal kevesebbet
látsz a Zodiákus-körben...

1996. február 5.

EMLÉKSZEL, PANNI, FOGADOTT HÚGOM?

I.

Ültünk leghátul
– hátulgombolósok –
sommfák mögött – orgona-árnyban.
Cserjék – csemete-frissek –
orozott ribizli csípős pirosával,
zamatával a búcsúzó tavasznak,
a málna-hamvú reggelekben.
Te színésznőnek álmodtad magad,
– én utazónak.
Most mérget árulsz
hűvös patikában –,
én elárultam álmaim
számoszlopoknak dőlven.
...És minden málnaszemnek
kerti-poloska íze lett.

II.

A fáról lecsent
éretlen barack
fenséges fanyarsága
néha előmlik ínyemen.

Ez a másik
– amit kezembe adtak –
férges és keserű
Fogam örökre –
belevásott.

* * * * *

Kalitkák függtek
az ajtók előtt.
A tengelicek fényben
s apró medencékben
 fürödtek...
Nekem azt mondta valaki:
 RABOK!
Így – kiengedtem őket.
Meséim vitték
– s visszahozhatatlan –
egy ismeretlen
 tengelice-égbe...

* * * * *

Ha kimondom neved, mint kultikus igével:
felidézlek...
Másszor fantom maradsz – élet-szülötte...
Nincs varázs.

Darázs-
méreg a döbbenet:
 Már nem miénk a MÚLT SE!
Virágkötéllel hogy' is kötne
 kettőnket össze...?

ANTI-KÓRUS

Félkaréjban áll a kórus
egy tömegként –, arctalan.
Tompán bűgő barna tónus:
sima-sodró mély folyam.
Part-a-partnak küldi – s vissza
ezt a lomha bús zenét
lassú hullám háta ringva
elteríti szerteszét.
És a Hős tógában – vértben
él, harcol, vagy haldokol
állva téren, legközépen
– maszkja fennkölt és komor –
bárha hinti Phoibosz fénye
vagy halvány Artemiszé,
zsong a kórus – zsong sötéten –
hangja mint a Végzeté.
Hömpölyög a hosszú szkéné
s jön mi nem maradhat el:
sors-verés vagy istenségé –
míg a karzat – énekel.

— — —
Élek, harcolok, halódom,
— titánok közt kicsi hős –
égi kórus zúgja sorsom
(én csak sejtem – ismerős
csupán múltam): elmormolja
földi fülnek hangtalan.
Ám tudom: baljós a nóta
s mint a Végnek, súlya van.
Mint a szél, a halk – a részvét
átsuhan a dalkaron
értik ők sorsom egészét
s eszik rengeteg bajom
s látják jövőm... Zúg a kardal
mint az orkán – szertelen
s immár hallhatom – e hanggal
körbefonja életem...

A KÖLTŐ: kortalan kamasz.

A szónoklónak visszaszájál

– nem győzheted meg rossz retorikával –,
minden hamissal szemben ős-ravasz.

Köp hegyeset álságos „koreszmékre”,

s ha bármily tetszetősen dallanak

fuvolahangú, újkori szirének,

nem ejti meg a bájoló karének,

ő igazához hű marad.

Bár a sors havaz hajára fehérséget:

nem térdeléstől bütykösödik térde,

markát se nyújtja ki piasztert kérve,

s nem hajlongástól porlik csigolyája;

s bár fél magánytól – nem vegyül a „nyájba”,

paradox bölcs – csak igazodni rest,

szemforgatón röhög – s foga csikordul,

ha hozzáér a kenetes...

Ha mámoros, hát sose mézes bortul:

sajátos látomások ihletett

mágusa ő... Mártózva förtelembe,

óvja kikezddhetetlen tisztasága,

mint szonda nyúlik felkavart vizekbe,

ahol iszapban bűn lapul, mint rája,

rücskös muréna, vérszívók petéi.

Őt szelleme, mint bűvárt meze, védi.

Mondják: rebellis, szüntelen izgága.

Igaz, s kegyetlen önmagához is,

sokszor meghökkent és felháborít –

Igazságosztó – Terminátor,

szelídségét levetve ég nyilától

sem retteg olykor – az a dolga,

hogy a Baál oszlopait lerontsa

– így szól az égiek parancsa –,

s kolosszok kőfalán törik szegény feje

ezer darabra...

DERŰ

Amint Ábel meglelte
– pusztai tűztől
füstté szelidülten,
elpusztítható
földi hüvelyét
végleg elhagyván –
alázatának Istenét:
úgy lelem én is benső örömöm,
ha szétröppenti
édes nyilait
a
május reggel...

KÉSŐ...

Ki henye, semmirevaló
élet után
múlástól meglegyintve
eszmél,
s tenni szeretne végre,
bizony:
parlagról-pusztaságba
lép –
mocsárból
lápvidékre...

AZ UTOLSÓ VIZSGA

(Rímes alkaioszi szak)

A vizsga perce, már tudom én, közel,
bukott diákod jól soha nem felelt;
papírra vetve sor se látszik,
jaj, minek írnia tollvonásnyit...?

Tudatlansága szégyene szinte ég,
lehet talán, ha lehet egy éve még,
s türelmed, Isten, hosszabbodnék,
győzne-e vajh' ez a rossz növendék?

A gyatra elme volt-e vajon hibás?
S az ingatagság bennem a ráadás?
Professzor, híved most se érti:
sorsa csalárd, ha javát így méri?

Ha múlna vaksiságom, a hályogos,
ha végre telne színig e fő, okos
tudással, hittel, elfogadnád?
Széked elé ugyan állni hagynád?

Reményt, reményt, mert lenni sem érdemes,
a föld alá marnak a szégyenek!
Kezem vezesd –, papírom teljen,
tudni taníts Uram, s élni szebben!

BOHÓC – SZÁJÁBAN SZEKFÜVEL...

(Egy Gulácsy képhez)

Csúf arcom s görbe testem
vonszoló a tömegben –,
mert lemaradni nem akar...
Városi járdán lökdösődik,
allén és korzón, hol a nép
lassan vonul és méltóságosan,
akár kalászos réten ét a szellő.
Lengnek a szoknyák, mint a pipacsok....
Hunyt szemmel látom: a dámák
összesúgnak: „Ah, Istenem! Mi rút!”
A vajszívű hozzát teszi: „Szegény!”
A várandós anyák elfordulnak,
védve rútságuk borzalmától
jövendő magzatuk...
Szegfűt viszek –
e ferde szájban –
kicsit hervatag-szépet,
mindig fehérét...
Nem tudja senki: itt, belül,
egy ifjú leányt, egy szomorút
dédelgetek... néki százszor-
száz szegfűt tépek...
Csak nézem, mint a templomban a képet.
Ó anyám! Olyan vagy – oly halovány,
mint szájamban a sápadt szegfű.
Szeretlek, szép halott s nem kérdezem:
hogyan szülhetett szépség
ily förtelmeset?!

LAKÓTELEP

Kubista festmény
ez a táj, itt
– így télvíz idején –
a maga vertikális-
horizontális
szigorával.
Sehol egy görbület,
egyetlen ív:
semmi meglepetés.
Se diagonál,
mi lágyan
elhajolván
vinné tekintetünk az égis.
Köröskörül
cella-magányok...
Hát – nincs más hátra:
várunk kell – s lehet! –
a Márciust,
mikor majd meglebbenti
rügyszöld, hús szárnyát
A Reménység.

TITKOD TIÉD*

Orcádon híre sincs redőnek,
nem csúfított e rút világ
megőrizted arcod az ősznek
oly tisztán, mint a hóvirág.

Csodálom szemed, azt a kéket,
tekintetedből ki nem ejts,
megőrizted arcod a télnek
oly tisztán, mint a nefelejcs.

Leheletedben lelked érzem,
friss, mint a koranyári szél,
megőrizted magad egészen,
jöhet a nyár, jöhet a tél.

Engem hiéna évek martak,
elrabolták szemem színét,
elvittek mindent, mit akartak,
szórták a szélbe szertesztét.

Titkod tiéd, de titkod éget.
Éget, mert meg nem fejthetem,
nem fejthetem meg, mégis, kérlek:
őrizd magad tovább – nekem.

* a következő oldalakon a vers megzenésített változatának kottája

TITKOD A TIE'D

HORVÁTH-HOITSY
EDIT VERSE

NE MÉTHSÁNDOR
VASADI B. LAJOS

2001. VII.

Andante

5

Oreádon hire sínes redőnek, nem esdítők ele rüt vi-lág

10

megő-rítet arcod az ősz-nek oly tisztán, mint a hő-vi-rág.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: Így élttem itt...

-2-

[15]

G.P. Csodálom szemed, jarta ké- kéf,

G.P.

tekin-tekedből híme ajks,

[20]

megőrizted arcod a tél- nek olytisztán,

[25]

minta nefe- lejes.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Handwritten musical score for a song, featuring vocal melody and piano accompaniment. The lyrics are in Hungarian.

System 1:

Lehele - teudben lelked ér - Isten, friss, mint a korangyari szél,
 megörizted magad e - gesen, jött a nyár, jött a tél.

System 2:

En - gem hi - na évek
 mar - tak, elra - bomlak szemem szélét, elvitetek mindat, mit

The score is written on four systems of staves. Each system consists of a vocal line (treble clef) and a piano accompaniment line (grand staff). The lyrics are written below the vocal line. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: Így éltem itt...

akartak, szöriák a szelbe szerte-szét.

Tittod tidd, de tittod elget. E-gget, mert

meg nem fejtetem, nem fejt-he-tem meg, mégis, kérlek:

HORVÁTH-HOITSY EDIT: Így éltem itt...

Handwritten musical score for the song "Így éltem itt..." by Horváth-Hoitsy Edit. The score is written on three systems of staves. The first system (measures 155-160) features a vocal line with lyrics "csúsz magad tovább ne - kem, csúsz magad tovább" and a piano accompaniment. The second system (measures 161-166) continues the vocal line with "ne - kem" and "Kem!". The third system (measures 167-172) shows the piano accompaniment concluding the piece. The notation includes treble and bass clefs, a key signature of one sharp (F#), and various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like "p".

AMIKOR MEGÉRTJÜK A LÉNYEGET...

Tudom, esendő-emberi vonás
a pillanat-kínálta cifraság
kívánása: tűzijáték és csillogó kódok,
mesék ékítik fel az Ünnepet...
Ragyognak csinált ékkövek
gyanánt a hívság, a parádé
— a hűlő szívű, bús világé —,
kalmárok kötnek üzletet,
s a felkínált portéka fogy,
kereset lesz, ha jó, ha rossz,
csak messziről virítson —, egyre megy.
TUDOM....

De hogyha egyszer mélyet dobban
s forrót a szív, ha gyertya lobban,
és mézként csurran ajkadról az ének:
girlandok közül kel útra a lélek,
kék-piros- és azúrszín gömbökön.
Ám túl tengeren túl Araráton,
mit meglelsz, mégis a Karácsony....

Igaz:
a tántorgót mi hajtja át
először? — ez a játékos varázs —,
ó, nézd el néki, Istenem!
Staniol-pompa ez, hiszen
kellékei — én úgy hiszem —
csupa kifundált csoda-pótlék.

Ámde az ember ösztönei — jórészt —
valami magasrendűt is megsejtenek.
Csordul a jóság, az öröm
— e ritka vendég —, s hátha gyöngyfénye
nem lesz ártalmunkra, míg
e külsőség csak eszköz, s nem hamis
a szándék —, hátha gazdagít?!
S ha néhány napra csak (lehet)
a koldus-szív leveti rongyait,
tegye...! Talán egykor malasztja származik
a káprázatból, amikor megérti majd a
Lényeget...

LEGENDA

Aszott mezőkön három vándorok
bölcsek, királyok, koldusok? —
kopott saruban, porlepte köpenyben
mennek az égő sziklarenetegben;
rég elindultak s hetek óta mennek
a sárga-barna sivatagon át,
hol hemzsegnek a viperák,
s odúból gyilkos mérgű skorpiók;
mennek tevecsont-, tevehát
sziklák között a három vándorok.
— És gyors alkony jött —, este lett
egy végtelennek tűnő nap után,
és éj közép lett s csillagok,
s megtelt a síkság különös zenével;
lebegő lelkek énekével.
Hárfáztak mint a szirtek, s citerán
Játszott a karmos bokorszóttas.
Százujjú szél pergetett dallamot
törékeny húrokon, azon
a titkokkal tel éjjelen.
Egy hallgatag szfinx nyúlt el, valahol
messze: egy szürke fényű felleg,
szarván a Legszebb Csillag tündökölt,
s intett a három fáradt idegennek.

Dombok simultak el, mint hullámíve
rejtett értelmű, ősi verssoroknak;
tetők villantak föl; téglái rótt falaknak,
és akkor ott — tán egy kerítés görbe vállán:
megdőlt, ingatag gerendák föl
tőzte magát a vezérlő Csillag.
A három vándorok földig hajoltak,
pedig csak jászol volt, s nem trónusok,
mi barlang mélyből ragyogott ki —, benne
az Élet gőgicsélő Fejedelme.
És barmok lehelték körül: ne fázzon!
Tej csillogott az édes szájon.
Bárányok hömpölyögtek, kondorak.
Mezei jámbor népség: pásztorok
vonultak, megálltak és leborultak,
míg fél-karéjban szunnyadt Betlehem...
... S az állatok nyakában csöndesen
megcsendült egy-egy rézkolomp —,
mint fán a csengő.

BÚS MAGYAROS ECLOGA

Hallod-e kedves a part vonalán a halk suhogást?
Zöld zene ringat, surrog a nád, és rezdül a sás;
Hun muzsikára moccan a hullám -, ébred a táj,
tárogatóknak bánatos-édes-hús szava fáj.
A hajnali széllal a bóra üzen s a mord nemere.
Érkezik éteri fénnel a sűrű sötét ereje:
Moldova csángó falvai küldik az ősi ígét,
küldi a pannon árkádiának az árva vidék,
benne morajlanak jaj-feketén a messzi folyók,
dobja echozva Szigliget csonka tornya a szót;
hosszú sirámmal hívja a Kraszna a szende Zalát,
perm peremével fogja a domb és dobja tovább,
görgeti méla szurdokain -, lenn zúg a faszor,
ág viszi ágnak, lomb meg a lombnak -, rajtuk a sor.

Tompa dorombszó: dördül a mennyég, ott valahol,
hol rég kiürülten roskatag áll az öblös akol,
hol fűtlen az irtás, teng csak a nyáj és omlik a kút;
zárul a térség, satnyul a rét s már nincs gyalogút;
hol éhes az egyke s méhet az „egyse” hiába keres.
Nyelvét a gyermek - felejtí a vén is - úgy kesereg,
tört idegen szavakon, dadogón mond szitkot-imát,
hallja s nem érti csak félig a régi papja szavát.
Mit ér az a nép, kit senki se lát, ha sírva fakad,
mit, ha felette közömbös az ég is, ha magva szakad...?
Hílt helye támad -, fáj a világnak, mondd, e hiány?
Holt nyomait a földbe tapossa a sors, a zsvány;
gyermeteg írás őrzi fakón e gyatra mesét,
nincs hagyományá, mítosza foszlik, hull szanaszét!

Félbeszakítva e csúf huhogást, szólj: „Zagyva beszéd!
Téved a vátesz, téves a jóslat -, él ez a nép!”
Nyitni se engedd, nyíni az ajkam! Zárd le szivem,
zárd le szigorral, tiltsd haragoddal vagy szeliden,
mert szégyen a vége-nincs gyáva jajongás, szégyen a férfi!
„Ha sápítozással töltöd a párnád, vajh' mire érsz?
Hun muzsikára zöldül a lomb is, itt s odaát,
zöld szeme ringat - drága reménység -, hajlik a nád.
Hallod-e kedves, mi otthonos bentebb a halk neszezés:
sarjad a sarjú, serdül az erdő - nő a vetés...”

HEJ, HAJ, GILICEMADÁR

Fecskefarkú citromlepke fájvirágra száll,
guggon ülő szép paszulyom kövéredik már!
Csak a göbe ki ne túrja,
nem terem a nyáron újra,
hej, haj gilicemadár!

Gunyhó van a gyepű mellett, gyöpös a határ,
genyegunyás gulyáslegény loppal odajár.
Más asszonya lakik ottan,
azt öleli nagy titokba,
hej, haj, gilicemadár!

Haddelhadd lesz penig, ha az ura ott tanál,
Nyíhatsz majd, ha nyírfabottal jól elsalapál!
„Hajdermenkű esne bele,
befelegyün, nem kifeleg!
Jaj, jaj, gilicemadár!”

Gidres-gödrös a garádics —, oda legyapált?
Genyegunyás gulyásbojtár, attul sántikálsz!
Hogy az anyád ne sirasson,
megérdemli az az asszony?
Hej, haj, gilicemadár?

No, te szegény gulyáslegény, gubád csupa sár!
Így végezi elébb-utóbb, ki tilosba' jár!
Kondéromba' föl az öhön,
lábod-vállad bekötözöm!
Hej, haj, te buta madár!

Köllött az a pípes asszony, ugye, te számár!
Az a cifra citromlepke ide-oda száll!
„Fájvirágnak” hílak eztán,
gornyadozhass kinn a deszkán,
hej, be kár, be kár!
„Jaj — de fáj, de fáj!
Gilicemadár — gilicemadár!”

*

(* Ezek a jelzések az eredeti kézzel való begépelésben ceruzával voltak behúzva. Szokása szerint mindig igyekezett kiszámolni, szabályos-e... – megj.: Babics Jenőné):

HEJ, HAJ, GILICEMADÁR*

Fecskefarkú /citromlepke /fájvirágra száll,
guggon ülő /szép paszulyom /kövéredik már!
Csak a göbe /ki ne túrja,
nem terem a /nyáron újra,
hej, haj /gilicemadár!

Gunyhó van a /gyepű mellett, /gyöpös a határ,
genyegunyás /gulyáslegény /loppal odajár.
Más asszonya /lakik ottan,
azt öleli /nagy titokba,
hej, haj, /gilicemadár!

Haddelhadd lesz /penig, ha az /ura ott tanál,
Nyíhatsz majd, ha /nyírfabottal /jól elsalapál!
„Hajdermenkű /esne bele,
befelegyűn, /nem kifele!
Jaj, jaj, /gilicemadár!”

Gidres-gödrös /a garádics —, /oda legyapált?
Genyegunyás /gulyásbojtár, /attul sántikálsz!
Hogy az anyád /ne sirasson,
megérdemli /az az asszony?
Hej, haj, /gilicemadár?

No, te szegény /gulyáslegény, /gubád csupa sár!
Így végezi /előbb-utóbb, /ki tilosba' jár!
Kondéromba' /fől az öhön,
lábod-vállad /bekötözöm!
Hej, haj, /te buta madár!

Köllött az a /pípes asszony, /ugye, te számár!
Az a cifra /citromlepke /ide-oda száll!
„Fájvirágnak” /hílak eztán,
gornyadozhass /kinn a deszkán,
hej, be kár, /be kár!
„Jaj — de fáj, /de fáj!
Gilicemadár — /gilicemadár!”

SZONETTKOSZORÚ:

A MASZK

„Amikor őt, a nőt maszk nem takarja”
(Czédli József)

I.

Amikor őt, a nőt maszk nem takarja,
bár nem ruhátlan, mégis meztelen,
pedig palástja bíbor és selyem.
Hiába tart jogart a karcsú karja,

már amaz ősi, zsarnok-kényszeren
- habár királyi háznak dísze-sarja -,
nem lehet úrrá. Vágyna, s gőge marja:
király, de asszony...Es ez a végzetem,

a végzete – a végzetünk –, Madonna.
Komornáját titokban megirigyl:
az nyíltan szólhat, mit se leplez el.

Ön ül tükre előtt, haja lebontva,
s magában – amíg fészüli a csitri –,
Ámornál szerelemért esdekel.

II.

Ámornál szerelemért esdekel,
bár szép kezében ezrek élte-sorsa,
egy lánnyal - ki a kamrában telet -
cserélne; akit markos háziszolga

a tűzhely mögött ölel és emel,
míg az, vaskos fazék fölé hajolva
sürögne. És ha pofon is felel
a fickónak, követi azt – csók...Ócska,

lapos a párna, és a takaró
keskeny kettőnek – sebj ! – összebújnak,
és vándorolnak a kezek. Az alja-

nép így szeret. Az arcok kipirulnak,
és jön, mi tiltott (jó, de nem való),
míg éj mosódik rózsás pirkadatba.

III.

Míg éj mosódik rózsás pirkadatba,
és száz teremben s utcán áll a bál,
lenéz – magányos bálvány - a sokakra,
s látja, mily szertelen a karnevál,

s érzi, hogy izzadt testek szaga száll,
s ajzott vágyé; s úri nőstény is hagyja,
hogy kényes ajakára durva száj
tapadjon, minden illemet tagadva.

Magányos itt csak ön, Tündérkirálynő,
s egy udvaronc. S ha pillájuk se rezdül,
vadat les a vadász – s tán törbeejt

lanthanggal. S míg a buja kavalkád nő,
valahol hangszer vékony húrja pendül,
s a lantos édes vágyról énekel.

IV.

S a lantos édes vágyról énekel,
s a visszahozhatatlan ifjúságról,
mely, mint az éji bál, úgy röppen el.
És – gondolatban – hullik már a fátyol

s az öv, s szoknya alól a kis lepel;
az ékszer-pánt is forró homlokáról,
s a Kőr-királynő jelvénye a vállról:
a boglár...A park illatot lehel,

és szerteszórva minden ott hever
– mi csak teher – lenn, s nincs más, csak a kék:
s alázatos lesz, aki volt kevély.

„Jaj, tartson még, ó, tartson még az éj !”
(A gyönyör akkor teljes, hogyha mély.)
...De már a hajnal rőtes képe kel.

V.

De már a hajnal rőtes képe kel,
oszlik a nép és oszlik minden álom.
Az udvaronc megint csak térdepel
és föl se nézhet – és rózsaszín virágon

hernyó és fonnyadás. Hull mint a pehely
a tört szírom, s a megfakult virágon
a nappal trónol. Kít a trón nevel
– s etikettmester, s régi-régi kánon –

uralkodásra, hát parancsol az.
Bár inkább lenne asszony – engedelmes –
s polgári ágyban, vásznak közt virradna

rá a reggel. S mert tündököl, panaszt
nem sírhat el – a hangtalan szerelmet –,
mert ez a rend, az ősi rend hatalma.

VI.

Mert ez a rend, az ősi rend hatalma:
ön férjhez megy – tudom – gonosz muszályból.
Pohos férj érkezik, s a kincseskamra
telik megint. De menekül a mámor,

s üres a szív, s a baldachinos ágyból
kínpad leszen. S majd kéri, bárha halna
meg reggelig. Ám a rítus leláncol,
bilincs az eskü. Él, de sírja-halma

nő egyre, napra-nap. Szül három satnya
sarjat, az ősi fának három vézna
gallyat – apjuk fiát –, s ím szerepe letelt.

Csak erre szánták, ily feladatnak.
A régi hódolók mind elmaradtak,
a sorsa már senkit nem érdekel.

VII.

A sorsa már senkit nem érdekel,
fonnyadni kezd. Amott, a kerti lakban
a vén ripőköt metressze fogadja
s ön hátratulva hervad csendben el.

Haja szürkül, nem festi, nem tagadja;
olykor áttetsző kendővel takarja
– e kendőhöz hamuszín kelme kell –,
az ajka sápadt, vértelen kehely.

Gyorsan jött vénség, kurta ifjúság
– mit ér ? –, kéjtől fosztotta meg magát !
Most pudvás már az aranyalma

és kihaltak az árnyaslombú fák;
hasáb a törzsük, rőzse lett az ág
és más asszony tart igényt a jogarra.

VIII.

És más asszony tart igényt a jogarra.
Csak egy göcsörtös térdű, vén beteg
lovagja vár, hogy végre már bevallja
mit érez, s egykor miként érezett.

Mert önt, a nőt mindég takarja maszkja.
Lehet hogy vérzett a vértézet alatt ?
A férfit szíjra fűzte kasztja, s így
nem vallhatott, nem kérdezhetett.

Most sírva-nyögve sántikál nyomában,
s egy ébenfából készült ládikában
két tincset őriz: egy szőkét, egy szürkét.

S ha mécs lobban, s gyertya a szobában
csak ül, mereng, tűnődik egymagában,
kezében tartja imádottja fűrtjét.

IX.

Kezében tartja imádottja fürtjét:
Az úrnőét, ki oly elérhetetlen volt
és marad, mert bársonyágyban szülték,
- s nemzették is - és ott fog halni.

Szemben a budoárt, de bejár minden
fülkét a szenvedés elviselhetetlen
vad párája és hiába kéri, szűnjék
a lázálom. Szeretne halni szebben

– fenségesen és királynőien –,
de kínokverte teste nem pihen.
Átadja hát hosszú agóniának.

És ajtajánál ott remeg a bánat,
egyetlen híve minden perciben.
Deres lovagja sír keserviben.

X.

Deres lovagja sír keserviben;
az ajtónálló gyakran kapja rajta,
ahogy fejét a márványlapra hajtja,
amíg sikolt a téboly. Sebtiben

egy szolgálány vizet hoz. Látni benn
a súlyos bársonyt félig leszaggatva:
mikor a kín a testet megszaggatja,
s az elmerül a végső semmiben.

Zászlós temetés, pompás ravatal.
Ön fekszik rajta némán, balzsamozva;
a koszorúk már befolyva viasszal,

kinn suttogás: még milyen fiatal !
Az érsek szava csupa cikornya.
Ön hallgat – kínzott arcán büszke maszkkal.

XI.

Ön hallgat – kínozott arcán büszke maszkkal.

No hess, jövődölés, te ostoba !

A királynőt, kit mindenki magasztal

– mert kéznél van a hóhér, s pallosa –,

nem sértheti meg senki gondolattal,

sőt még álommal sem. Nincs ahhoz joga!

De nékem mindegy: pórból lett lovaggal

é bár keze tiszta, nem lopott soha –

végeznek úgyis, közel a gyalázat.

Itt nem segít már dac, szelíd alázat:

alátaposnak. Gyötrő keserűség !

Hát hallgass szívem hogyha megaláznak;

hallgass elítélt, meg ne nyisd a szádat !

Magas a trón, hiába itt a hűség...

XII.

Magas a trón, hiába itt a hűség...
Míg folyt és folyt az esztelen pazarlás
– a rablóbanda jól végezte művét –,
a tolvajoknál telt a pince-padlás.

Ön nem látta a nyomor szembetűntét,
s nem hallgatott rám, ha azok szavalták:
minden rendben. A kamarást legyűrték
ha szólni mert, majd' nyakát kicsavarták.

Ön rossz tanácsadóknak hitt, Madam!
S ilyen a góg is, a tékozló pompa;
űrült a kincstár, látszat bőviben

és bőségnek látszatában rám – ki
vészmadárként szólt –, hallgatott volna!
Mi a szerelem önnek? Mi hitem?

XIII.

Mi a szerelem önnek ? Mi hitem ?
S hogy kincseit hívsággal őriztem
é őriztem vón é, nem hagyta. Hogy
imádom mint nőt, sértette,

hiszen ön királyom, mert az, ha nő is !
Jaj, bolond szívem...tán érzett ön is
szerelmet ? – Igen, és ezen bús, utolsó
állomáson körmömet cellám köveibe vájom

s már ott neve – öröklétnek bevésve.
Reccsen a rács, kulcs csörren, a bíró
érkezik parókásan, rút kalappal.

Künn emelvény s már gyűl a söpredéke...
Ön erkélyen áll – szemben a bitó
S ön int – halált –, szívéen a szörnyű maszkkal.

XIV.

Ön int – halált –, szívén a szörnyű maszkkal
s sejti-e, hogy önmagát ítélte
ezzel a fennhéjázó mozdulattal
örömtelen jövőre ? Hát megérte ?!

Mert lélek nem lesz egy sem, hogy megértse
s vívjon csatát az étkes sáskahaddal...
Ki száz halált is felvállalna érte –
jöhet bár ajkára hangtalan panaszdal,

csak árvasága nő ! Ó, mily kegyetlen
a nő élete, hogyha szeretetlen:
nincs vágyra válasz, nincs aki vigasztal.

Halálba küldött engem, mert szerettem.
Jó..., férfivággyal is. Miért lehetetlen ?
Ön feddhetetlen. Mit kezd a malaszttal ?

Mesterszonett

XV.

Amikor őt, a nőt maszk nem takarja,
Ámornál szerelemért esdekel.
Míg éj mosódik rózsás pirkadatba
s a lantos édes vágyról énekel.

De már a hajnal rőtes képe kel, s
mert ez a rend, az ősi rend hatalma,
a sorsa már senkit nem érdekel
és más asszony tart igényt a jogarra.

Kezében tartva imádottja fűrtjét
deres lovagja sír keserviben...
Ön hallgat – kínzott arcán büszke maszkkal.

Magas a trón, hiába itt a hűség...
Mi a szerelem önnek ? Mi hitem?
Ön int – halált –, szívén a szörnyű maszkkal.

VASCIPŐK

(Makáma)

(ELŐSZÓ: A pesti Dunaparton, ott ahol a nyilas pribékek az odahajtott zsidók egy csoportját — miután levétették velük cipőiket — lelőtték és a vízbe taszították, nemrég különös mementót állított a kollektív lelkifurdalás: VASCIPŐKET, maradandónak szánt figyelmeztetésként az egymást követő nemzedékek számára. Am a megdöbbenő együttes már kikezdtek — valakik—: emberellenes senkik, esetleg tolvajok haszon reményében, vagy — ami még rosszabb feltételezés —: egy elfogult csoport, rombolási szándékkal. Bármilyen is volt az indítók, mindenképpen merénylet történt, azonos helyszínen, ismeretlen, szomorú bizonyágaként annak, hogy az alantasság és a gyűlölet kiirthatatlan kártevők, akár a vírusok az élő szervezetben.)

Páratlanul vagy párosan, s mégis száználmas-árván, furcsa, szokatlan mementók sorakoznak a partszakasz kőperemén: fémbe-kovácsolt vádjai a múltnak.

Öblükben sír, rikolt, számon kér a HIÁNY.

Emitt parány: gyermektópán szepeg, amott kopott, törékeny női holmi: egy harcsaorrú cipellő, mellette roskadozó morc szomszédja, egy kellő szigorral bokán záródó férfibakancs, rikkancs-lábra való, vagy amoly' „haditermék”; odább pár bálisevrő, sártól-ártól, hóban hosszas meneteléstől mint varangybőr, érdes-amorffá zsugorodva, kintebb mogorva „hosszúszerű”, oldalra dobva fekszik, mintha csak hanyagul félrelökték volna. Beljebb egy vastag talpú „ortopéd” félpár jajongja sok baját, s társa egy „sarú-forma”; s két illedelmes pár mamusz, mint régtől fogva egymáshoz tartozó, hű öregek.

Éjfél látomásként feltűnő szellemkezek kapaszkodnak a parti cölöpökbe, s matatnak fém-merev, fekete lábbelik között, keresvén tán sajátjuk, s a kátyúk helyét, mik vérük hűlő maradékát fogták fel akkor, mikor zugokból, innen-onnan,

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így élttem itt...*

dülöngő, sápadt sereget hajtott ide a vad kor... Most jönnek s tűnnek újra el, mert nem felel kérdéseikre eme vas-szoborsor, csupán a szégyen perceit idézi fel: a százszor és ezerszer érthetetlen! Párás, folyami csend-mederből csattan elő az ostorszíj-parancs, s vele a habzó gyűlölet, kibuggyanva a szájon, akár a hányadék.

Felugranak a pribék-fegyverek. Aszott hátból a vér csak gyér pataokban csorran, s mohók a gödrök. És a közömbös, lomha folyam kört-körre hány, ahogyan sorba', egymást sodorva érkeznek foglyai, a holtak s a tán még élők, (a fúlásos halált megismerők), a most tetemre hívni visszatérők: tetemre múltat, tanúul a jelent.

... és közben: fogynak a „bűnjelek”, sokuk helyett csak vasszög áll ki már az öntött kőből.

A rablott vas olvadhat nagy kohókban, a TÉNYEK sohasem!

Ez élt-halál pillanat csak töredék-morzsa a tömbös butaságnak nem mozdítható tömegéből; jelenség, egy a számtalan közül, de felidézve félelmes jelenlét, FOLT: kimetszhetetlen pestis-fekély az ember-arcon. Tapintható törésvonal mentén, mint szaporodó lárvákból tömegesen a férgek, úgy kél ki új és újabb önkény, és bosszúterv, tett, burjánzó TERROR = hidegleléses lidércálm.

KONKLÚZIÓ: Az ember soha nem tanul, története a végtelen ismétlődések kényszeres sora, amint önzése is; csak — birtokol, s birtokká süllyeszti magát saját akaratából; s csak nő — túlnő e földi szférán a telezsúfolt Haláltábor.

UTÓIRAT:

Tán egy földkorszak-újulás után szintérre lépő jobb, másfajta faj — egy bölcsen s felelősen érző — jóváteszi a jóvátehetetlent?!... Engedd, félénk és botladozó hitem —, túl rémületen és utálaton —, hinni a HIHETETLENT!

2005. július

AZ UTOLSÓ SZÓ JOGÁN... *

Nagy, súlyos testű madarak repültek
a házzal szemben – úgy bizony! –
galambok mind! Szépen kifényesültek,
s megültek egy-egy oszlopon.
Párosával a térbe téresülten
Szerelmes egyek –, mind de mind rokon.
A társulat szép ívvel égre hussan
s egy másikkal, miként az angyalok
már földet ér – de nincs a mozdulatban
semmi éteri – túl begyes-nagyok
S nem rezzentik meg a fülemnek kedves
sajátos-édes moldvai dalok
sem székeltek a moldvai léget,
csak szállnak erre-arra gáztól nedves
és hasas, fakó, interkontinentális
semleges, nagy „globális” fellegek.
Csomókba rántja a fenti érdek (látod?)
és húznak el, egy gombnyomásra máris
akár a mesterséges csillagok.
Hol van az Ég, és hol a te világod
álmodni képes, régi emberem?
Vátesz, öreg, szekercék forgatója.
Ábel, csibész, jöjj és maradj velem!
Szűk a világ ma nélküled nekem!

2007. Július 4.

- - -

*** Edit utolsó műve**

RÉSZ SZERÉNT VALÓ

Nem vigasztalás, csak igazság,
egyszerű és kegyetlen irgalom;
mind, ki halandó, egyedül megyen,
ha halni kénytelen.
Egyedül — bárha seregestül.
Feloldhatatlan végmagány.
Nehéz felfogni ésszel
a Törvényt: egyenlő nem leszen
részeknek összessége az Egésszel...

MÓZES

*"megengedem neked,
hogy szemeddel lásd,
de oda nem mégý át...
és meghala ott Mózes,
az Úrnak szolgálja a Moáb
földjén az Úr szava szerint"
(Mózes V.34/4-5)*

Uram, tudom: odaát Kánaán...
Egykor gyülevész néped itt.
Ó, hányszor szegte meg törvényeid!
A sivatagban vénei hevernek,
s ősz lett a gyermek, ősz a gyermek.
Ki elmaradt, oszló teste felett
sakálok énekelnek.
De odaátról int már Kánaán.
És újabb, s újabb nemzedékek kelnek,
karddal kezében születik
a csecsemő, és anyatej helyett
iszik tüzes sárkánytejet.
Uram, én nem akartam
— a Nílus engem elkényeztetett —
vén fejjel idehozni Neked
ez innen-onnan sereget!
De máglya támadt s forró zivatar,
és felhőkig növekedett,
látó nem látott még olyan tüzet...

Mózeset Ekhnáton papjai nevelték,
s csak álom volt az ősapák
vallása — régi emlék.
Vagy az se már. És rege Kánaán,
s nem volt más nékem Ábrahám
édesapánk, csak egy név...

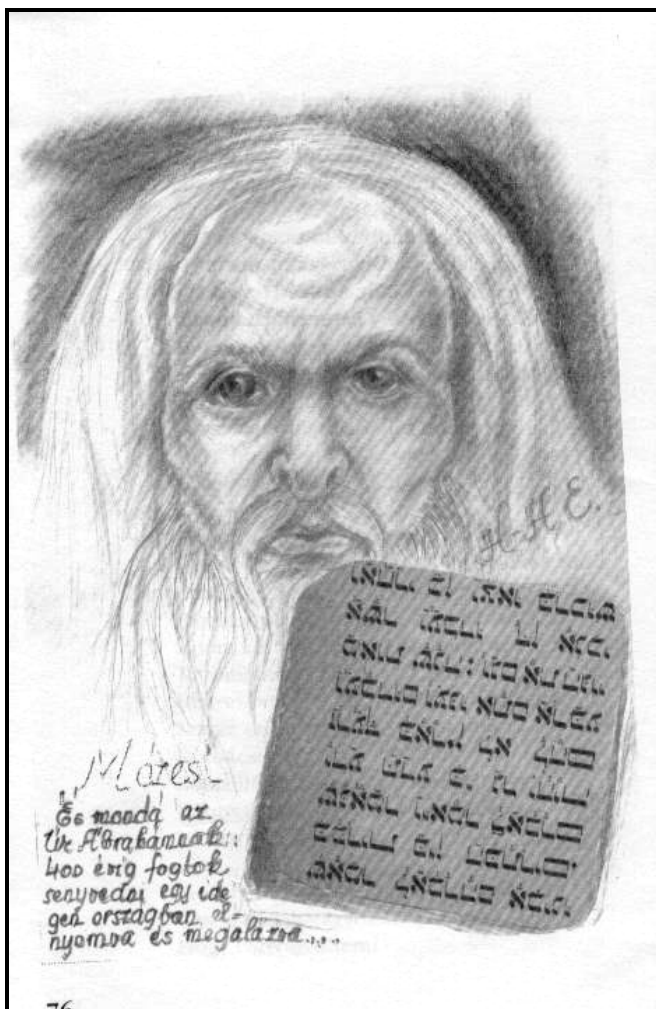
Uram, én nem akartam...
Mért, hogy ez elpuhult,
e vén egyiptomit
választottad Terveid eszközének?
Én féltem, mikor bokrod égett!
Én öltem, féltem, futottam
és lapultam, mint vad a vackán,
remegve és titokban.
Mért, hogy e gyávát, e sehonnait
választottad a Magadénak...?
Azóta tizenötször ezer éj s nap
vonult el, míg vonultunk, s most sem értem!
Ám, ahogy rongyos, árva népem
elhoztam Egyiptomból, sose kértem,
s nem kértem: tisztem alól ments fel!
Tettem, mert kellett, s becsülettel.
Hegyedben háltam, s tábláidat lehoztam;
száraz sziklából vizet fakasztottam;
korbács is volt inas kezemben:
bosszúló erő aggastyán-karomban.
Büntettem is — és féltek, akár Téged,
s rajtam köröszül láttak-féltek.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Most itt vagyok. Ó, százszor öregebben.
Uram! Fáradt vagyok... hogy elgyöngültem!
Hogy Kánaánt meglátni nem fogom?
Hisz láttam én, s oly sokszor: álmaimban!
Végzésed szerint van így — jól tudom.
A többi - másnak dolga mostan.

Néped hadrendbe állítottam,
S én - elalszom. Oly vígan, megkönnyülten!
Melengesd, Király, szolgád tenyeredben,
s csak egyszer! - látni engedd odafentről
- ha láthatom még szememtől —
a Jordánon túl azt az Édent!

A Jordánon túl érik majd vetésem...

Horváth-Hoitsy Edit rajza

JÚDÁS KÖTELE

Júdás fájdalmát csak a kötél érti:
a durva kender nékem kegyelem.
A mellőzöttet minden, mint tövis, sérti —
s ha szertelen
sóvárgása és kielégítetlen
— mert így szerette:
féltékenyen és irigyen —,
a sértés már gyulladt kelés lesz,
és napról-napra s egyre jobban éget —
hát — ütni kell, s bár fáj az árulás,
hosszú megalkuvásnál nem fáj jobban.
Elárultam Öt — így jutottam
keserves kárpótláshoz —, ó, Uram!
Te, Mindentudó, hogy ne tudtad volna,
hogy Júdásod boldogtalan...?!
Hogy lábad nyomát is csókolta,
amíg Te azt a nyálasszájút,
azt a siheder, buta Jánost
becézted —, míg reám
alig esett egy pillantásod!
Pedig szívem ölelésedre vágyott!
Ó, annyi éjszakán
lestem én csendes virrasztásod.
Atyáddal — mondhatatlan szépen —
beszéltél, és én elbűvölten néztem
édes arcod a föld-feletti fényben.
Ajkam kiszáradt, nyelvem leapadt,
és tűzgolyó lett fáradt két szemem.
Jaj, Istenem!

Ez a kötél itt egyedüli jóbarátom.
Szoríts, hurok! Csak várom, egyre várom,
hogy legyen végre vége!
Másé az Isten szövetsége,
hát szövetséget kötök most veled!
Szegény Júdás! Ezt a nevet
anya nem adja többé magzatának —,
viselni nem kívánja senki.
Én szerelmem!
érzem keresztedet
egész súlyával vállaimra esni!
Júdás nem most lett átkozott:
ő az volt már az anyaméhben...
Én tettem, mire rendeltettem —,
így követelte küldetésem!
Merthogy hiba nem csúszhatott
az isteni elrendelésbe:
eldöntött terv szerint
el is végeztem rút feladatomban,
s a Drága Test már ott függ a Kereszten...
Kötél! — Júdához légy irgalmas,
te akitől oly sokan félnek —
de rettenetes csak az Isten!
Kérlek,
segítsd át ezt a nyomorultat
oda, hol szégyen, megbánás és
fájdalom sincsen...
Csak a magány — a végeérhetetlen...

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Mégfeszítettett (tempera)

HORVÁTH-HOITSY EDIT alkotása

SZÉPSÉGES ANYÁM — GYERMEKEM

(A Múzsámhoz)

Bár én hoztalak napvilágra,
mégis Te nevelsz s növelsz engemet.
Tehozzád igazítom lépteim,
mert röstellnék is, s nem is élhetek
— szó s tettek köztes közegében —
ellentmondásos életet.
Kétségtelen: Te vagy
énem jobbik fele —,
de nem lehet mocskos a bal!
(A hasadásos lelke egyikébe
előbb vagy utóbb belehal.)
Nem bújhatok tisztos sorok mögé
mosdatlanul és pongyolán —,
úgy jó, ha ketten együtt vagyunk tiszták,
tündéri gyermekem, te — én anyám!
Te felelsz értem — komoly szavaimmal,
s jót állok érted én egész
maradékával életemnek,
mert hogy' lennék meg most már nélküled,
s nélkülem hol lennél Te...?
Nem szültük egymást zavaros szavak
s kétes tettek kísérete létre!
Szépnek tartalak —, Te meg jónak engem.
Ennek kell megfelelned — megfelelnem!
Lehet, hogy nem vagyunk nagyok, de
hitványak sem — inkább oly emberformák.

(Ki éri fel a Mindenség ormát?)
Kérd meg a Szentet, ki hozzám Téged
nemzőnek menesztett:
óvjon minket egymás számára —, míg lehet
Gyermekem vagy — s Anyám,
s én vén fejjel és még tovább:
szívedre bújó gyermeked. S szülőd.
Halálomig... S ha túlélsz kicsikével,
szólj jó szót érdekemben
Isten s ember előtt,
csak, hogy ne kelljen sehonnaiként
járnom, vagy elhagynom a temetőt.

VANNAK MÉG VÉGVÁRAINK

Nagykövesd. Emberlakat széles katlan.
Hegyalja végső nyúlványinál. Szelíd vidék,
Mely sík is, domb is, mely fürdik fény-árban,
s hol múlt-jelen sajátos összekarolásban, valami szép
harmóniában simul a tájba ős-testvérin
és együtt lesznek (nem akármilyen) történelem.
Két köves-bokros domb emelkedik ki hirtelen
a síkból, körvonaluk szeszélyes,
érdes kövekből. Két némán is beszédes
közeli domb néz le a völgybe-síkra. A házak
őrhelyei (hullt vártornyok helyett) e féltett kis világnak.
Egyik dombháton várrom, szürke tanúja múltnak
csak torzó immár, s feketeségbe hullnak
a maradék kövek. Nem messze tőle templom,
és átellenben, dombtetőn a másik.
Szemközt egymással, mégis megértésben
állnak: egy ég alatt — egyféle fényben,
egyként fehérén, míg a nap világít.
Harang nem, kondul, csak szívemmel hallom,
mély és komoly zenéjük fölzeng bennem:
zsoltár-zsologsmát, halk korált velük kell énekelnem,
visszhangzik szívem, míg hallgat a katlan.
Kápolna-csöndet ember-zúgás tölt be,
zenés zshivaj, mikor a dombok árnya hull a földre,
s gyűl e jelképes mai végvár népe:
lelkemnek kedves maroknyi magyar,
tanácskozásra gyűl, jövőt akar.

S tenni fog érte, bármi fukarul
méri jussát a megmorcult természet,
aszály, komisz. Itt szívós a gyökérszet,
kemény, köves talajba ágyazott.
És beszélnek a drága magyarok
ezen az édes nyelven, magyarul.
S ha szlovák szól, az is belesimul,
mert szép a hangzók együttes zenéje.
A kétely elmúlt, bizonytságot érzek...
Határvidéken be sokan szeretnék
ilyen végvárból látni — ily dolgos vitézek
derékhadából látni, s hogy a hűség
emlékezésből új jövőt teremjen...

Ó, Istenem, add hogy mindig higgyek ebben!

NEM RANG — NEM IS KIVÁLTSÁG...

Költő vagyok...!...? Hogyha kimondom,
csak pironkodva s nagyon halkán.
Pedig nem rang, s nem is kiváltság
egy névtelen, szerény királyság
polgára lennem... ez a sorsom,
s néha kétrét görnyedve hordom,
mint púpot inkább, mit takarni kell,
s viselni mégis... Meg nem érdemelt
kitüntetésként, mellre tűzve hordják
aranyfüsttel beszórva mások
(S hiszik: hercegek, óriások)
a címet: KÖLTŐ. Kortünet e kórság.
Rettegve olykor s meglepődve érzem:
e kényszerű cselekvés néha átok,
de írok, s hogyha megbocsájtok
magamnak, érte ér a szégyen!
Ám sorsom ez, mi végzetté dagadva,
majd nem hagy élni-halni sem...
Mért van, hogy mégis, nappal s éjfelen
szorongást, aggályt, félelmet tagadva,
elfog valami végtelen derű,
vagy elragadtatás, mi gyönyörű
selyemként von be minden rosszat,
s mint ahogy gyöngyöt sír a kagyló,
úgy írom hosszát verssoroknak,
s megkönnyebbülve szólok végül: „Ez — jó!”.

A VÉN SZAPPHÓ

Nézd: a hajnal már csodafénnyel ékít
Parti sétányt: domb füve tarka bársony;
Nimfa szökken fel — sima teste fénylik
Reggeli frissen.

Hol vagy, Éden, hol? Tovatűnt a jókedv,
Sírba fonnyad, ím a szűzi szépség,
És a víg mámor, mit az élet ingyen
Szórt kosarából!

Én a sziklás szirt tetején merengek:
Várva-várok rád, kicsi, bűvös Ámor,
Hozzad el Sappho ifiúi kedvét:
Újra szeretni...

HALLGASS ANAKREÓNRA

Most mindened, mit nyáron
hagytál heverni s lábon,
mi tikkadott ledűlve,
üres kamrádba gyűjtsd be.
Haraszt alatt gyümölcs van,
csörgő dió, halomban,
a mák gubója érett
magjából lesz a béles.

Hallgass Anakreónra,
ha pára száll a tóra,
s gyökértelen zörögve
a gyatra hull gödörbe,
s megtelve félelemmel
csak rosszat sejt az ember;
s gondol halálra-hóra —,
világnyi koporsóra.

Hallgass Anakreónra,
ha bong a templomóra;
a bölcs derűre vált, ha
arcán a mélymagyar barázda
nem is vár langy esőre,
s remegni kezd, ki dőre.
Maradt az ifjúságból
szívedben csöppnyi mámor.

Hallgass Anakreónra,
ha zúg s dühöng a Bóra,
s halált zúgat a nád is,
felbolydul a mocsár is:
a bölcs eszére hallgat,
s szívére, s lel nyugalmat.
Örülj az őszidőnek,
mert szép a csendes ének...

Hallgass Anakreónre,
ha táncba kezd a Hóra,
s a sípon sír a dallam,
s jajong a gyász a dalban,
s dübörg az orgonában,
hogy már csak elmúlás van;
megújulásra gondolj,
kilábalván a gondból.
Pokáloed töltve borral,
dalolj Anakreónnak.

ÖNZŐ-ÖNZETLEN

Nem érdekel, hogy honnan-merről jöttél,
s hogy démonok küldtek, vagy istenek;
ízetlen ételemnek sója lettél,
vérem, az álmos-alvatag, pezseg,
s áldás, hogy ajkaimra mézeseztél.
Illóolaj vagy - vagy kristály-nedű:
lényedet lényem tégelyébe rejtem,
s illatod ízét, s bármily keserű
lesz búcsúnk: édességed nem felejem.
Tágul tüdöm, s beszív, mint ámbra-füstöt,
színes parázból szálló mámorok
tömjén-töményét, máskor hús-ezüstös
idegenséged, mint a harmatos
hajnali mezők nedves fű-szagát:
mint álom-ittas nyári frissességet.
Beszívlek, mint a termő almafák
nedvét az önző folyondár-fonat:
mint elixirjét semmi-életének,
s kúszván-kúszom -, elérni lombodat.
Mit az nekem, hogy milyen vagy valóban!
- csak az, hogy bennem milyen csoda lettél,
s hogy magadban, mint tenger-ízű tóban
újjászületni mélyre merítettél
számít -, mi benned nem enyém: nem érdekel.
A múltad s hogy hogy' is volt hajdanán;
itt vagy, vagy máshol, vagy sehol talán
másnak -, nekem az öröklét leszel;
mi fontos benned, el nem engedem!
A többit - lásd - megtarthatod magadnak.
Hogy' is lehetnék hozzád könnyörtelen...?
Törvény: kik vesznek, kérnek, kapnak -, adnak.

MESSZE KERÜLJ!

Egyszer: szent vagyok – másszor léha;
vén szerzetes mélézgat néha
bennem s ábrándos szemű szüzek
rózsaujjakkal fűzért fűznek.
Máskor céda lejt bennem táncot,
- ily kavalkádot még ki látott!?
Szerenádok egy bús pojáca,
s felzúg az égnek harsonája;
fortyognak artézi mélységek,
s szelíd források zöngicsélnek.

Ifjan koravén - vénen gyermek,
ki szepeg, hogyha eltekergett;
aztán sunyít, sutba bújva.
Pultot támaszt egy rossz lebuja',
s egy jó szóért hőstettre képes;
épít -, s felrúgja az egészet.
Szeret, szertelen szerelemmel,
szégyent nem ismer -, s gyötrellemmel
és szemlesütve titkol vágyat,
- nehogy könnyel megalázzad -,
kinyilik ma -, bezárul másnap.

Sebez - sebed beköti menten,
vagy elvérezni hagy kegyetlen;
királlyá ken fel részeg órán,
majd egy sújtással lesodorván
trónodról, vélt vétkeidet sorolja;
a semmit rajtad megtorolva,

aztán sír -, s megkövet ezerszer,
s könyörög! - s könyörtelen ejt el
könnyű zsákmányként, ha szeszélye
úgy rendeli -, s te mit sem értve
csak bámulsz és csak menekülnél,
s leránt e sodró, éhes örvény.

Jégmezőn nyíló forró katlan.
Jaj! - kerülj messze, te gyanútlan!
Ládd: megfejteni én se tudtam
magam -, két szembesülő tükörből
néz reám arcom másként-másként.
Kerülj messze e furcsa körtől,
hol minden percben látomásként
feltűnt valami ismeretlen,
szokatlan "én" -, majd tovarebben,
átadva helyét újra másnak.
Fuss, távol tőlem, és ne lássad,
hogyan elhagyatva miként sír fel
bennem az ember, és a - néember...

A MARGARÉTÁS RÉT

(Egy eltűnt pillanatfelvétel helyett)

*Balázs Évának, akinek verseit
annyira szeretem!*

Az ormon öreg ördög ült;
fáradt, csalódott, szikkadt Belzebub;
és hátán nőtt, és nőtt,
és egyre nőtt a púp.

Morc kedvében sziklát evett,
foga alatt az hersegett,
s megtelt az árok szürke törmelékkal.
És télen járhatatlan lett az út
a szakadéokban. Nem dacolt veszéllyel
senki emberfia -, nem tévedt arra,
csak messziről figyelt a furcsa zajra,
mert mintha sírt, és sírt és
egyre sírt volna ott valaki.
Tán az a bús pokolféreg, aki
így panaszkolta szét magányát.

De nyáron csendbe' volt: csak meredt
mordan a szurdokaljba,
és láttam: szarva kajla
s kissé törött volt. Láttam rőt szakállát,
és vad, folyondárinda üstökét.
Féltem -, de fentebb várt a rét,
a margarétás, így sietni kellett,

mert ment, és ment,
és egyre feljebb
örök útján a Nap.
"No kapd magad!
Ne tétovázz!
Csak arra járj,
amerre száll a sasmadár!"

Túlhan a kartaúzi állt, s figyelt,
ahogy szigorú, néma szerzetesek szoktak:
a kolostor... Mélyén az ablakoknak
fellobbant hirtelen valami jel,
mint intés, tán a bús ördög iránt -,
... Másfele vettem akkor az irányt -,
szótlán harcuk nem érdekelt,
mert várt a rét: a kis tenyérnyi kert,
melybe magot maga Isten hintett,
és bája verte minden kertjeinket,
mert nőtt, és nőtt, s mindegyre nőtt
a térdig érő margarét
ott, százezer szám - s a széna illata
- édes-fanyar szaga -: a föld, a porhanyó
imája - épp az égig ért.

Nekem az Éden volt e rét:
álompark, tarka keszkenő, tündértanya;
a pázsit közt lapulva surranó
bogárnép mind, de mind manó,
s a csillogó fény szárnyú lepke - villi!
Tán nem hiszed...? Hát nem muszáj elhinni!
A te bajod - nem az enyém!
Nekem virágzik ez a költemény,
ahogy a Napszemű is csak nekem virágzott.
A margarétás álmod
nem osztom meg veled -, maradj szegény!

Ó, az a rét!
Buldozer törte lágy ívét,
és hult szirom, és szár törött,
és hullt, és halt,
és egyre halt a margarét...
De otromba betontömbök között
kidugja mégis egy-egy szép fejét,
s a távolból felém, rezeg.
És sír, és sír, és egyre sír
a vén gyerek...

RÉZ-FÉNYT KAPOTT...

Réz-fényt kapott
a rezgő-nyárfa hamva:
Perzselt levél hull
színtelen hajamra.
Alattam törek halma.
Fekszem —, rézfillér szememen,
kopott a veret rajta:
„Ez már a sorvadás hatalma!”
Az ég is — idegen,
harmata hidegen
hull a töretlen útra,
érezem már, apró jeleken,
szorongva — újra-újra:
 közel a tél —
 a végleges —,
 távol a Szerelem

HAJDAN

.... arcom tartottam égből
hirtelen szakadt záporoknak
s aha végigpergett gyöngyszerűen
rajtam kacagtam
csiklándva bőröm hogyha szeretett
cirógatott az égi áldás
s nem bántam azt ha ruhám rám tapadt
s kis mellem megrezdült az enyhe szélről
mert pezsgető és édes ingerében
a teljességet éltem át
mikor kicsinkét megborzongatott
a vágy mit teljesülőnek véltem.
Tudtam kíváncsi és szép vagyok...
Ilyen záporok régen nincsenek.
Ma a gyöngyös permetben is
a nyirok küldi figyelmeztetően
előre töreit...

ZÁPOR ELŐTT

Egy mélyedésbe behullt a hold,
S ha ott volt, hát — ott is maradt...
Az árok partján félig eltiport
boglárkák sírnak embertest alatt.
A horizonton kék villám fut át;
vendéget kap a sápadt éjszaka —
az ég alja hallatja majd szavát.
Felhő nincs még —, csak a zápor szaga;
a felriadt szél jön s szalad tova.
Boglárkák közt a lomha árnyék
megmoccan szól: „Én továbbállnék,
de — Istenem! — hová, ha nincs hova?”

CSUPAFEHÉR DALOCSKA

Kristályból lett csillagvirág
csillagvirágból fehér szőttes;
fehér szőttesből vág a jég
hatalmas, fehér lepedőket.
Fehéret álmodik a ház,
fehérre nyit szemet a reggel;
hósipkás, vén kémény pipáz,
fehér köd játszik a szelekkel.
Vacog a sík, vacog a hegy —
tán nem meleg a fehér paplan?
Az alvó nyúlnak egyre megy,
a vacka mélyen föld alatt van.
Fehér-ezüst a zúzmara,
a kapualj fehéren ásít,
fehér a tetőn a pala;
a sápadt nap hogy rávilágít
mintha szikrákat ontana;
fehér szikrákat ezerszám;
fehér lejtőn siklik le a
Fehérre föstött, jó öreg szán.
Csak a kis rigó fekete,
meg a varjú, a gyászos tollú
s tarka a tegnap született
pálcikalábú csacsi borjú.
Fáradt anyjához bújna még;
mamám, milyen fehér vidék!
Jaj, csak ne kelljen még kimennem!
Vackol magának szalma közt
fészket a párás ólmelegben.
Fehéres fényből angyalok
néznek a lenti jég-világra,
és hull a hó, a szél zokog,
és térdig hóban jár az árva...

JÁTÉKOK

Gyermekkor: pöttyös, pörge szoknya;
titkok-remények tarka bokra;
lázás is: bárány- s rózsahimlő:
kékségben foltos skarlát-felhő.
Lugas a kertben; kapu zöld árnya;
vén meggyfa lengő lombja-virága,
orzott ribizli, csent cseresznye,
— füttyös a nyárnak kópé-kedve...
Játék az élet — élet-játék:
gyönyörűséges földi ajándék.
Iskolatáska, sok lila irka,
falon a kréta-irka-firka;
éji neszekkel hímzett csendek,
édes nyugalmak, kis ijedelmek,
szirom-kavalkád, hótánc, szeszélyes:
jönnek az évek —, tűnnek az évek...
Gyermekkor: csapzott-tépett szoknya;
háborús kormos-karmos bokra;
Háború — esztelen felnőtt-játék,
— hullik a mérgezett „égi ajándék” —,
kert helyén kráter —, füstöl a bomba
(gyilkos a spórád, pöfeteg gomba!),
nedves a rejtek —, falban a férgek
valami undok nótát zenélnek;
ágyúszünetben hirtelen-álmok:
szétesett, éles, sebző szilánkok.
Véren vett béke. Tátog a bendőnk.
Kétes a múltunk, mánk, a jövődönk.

Sámli a székünk, térdünk az asztal;
gallytűzön korpa fő, cseppnyi melasszal,
játszod, hogy húst eszel, véres-kövérest,
kalácsot, cukrozott mákos rétest.
Játék az élet: élet-játék,
Nyomorúságos földi ajándék.
Gyermekek vége: fakó finálé,
intermezzo a fiatalságé;
mi jön utána: buta bohózat,
szomorújáték? ... majd vén korodnak
fél-felvonása: epés szatíra,
kis monodráma, keserű líra,
mondod magadnak: mindez csak játék,
kihagy a ritmus? — mégis ajándék,
hogyan van még, még van szívverésed:
szabálytalan bár, mégis — élet!
Szemedben hálóg — réteges fátyol.
Rajta keresztül látsz a világból
valami színt —, játszik a szélben.
Fodrok egy kurta szoknya-szegélyen...

PEREG A VERSIKE

Cammog az este
csosszan a lába,
lomha a teste.
Ezüst gyümölcsöt
mennyei fárul
szemez —, felkúszván
égi lajtorján,
csurran az édes
lé le az ágrul...

Brummog az este,
Üres böndőjét
jól teleettel!
Ezüst gyümölcslé
csorog a kertre,
pereg Ferencre,
csöppen vödörbe,
csobban csöbörbe,
görög gödörbe;
hetyke legényre,
öreg cigányra,
cseperke lányra,
búbos banyára.
Gyöngyözik Györgyre,
perdül Pannára,
gyűjtögesd Panna
hasas kannába.
Jó lesz az, majd ha
télire fordul:
tűzhelynél isszuk
csőrös csuporbul.

FÉNY ZÜMMÖGÖTT

Fény zümmögött...
Megejtő volt a csend
a késő délutánban.
Anyám keze az ölében pihent.
Néztem...
Ó, ritka pillanat volt tettenérnem
tétlenül a kezét, mely varráson szaladt,
tésztát gyúrt, vagy fakanalat
fogott -, kevert-kavart,
pohos fazék fölött röppent serényen.

Tenger hajára egy sugár esett,
és megtelepült szálai között,
mint lepke a levélen.
Kis arcára rózsát csókolt a nyár,
gyöngéden, hogy ne fájjon:
meleg fuvallat mintha száll,
s végigsimít az érzékeny virágon.

Derengő fényben szendergett,
és szép volt... álom,
mit szörny-képek meg nem zavarhatnak.
Tűnődtem: mit gondol vajon
az én kis édes, hervatag virágom?
Talán emlékekkel bíbelődik,
s anyját látja egy zsámolyon,
amint munkáján törődik,
öreg éjfélkor igyekszik, s nagyon?

Beszívtam kalács-illatát,
mohón, mint aki szomjas-éhes,
és álmodik egy uzsonnát,
mama-alkotta mézes-édes
süteménnyel az asztalon.

Ültünk egymással - asszonyok,
asszonysorssal ölünkben, csendben, szépen.
Vígak, búsak -, boldog-boldogtalanok,
de egyek örömben és szenvedésben...

...Fény zümmögött...
Megejtő volt a csend
a késő délutánban.
Anyám keze az ölében pihent.
Néztem...
S megláttam, amit nem szabad:
kezén a görcsös, táguló eret,
szeme körül a bágyadt
árnyék alatt a sok-sok szarkalábat,
s láttam, mi láthatatlan:
A HALÁL CSONTTOLLÁVAL ÍRT JELET...

És rettegtem - magamban...

A LONC

Nézd: fut a lonc, fut a lonc
idő-ette, rossz falon,
bokron, berken, cserje-háton
csupa lonc, csupa lonc;
befon mindet, mint az álom
éjszakánkban —, leng a holdig,
és az hintán, függő-ágyon,
rezgő ágon ringatózik,
arcát rejti levelekbe
— egész levél-rengetegbe —,
majd int, s túlszáll dombon-völgyön,
más vidéken hogy időzzön.

Ám a loncnak itt a háza,
kerítése, bokra, fája;
repkény-módra föl-le repked,
sző zöld sátrat, sűrű selymet
háztetőtől-faderékig,
faderéktől-kerítésig;
rejteket hajléktalannak
fon-fonogat, hontalannak,
fedelet sző tekeregve
tekergő fedéltelenre.
... Hű maradt a lonc, a lonc
—, elfutott az irgalom...

2005. augusztus

MIKÉNT AMA JÁNOS

„Írok” — mondom — „teszem a dolgom!”
habár e széthányt szalma-halom,
e kereszt-kasul társadalom
nem igényel, s nem kéri rajtam számon
kurta vagy hosszú hallgatásom,
s hogy tollamba beleszáradt a tinta,
mivel múzsám, a csalafinta
máshoz pártolt valami okból,
s így lett a régi „sokszor-sokból”
nagyon kevés, vagy szinte semmi.
Olyankor épphogy tengve-lengve
csupán „vagyok”, helyem se lelve,
s tenni-venni, maradni, menni
egyaránt nincsen merszem, kedvem,
aztán —, munkára fogni engem
miféle „köz-igény” kívánná...?
Akkor mi késztet, mondd, mifajta
sürgetésre, milyen parancsra
„végzem dolgom”, mi izeg itt benn,
hogy napvilágra kényszerítsen
téged, hús-vérem, koldus-kincsem,
ha megszületve senkinek se kellesz?
Mégis: írok, édes-keserves
muzájából, míg fiókok telnek.
(A fiók szent: szentül türelmes.)

Pusztába — miként ama János —
kiáltok, s hiszem, igazságot,
mindent, mi lehet, csak számomra fontos
(fontoskodóként): — sok bolondot

2005. augusztus

HUSZONÖT ÉV UTÁN

Huszonöt év után először kaptam hírt Magáról. Levelet írt...

Ausztrál bélyeg a borítékon, s pecsét jelöli: Sydney.

Azt írja: nemsokára hazakészül a messzi Óceániából.

Ahogy olvastam: remegett a szám, de
nem repestem, és nem kezdtem sírni.

Csak kissé-kissé megzavart,

Fura óhaja, hogy — látni akar.

Ó, nem, Barátom!... Öreg lettem, petyhüdt és fáradt.

Ha látom magam, elönt az utálat —, s megfordítom a tükröt.

Bőröm fakó, a hajam szála száraz... Soroljam?...

[régen messze ködlött

hajdani bájam. Látni akar, hogy csúnyuljon az emlék?

Én nem szeretném, nem!

Ne tartson semmiféle szemlét

Csalódás-verte, kudarcok- s bűnök-marta ó-romjaim fölött!

Elment, megértem. Megbocsátom...

[Itthon — várták a „börtönök”. De azt a

Szenvedélyt, az Egyetlent, a gyönyörűt is megtagadta!!!

[A lelke rajta...

Egy világtenger nőtt-dagadt kettőnk között.

Levél se jött, sem üzenet... Úr s vákuum támadt körülöttem,

s én e „Nihilből” — készakarva—

unt és utált, förtelmes ágyba menekültem,

s onnan tovább, tovább és még tovább.

Egy korai kór — méltatlan s gonosz —, s idő előtt

[elfonnyadt ifjúság óvott

meg csak a semmivel nem menthető, a végső „cédaságtól”.

Ma nem félek már a magányos ágytól:
Az bölcsőm s szarkofágom...
De érintetlen, hűvös lepedőmön ágyékom néha feldúlja a vágy —,
én ott s olyankor csak Magát,
magát kívánom.

Ó, korlátlan-szilaj, fondorlatos, ravasz kerítő: képzelet!
Kísért, s én megadom magam, szeretkezem — Veled...
Csípőm kitelt lesz, szubtrópusi táj,
csupa halom, lanka, lagúna, lágy öböl,
mely vár, hogy újra beléköltözzöl,
te Test, te Kéz, te Száj, te Szép:
Ölelni — gyöngéd és erőszakos, csókolni-marni kész!
Megejtő-lágy, kecses-kegyetlen-kedves — a Tiéd...
Ajkam szigorú, egyenes vonal —, mögötte

[kettős kulccsal zárt világ.

De olykor — lázas éjszakáimon — akár a húsevő virág,
s éhségem: enni-falni Téged, igazi éhség, gyötrelmes gyönyör.
S míg szüntelen szomjjal a gyöngyöző, sós permetlét iszom
a tested szerelmének, ez a kép: felépít-szépít, s újra összetör.
Bordaroppantó Laookon-hurok volt ölelésünk, amit követett
édes elernyedés.
Bűnt a feloldás — poklot a menny — kötést elengedés:
a kárhozottnak érthetetlen, különös kegyelem
Ez volt a semmihez sem fogható — nagybetűs —SZERELEM!

Ez — volt. S amit magányom néha felidéz:
Az árnyjáték csupán; sóvár nyújtózkodás; soha-ki-nem-elégülés.
Olykor — ilyen kísértő éjszakák után,
gyűrött, átizzadt, feldúlt ágyon — ám
émellyel ébredek...

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Szégyen!... Nem küldöm el Neked — Magának — e szemérmetlen,
buja levelet...

Megfagytam. Önmagam rémképe dermeszt —,
[míg tollam felhevült.

Hát — ne keressen. Ne keress!

[„Az idő vissza nem fordítható”. Idült-
avult okoskodás, de mégis józan, tárgyias — való.

Maradjon köztünk az a világtenger.

Így lesz (előbb-utóbb) nyugodt, fegyelmezett, s
— boldogtalan az ember.

UTÓIRAT „VOJTINA ARS POETIKÁJÁ”-HOZ

„Költő, hazudj, csak rajt’ ne kapjanak...!”

...Ha rajtakapnak végül, azt se bánd!
— mert nincs finánc és nincsen ordonánc,
ki egy füllentő költőt fülön csípne,
s ha csípne is, megesne tán a szíve,
bármily kemény: „Épp ölég baj szegénynek,
hogy ily rögs, hupás talajra tévedt,
s ott botladoz életfogytig... Habókos
rímeket gyárt, helyt, hogy nyitna bótot,
vagy főzne pálinkát, s a komáknak haszonnal
nyakába sózná! Meggyúlne tán egy-egy kopóval
— velem vagy mással — baja hóba-hébe,
jutna azért még sódar a páclébe,
füstölt — nehezen, de emészthető!
És lám: e sok-sok gyatra-bamba fő
— Biz’a, ezt elgondolni rémes! —
verslábat rágcsál-csócsál ifjú- s éltes,
divatja múlt, sóher, kopott fazon,
csülök helyett csak tengődik azon
/lerágott csonton/... szegény, bús ebek!
Isten se érti, s szán is bennetek:
Elméláztok egy kacska asszonáncon,
Sületlen rímen, mint félnyers cobákon:
élvezhető-e vajh’ vagy ehetetlen,
ízessé tenni fűszerszámmal? ... lehetetlen!

Ha lekaparták üstről a zománcot,
hát kárpótlásul írnak egy románcot,
miért nem kapnak egyetlen petákot —
Egek Ura! Mi ráció van ebben...?
Hát jó, füllents csak, kerge csorda,
míg más konyháján sül a sertésborda,
hazudj, — ha másnak nem, magadnak!
hazudd: az élet szép, derűs, vidám,
s hogy néktek bomlik friss levél a fán,
értetek zöld a föld és kék az ég,
és értetek magasság-messzeség,
s nemtő vigyáz a hűkre-jókra,
s emel fénylő felhőkre —, meglehet:
e szent füllentés tárja mennyedet,
s a valót-mondás vinne el —
igyenest a pokolba!”

KESERŰ EPODUS *

Hát — véget ért a tisztes kortes-háború,
s a hejehujás dáridót
lapátra tette a józanulás, akár
a hajnali söprögetők
a néptelenné vált agóra szemetét:
krepp-díszek gyűrött csíkjaít,
gigant-plakátok megfakult dirib-darab
foszlányait, cukros-papírt,
kipukkadt luftballont és mézes-madzagot,
brosúrák lapjait, amíg
mindez halmokba gyűlt, s kukák tartalma lett.
Teltek az urnák, harmadig,
aztán úgy félig, aztán csak lassúdan,
végül megszeppent csend után
jött a szokott, mindennapos, sivár robot;
maradék nyugdíját az agg
sóhajtva rakta le a pénztárgép elé,
nem tudván holnap mit eszik,
(s jaj, hátravan a villany- s fűtésszámla még!),
és ismét csepereg a csap,
s kiváltképpen három recept. A kedve mint
petyhüdt plakát az oszlopon...

2006. április

* Epodus — klasszikus versforma. Előbb a görög tragédiák kórusának veseiben az antistrófa (ellenversszak) után következett, a latin irodalomban mint önálló műfaj szatirizáló tartalmat kap, általában társadalmi vagy politikai célzattal. Egy hosszabb és egy rövidebb sora van (ebben a versben 12 és 8 szótagosak), és legalább az egyik jambikus lejtésű.

HA SZÓLHATNÉK VELED

*„Hisz bűnösök vagyunk mi,
akár a többi nép...”
(Radnóti)*

Uram, az én imám ügyetlen töredék...
Már annyi zsoltár szállt Feléd,
fennkölt ódák és szárnyas himnuszok,
e földies panaszszó vaj' hogy juthat el
Hozzád, kihez próféták, prédikátorok
esnek és angyalhangú kórus énekel,
fanfárok zúgnak, zengő hangszerek,
— rekedt szóval hogy' szólhatnék Veled...?
De — s ez mentségem — most nem magamért
fordulok hozzád ilyen botladón,
keresve „hogyan” és „miként” között
a szívhez szólót, a megfelelőt,
a legfőbb érvet —, így rimáncodom
szemérmet-szégyent félretéve: NÉPEMÉRT.
Jusson néki morzsányi irgalom!

Tudom, „bűnös, akár a többi nép,”
s szenved más fajta is, amíg a hatalom
jussát orozza kifundált okon,
bitorol istenadta kincseket
„szükségyszerűn”. A „gombnyomásos” gépezet
elől kitérni, elkerülni sem lehet.
Tudom: a szenvedés felhőkig ér
szerte e maggyalázott földtekén,
de kérlek — fel nem kért prókátor — én,
hajolj le most ezért a nemzetért!

Bűnei, mint a legtöbb nemzeté —
sorolhatatlan sor. Erénye oly kevés.
Saját kínomnál ez a szenvedés
mégis százszorta több! Mert az enyém ez a nép,
enyém e föld —, bár egy hektárnyi sincs,
mit birtokomnak mondhatok,
kitárt bensőmben itt van az a „mind”!
Uram, értsd meg a biccenő sorok
közül Feléd kiáltó égő bánatot,
fordulj hozzánk —, feledve bűneink.
Most egy sugarát szemeidnek ajándékoz nekünk!

(2004. január)

KRISTÁLY ÉS AGYAG...

Ott áll az asztalfőn — a díszhelyen —,
a sápadt fényű, zöld brokáton;
úgy szökken szárba, mint gonddal nevelt
ritka virág —, karcsún, királyian.
Szirmait félig mély kelyhébe zárva
tartja arany levelét a borvidéknek,
vagy sötétrubin, súlyos italát.
Mester-tudással-ihlettel csiszolt
felszínén indaminták futnak össze.

A brokát gyöngéd, gyöngyös ragyogását
veri vissza, erős, prizma-töréssel,
szivárvány hét színére bontva szét
az opál-tejfölös derengést:
szelíd holdból varázsol tűzgolyót.
Nemeskócsagként majdnem felröpül —
anyagtalán fény — fény-csoda,
képrázat. Szinte elhiszed:
ha hozzáérsz, elillan, eltűnik,
mint éjben tündér-látomás.

Ez hát: a serleg. Szép, előkelő;
én — agyagkorsó — messziről csodálom.
Engem egy ácsolt polcra állított
a praktikus meggondolás.
Esetlen testem durva máz födi,
s ügyetlen kézzel felpingált virágok.
Nemes italt — belém? — dehogyis töltenének!
Tejjel, ha kell, s friss források vizével
szolgállok én, mi nélkülözhetetlen
a munkás mindennapokon.

Uram! Gazdám! Ne nézd ormótan testem!
A jól kiégetett agyag
hűségesebb minden kristálypohárnál!
Valahol, Théba körül, mély odúkbán
sokezer éves korsókat találtak
a múltak sűrű, sötét olajával.
Csepp sem folyt el —, ott csillogott az
öblös, vastag falú edények mélyén
vörösréz fénnel... Így őrizte meg
felelős hűséggel a sok poros
pókhálós korsó — érintetlenül.

A kristály — gőgös. Csak visszaveri
a fényt, mi lényétől idegen.
Szépsége szemfényvesztés —, hidege
sosem olvadó sarki jég.
Én: Földnek, Szélnek, Napnak, Holdnak,
a Csillagoknak rokona vagyok;
s ragyogok, legmélyebben, legbelül.
Vagyok: a rekkenő szomjat-oltó,
s valós-valómban — ősmeleg.

(1995-2004)

TÁJKÉP — 2006

Rögöt túr új s újabb nyomor.
Sós zápor hull a földre;
a dúlón túl szomjas a kút.
szikkadt pereme görbe.
Mögötte féldőlt ágasa
süpped kerek gödörbe...
Rúdjára sorsa úgy tapad,
mint bőr a bordacsontra,
válláról csügg le álmatag,
és ring egy régi rocska.

Foltokban poshadt belvizek,
bennük ázott gyökérzet,
lepergett rozs közt szél zizeg,
s sziszeg mint rossz közérzet.
Viadukt. Íve megremeg
ha átsüvít egy Honda
hátán, s a sofőr úgy tekint
e lapályra, halomra,
mintha e bús vidék nem is
hazája része volna.

(2006. július)

KINEK ÉLETE, KINEK...

Ezer zöld láng a bokrokon,
zöld lobbanás-ígéret.
De torzó lett a vén akác,
a fűrészszel sír: „nincs tovább!
Gyökérig ér a végzet!”

Barkát vetett a nyírfaág;
nevelt ezüst-pipéket.
Már hangos lenn a „kotkodács”.
tetőt javít a szorgos ács.
A nyáj sem ólba’ béget.

Vár délről indult őslakost
a csajla, kusza fészek.
Újítani kék, mint régi rossz,
ez így szüksége: kell a jobb
az újabb nemzedéknek.

Nyújtózik mind, mi áttelelt,
mi ősztől védett zugra lelet,
fejét fordítja napnak;

csak ép a CSONTJÁIG FAGYOTT
nem mondhatja többé: „jónapot!”,
az — métermélyen hallgat...

(2005. március)

A KÖLTŐ

A KÖLTŐ: kortalan kamasz.
A szónoklónak visszaszájál
— nem győzheted meg rossz retorikával —,
minden hamissal szemben ős-ravasz.
Köp hegyeset álságos „koreszmékre”,
s ha bármily tetszetősen dallanak
fuvolahangú, újkori szirének,
nem ejti meg a bájoló karének,
ő igazához hű marad.
Bár a sors havaz hajára fehérséget:
nem térdeléstől bütykösödik térde,
markát se nyújtja ki piasztért kérve,
s nem hajlongástól porlik csigolyája;
s bár fél magánytól — nem vegyül a „nyájba”,
paradox bölcs — csak igazodni rest,
szemforgatón röhög — s foga csikordul
ha hozzáér a kenetes...

Ha mámoros, hát sose mézes bortul:
Sajátos látomások ihletett
mágusa ő... Mártózva förtelembe,
óvja kikezdhetetlen tisztasága,
mint szonda nyúlik felkavart vizekbe,
ahol iszapban bűn lapul, mint rája
rűcskös muréna, vérszívók petéi.
Őt szelleme, mint bűvárt meze, védi.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Mondják: rebellis, szüntelen izgága.
Igaz, s kegyetlen önmagához is,
sokszor meghökkent és felháborít —
Igazságosztó - Terminátor,
szelídségét levetve ég nyilától
sem retteg olykor — az a dolga,
hogy a Baál oszlopait lerontsa
— így szól az égiek parancsa —,
s kolosszok kőfalán törik
szegény feje ezer darabra.

2001.Budapest.

HANS SACHS — MARADJ A KAPTAFÁNÁL

(Villon-i „ballade” versszak forma szerint)

Hajdani Hans Sachs —, tisztos mesterembör,
Régi Norinbergának fordíts hátat
Egy percre csupán: hadd lássalak szemből
—, S lássam bütykös kezed és görnyedt vállad,
lássam foltos-fakult vászonkötényed,
ritkás hajad, amint előre hull,
S hogy ókuládon táncolnak a fények,
Midőn az egyszázbélű lámpa gyúl.
Suszter, te, kit a zsarnok kaptafánál
Talált az éj —, reggelig fel sem álltál;

Ember, ki munkába belegörbül,
Kit háromlábú székhöz köt a sors,
S a kleisztergőztől néha könnye gördül,
Míg szegecsel, tűz, bőrszíjt fűz —, dalol.
Jönnek — a lélekmélyből, csodaszépen
A sosem hallott, drága dallamok,
S szálnak norinbergai sűrű éjben,
S összenéznek a szférák-csillagok:
„Ki az a suszter, ott, a kaptafánál?
Nótája szebb szeráfok kórusánál...!”

Hogy jött az Ünnepe, mesterdalnokokkal
Kelt versenyre a vén csizmadia:
Finnyás ítések adtak néki —, s okkal
Babér-borostyánt... Így a nép fia,
Ki nem tanult művészi mesterséget,
S karján-könyökén ott száradt a kleiszter,
Kegyence lőn Múzsák legszebbikének,
És MESTER lett a kedves suszter-majszter.
Ám éjjel, ott, a kopott kaptafánál
Látta a Hold — s táncolt Hans Sachs dalánál.

Ajánlás:

Herceg, Kegyes-Kegyetlen, a Tehetség
Több minden nagy, pecsétetes diplománál.
Előítélet —, s nincs rá semmi mentség,
Az ajkaid hát többé ki ne ejtsék:
„Suszter! —, maradj a kaptafánál!”

HAJÓ — HULLÁM — HALÁSZ — HÁLÓ

Hömpölyög, hörög, hápog,
Hab-habra, hullám-hullámra hág,
hegymagas hátán, horpadt hajótest,
hadkozna a hárpiadühvel, hasztalanul.
Hűtlen a horog, háló, hámló heveder.
Haragra hergelt hadúr hahotáz
hengerít, hasogat, huhukolva,
hóhérkezü habzsi Herkules Ó!

Hullámvölgy homorul, hályogos hullanyelő.
Halálforgásból, híg habarékba,
hádészi hullámsírba hull a hajós s a halász,
hol hemzseg a hal s a hüllő, harcban a húsért,
húscafatokért, mi hátramaradt.
Hüllő-hüllőbe, hal-halba harap.
Hétfejű hydra a hullám —, hegemon hatalom:
húz hekatombát halomba halottból,
s hurkol háló helyett, halovány hosszú hínárt...

hajnal hídja hajlik már a homályra
hatna még a harag, de horpad a Hold,
s halkul, hátrál, hőköl a hullám,
horgad a harc heve is, de a hab
hűlt hullát, halakat, hagyaték-kacatot
hajít, hajigál a homokba...

MINDENT AKAROK

Mindent akarok – telhetetlen vénség -,
s amit akarok, nagyon akarom!
Szomorkás őszi fényben ráérek még
üldögegni egy szálkás kispadon!
És szunyókálni félrebillent fejjel,
míg nyálam végigcsorog államon,
s bajlódni félrekettyenő szívemmel.
- Fonnyadt almaként függni ágamon...

Arcom kitárom, verje csak verőfény!
Tűzze a tarkóm - szúrja homlokom!
Nem árthat nékem sugár, ha párját én
- s forrását is – magamban hordozom.
Igazamat váltig és tűzzel védem,
és nem köpülök szájamban vajat.
Lehet: túl érdes néha érvelésem,
s nyersek a megkínlódott igazak.

Köves burok szakad le így szívemről,
és ereimről megrögzült rögek.
Múlik a légszomj -, belső légteremből
a szennyező elillan... Rést ütök,
(kik doktrínákkal állnak körülöttem)
öklömmel, köztük, mint falon! Reped
a csontom? Nem baj, ha csuklóm törötten
csügg alá, s rajta nagy, horzsolt sebek!

Hangom nem hajlik többé lágy dalokra,
fülem nem fog fel lírai zenét,
elégiákra, úgy hiszem nem futja
időmből, s a „ne késs le!” ütemét
megszoktam, mert én mindent akarok -!
Mi másnak sok, az nekem nem elég!
Sietve élek és sietve írok,
és nem csitul a belső sürgetés.

Nem érdekelnek langyos kis szerelmek,
csuporból nem iszom állott vizet,
ti nagy „leg”-ek, jaj, ne kerüljete meg!
Minden lehet forró, vagy jéghideg,
csak langyos nem! Okos mértékre engem,
ti, higgadt bölcsek, ne okítsatok!
Az intelmekre „nemmel” kell felelnem,
s ha szólok, muszáj meghallanotok!

Talán azon a kettőzött spirálon
már ott voltak a sorsba rótt jegyek,
ki tudja? – talán visszfény-ifjúságom
titokzatos reléken érkezett,
s konkáv tükörben tömörült sugárba,
mi hajdan szétszórt volt, s bizonytalan,
s éles kontúrral írja a világra,
hogyan létezik, hogyan még ereje van!
...Minthogy halálból és feltámadásból
vizsgáztam már -, úgy adhatom magam,
amint vagyok -, s a magam vagyonából
mindent -, hittel és maradéktalan...

AZ IGAZI

Csend bokrán csipke-rebbenés;
pókháló-rezzenés a fény;
bomló kehelyből hirtelen kiröppen
az egyetlen, igazi költemény.
Ki erre vártál életedben, halandó,
hogypapírra vedd;
csak ámulsz, gyönyörtől sebzetten,
törékeny szívvel, szivárvány-
tökélyen csüggve s tolladért
nyúlni időben elfelejtsz!
És közben kék madárként tovarebben
a vágyva-vágyott, a kegyetlen,
s maradsz — legyen bár ezer versed —
elmúlásodig terméketlen.

ÁLMODTAM VERSET

Álmodtam verset — gyönyörűt,
s reggelre elfeledtem.
Így — meg se születetten, lám,
máris eltemettem...

FEHÉR HALÁL

Nekem fehér halált adj, Isten,
szeretnék halni hóba rogyva,
vagy szélben — hó-szirom
kavargás, virág-zivatar közepén,
a fák alatt,
midőn másoknak jön el a Tavasz.
Fehérben is temesetek:
fehér fátyollal letakarjatok,
fehér virággal és apró, fehér
zászlókkal búcsúztassatok -
s álljanak körül hímzett rokolyában
fehér kendős, kántáló nénikék -
fehér selymet lobogtasson az Ég,
hogy lásd, Uram: fehér vagyok
már magam is, és büntelen:
színes nagy vágyaimat ledobtam,
s a vérvörös szerelmeket;
a lángokat mind kioltottam,
s az álnok, kék szegélyeket
álmaimról már lebontottam
— pedig szerettem, hogy szerettem! —
mikor közénk menekedtem —,
hogy befogadj ezüst-fehér
mennyedbe — onnan ki ne ríjam,
ha fekete bűneimért
a penitenciát leróttam...

LÁZ

(prizma formában)

I.

Mint szút a fa: úgy vesz körül a csend.
...Láger-némaság. Félig dőlt barakk.
Egy félrefittyent akasztott alak:
függöny ráng fenn az ablakkereten.

Vakondokol az éji mélytudat.
Ajtó fölé vont bőregér szemem.
Csomósra csappant párna: éjjelem
szurok-formán és enyvesen tapad.

Sátán stigmája, nem az Istené
e láthatatlan, kényszerű pecsét.
Úgy ég, hogy érzem: meghalok belé.

Egy vulkán nyitja tölcsér-kráterét,
olvadt belét öklendve fölfelé:
kígyózó lávatűz a szenvedés.

II.

Kígyózó lávatűz a szenvedés.
Olvadt belét öklendve fölfelé,
egy vulkán nyitja tölcsér-kráterét.
Úgy ég, hogy érzem: meghalok belé.

E láthatatlan, kényszerű pecsét
Sátán stigmája, nem az Istené.
Szurok-formán és enyvesen tapad
csomósra csappant párna éjjelem.

Ajtó fölé vont bőregér szemem...
Vakondokol az éji mélytudat.
Függöny ráng fenn az ablakkereten:

egy félrefittyent akasztott alak.
...Láger-némaság. Félig dőlt barakk...
Mint szút a fa: úgy vesz körül a csend.

III.

Egy félrefittyent akasztott alak:
függöny ráng fenn az ablakkereten.
Vakondokol az éji mélytudat.
Mint szút a fa: úgy vesz körül a csend.

Láger-némaság. Félig dőlt barakk -
ajtó fölé vont bőregér szemem.
Csomósra csappant párna - éjjelem,
szurok-formán és enyvesen tapad.

Kígyózó lávatűz a szenvedés,
egy vulkán: nyitja tölcsér-kráterét,
olvadt belét öklendve fölfelé.

Úgy ég, hogy érzem: meghalok belé.
E láthatatlan, kényszerű pecsét
Sátán stigmája, nem az Istené.

HALOTTAK NAPJA

Ruháikat vetkezik már a fák...
Fűszálak között tücsök félelem.
Csendesülnek a cserfes seregélyek -,
hallgatnak a soksípú orgonák...

Csak emlék már a fecske-fecsegés.
Vércseppet izzad a bokor
s fekete mérget.

Ág-bog között bagolyszem hunyorog.
Rothad, mi érett vagy nem érett.
A fagy kezének
a tehetetlen megadja magát...

Odúban hunyászkodva kuporognak
a nyári hetykeségek...
Valahonnan - éteri fal mögül -
elnyújtva-halványodva szól a
gregorián-zarándok-ének.

A kongó és kietlen ég
nem ér seholse véget.
Temetőkertben elveszve bolyong -,
visszautat keres az Élet...

LÁTOD...?

Látod...? Ez áll a mohos, vén kőtáblán,
egy temetőben - hol? —, már nem tudom.
Látod?... Csak ennyi... Nincs se név, se évszám -,

egy kérdés, épphogy kitapinthatón,
az érdes kőlapon.

Szembesülvén egy nagy-nagy igazsággal,
mi fontos volt, lett kisszerű, parány -,
ne próbálkozzál öngazolással!

Egy szó elsöpri minden csip-csup érved,
s más távlatokra nyitja rá szemed:
világot másít ez a szürke véset,
kavaroghat bár száz botor kérdésed,
mint galambraj a MEMENTO felett.

Látod...? Vak villanások szelik át
a végtelen teret,
s odébb lehullnak -, mint mik itt se voltak,
jelenből - múltak;
csupán e kőbe vésett zord jelek
maradnak változatlanok, amíg omolnak
bábeli tornyok - szintre-szint hegyek...
LÁTOD...?

BELVIZEK

A sárga pára nem tavaszt idéz:
csillogó penész
reggel a dér,
s a kihajtani-kész
bokrokon vérszegény a zöld.
A Föld
homlokán a sűrű barázda
közeiben, mint kihűlt veríték
áll meg a víz !
Ismételt jajjal és gonddal vert e táj –
kizsákmányoltak baja fáj
minden gödörben,
minden vézna fán;
az Ég dohos falán
csorog le bánatunk.
Ó, minden szép ígéret
ellenére – magunkra maradunk !
Ott kuporog a domb –
romos templomban vén anyó –
udvaron ravatalra
terített holt a sík lapály –
belvíz a szemfödője.
Feszül-dagad, kering a víztükör,
és tanyák hullanak,
és hullámkörre kör
gyűrűz, a változó
partokra hullabúzt hozó
hulladék gyűl, vegyes-
kevert
emlékfoszlánya rontott életeknek
ott hever,

hol nemrég még
jogosnak hitt remény
bokrai lombosodtak, s égtek
rajtuk kicsiny, színes
tüzek hajnali fényben.

...Feladják lassan a kemény
munkában edzett
szíjas karok s a langy-meleg
ölű asszonyi lelkek.

Az Isten mondja meg csak,
mi lesz
a hajdan nap-szerette téreken,
hol megtelt szekerek
fordultak és
suhogtak villámló kaszák,
miféle rossz vetés
hajthat ki itt –
teremvén konkolyt s aszatot...?

Mondják:
az Isten hű – az ember hűtelen.
De szenved itt
az állhatatos is !
Ó, Istenem !
Tárd szét kezéd
s fogd fel a szenvedőket !
E bús medence
sorsa nem lehet
- jövőtelen...!

2000. április 5.

BIVALYOK

...és jöttek, jöttek méltósággal, lassan
- konok, nehéz fejük előrenyúlt -
döngött a föld végig az utcahosszon;
az alkony fölszikkasztó fénye hullt
széles hátukra. Örvény kavarult,
míg jöttek lassan, méltóságosan,
s én – hogy-hogynem – majd' elsírtam magam...
Súlyos testükben ősi nagyszerűség,
és szűk agyuk celláiban a hűség
meg nem rendíthető...Feszültek tőgyeik
tömény terhüktől, s tartott mindegyik
sietség nélkül, hová tartozott.
S fogytak a házsorok...
Vártak a széles, faragott kapuk,
a nagy hodályok rendre mind megteltek.
E barmok TUDTÁK, hol van a „haza”,
tértek ODA -, sehova MÁSHOVA.

Én Kalotaszeg zöldje aromáit
ismertem meg a tejben, amit adtak,
és nem felejttem (nemcsak mostanáig)
a kalácsot, mely tejüktől lett gazdag
- ó, a tekert, foszlós kürtőskalács ! -.
A pántlikázott-csokrozott falut
betöltötte a friss illatvarázs,
és nem fárasztott már a köves út
a templomig. Csak másnap jött a bú,
mert több volt ott már a rományszavú
magyar, mint a magyarszavú román.
És mart a nyálam, azzal telt a szám.
S az édes ital savanyodott a számban,
mert pántlikák, csokrok között megláttam
- lenghetek lobogók -
mit az alkalmi parádé takart:
a póre valót -, keservest, MAGYART...

Csak a bivalyok hűségesekek itt:
Őrzik a létük ó-törvényeit,
és döng a föld a lábaik nyomán,
kapuk tárulnak – (egy a más után) -;
csak magyar szívben lett reteszre zárt
minden, mi egykor sarkig tárva várt
testvért, rokont -, egytörzsi gyermeket?!

Csak az én népem nem tudja szegény:
nem választhat le - bármilyen kemény
éles szike - törzsről kart, fejet?!

...És vonultak a testes bivalyok.
Ittam a számban megsavanyodó
- könnyektől sós tejet -.
A fény ónszín lett, nehéz és fakó,
s már feketült az omlós, barna föld,
és kavargott mint felhő, a homok.

De Gyergyó- s Csíktájt PIROS hajnal ég
FEHÉR csúcsok fölött,
s csiszolt smaragdnál smaragdabb a ZÖLD.

1996. augusztus, Kalotaszeg

ELEMENT A VONATOM...

Olyan ez, mint egy hosszú, rossz,
szagatatott, s mégis összeálló álom:
elment a vonatom...

Az utolsó – a legeslegutolsó,
nem lesz másik, hát mért is ácsingózom
magam az elhagyatott peronon...?

- hisz' felszedték a talpfát is már,
és felszedték a síneket;
törten hever halomba' minden;
már feltúrták a töltést és az árkot,
csak néhány papírgalacsint
kerget a nyegle, „mit-nekem” szél
- neki mindegy, sín nélkül is rohan,
üzemanyag és szerelvény se kell,
de én anyátlanul
csak állok itt a peronon –
olyan ez, mint egy végeérhetetlen,
gonosz, szagatatott, összeálló álom...

Gyűrt papírlepkék a fejem körül,
szállnak és visszajönnek;
- nekik mindegy: a szél is megteszi,
de nekem az egy, az egyetlen esélyem
tűnt el az utolsó vonattal.

Zsebembe' jegy – értéktelen – lapul,
s érvénytelen menetrend...

Hát szétszórták, s összesöpörték vágyaim –
hát feltépték, akár a sínt –
a megrongált töltés ledől...

Mit csinálhatnék...?

Eltépem azt az utolsó jegyet –
eltépem én és lefekszem
a megmaradt talpfák közé...

És fejem fölött elrobog – az álom...

1997. október

GYÖKEREK

Tudom:

lényemnek egy darabját

a Baltikumból hozták, s adták tovább

polgári dédszülők.

Tán távol ősapám viking hajókon szolgált,

vagy őt is gót hordák sodorták

e kontinens partjáig s még tovább...?

Lemberg szülötte másik dédapám,

de teste felett Házsongárd zöld fáí lobogtak,

amíg sírjából – végső lakhelyéről –

ki nem kotorták ormótlan vaslapátok,

vagy buldózerek...

Lengyel anya táplálta csecsemőként,

- mokány lengyel lovak dobogták tele álmait -,

de apja Kossuth kapitánya volt,

s kapott sebet és érdemrendet,

s osztrák-börtön-fertőzte rossz tüdőt.

Zsellér parasztlány fia volt apám, szegény,

ám hímszülője fantomkép csupán;

eredhetett – úgy vélem – éppen arra tévedt

kujtorgó, léha dzsentry-től,

de pénzes tót vagy sváb legénytől is,

ki nemzett hányatott sorsú, kis sovány

utódot, aztán elszelelt mindörökre...

Véremben néhány csepp francia, hugenotta,

kék, előkelő, míg zsellér-ősapám

kemény bükkfából faragott, természetes oszlop,

s aprócsa horvát lány volt hitvese

a szűkszavú családi krónikák szerint.

Bennem tornácos kúriák, vertfalú kunyhók, kastély
és egy szegényes városi bérlakás elomló
víziója leng – Somogynak vemhes-puha dombjai,
a Kisalföld lapnyi lapálya – és ónszín
tengerszél ott messze Dániánál –
tarka térkép hegy- és vízrajza domborodik,
majd elsimul szeliden, ködökbe veszvén,
s felfelé úszva, mint a vizák
a folyók nagy, hömpölygő árjain,
eljutok sejtjeimmel a Ruhr-vidékre is.

A szőke dán leány sellőt les álmaimban,
s zord, kelta regéken növekedvén, holdvilágos
dalt dúdol... Genf ódon pszalmuszai
zengnek szívemben hosszan, dübörgő,
súlyos dallamomban,
ám még ősbib pentaton, erdei nótát énekelnek
frankföldi albigensek, szétszórva
normann partokon...
Ó, mind csodás, és mind rokon, egy orkeszterben:
bennem – nagyszerűn, és versre vers jön,
papírt és tollat követelve...

Ez mindenem... Egy másik évezrednek
vérszínű alkonyán szőtt el nem téphető
szivárvány-fonatot körém az
Édes Európa...

Ámde szerelmem, fájdalmas, szívszorító
szenvédelyem tárgya ez itt, ez a kicsike föld,
mit csókol lelkem jobbik része,
mert minden őszám, aki idetévedt,
bárhonnan is jött, lett létében
magyarnál magyarabb...

Ha meghalok: égessetek -, szórassatok
széjjel a széllal,
érje el egy-két porszemem a sokszigetű Dániát,
más-más a büszke Párizst, vagy Sziléziát,
de a legtöbbet – egész maréknyit –
ide szórjátok, legközelebb,
zsírozni tápláló humuszt, vagy vad szikest
szívemmel, ami innen nem ment el
soha igazán messzire.
Ide illik: Duna-Tisza övezte tájak
szent ölébe -, mint anyja drága méhibe...

1999.

HAZUG TAVASZ

Becsapott ez az ál-tavaszi !
Tegnap csokrokat aggatott a fákra –
fodrosat-habosat.
És lám: ma mindent behavaz !
Szirmokkal járnak násztáncot a pelyhek
- tündéri kártevők -,
és jaj reménynek ! – a jelennek
dere nem ígér szebb jövőt.

Szorong a lélek:
a meglepett madár lefosztott ágon,
fagyott rügyek között.
Isten nem öntözött
megálmodott, hamvas virágom,
víg nedvvel-ízzel telt gyümölcs
nem lehetsz –, nem leszel.

Időnk arany-mérlege fenn
felborult –, odalett
az egyensúly : a tél nyarat,
a nyár telet eszik –
s mi esszük egymást kannibálian
ez űrbe zuhant ég alatt,
kihullt agyunkból és vele zuhant
emberségünk tavasza – legszebb álmunk –,
s más álmot nem talál fel
számunkra újabb evolúció.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Csüngünk bután – s ez mire jó ? –
kibomlani már nem képes rügyek,
és fonnyadunk csak dolgunk végezetlen...
Magunkból örökítjük át
a még ártatlan lemenőknek
szenesedett esélyeink,
mint mammut-csontot ős-fosszíliák.

1998. március

ÍGY ÉLTEM ITT...

Mielőtt csillag útra térnék:
kék tenger-éjbe – ismeretlen mélybe –
magasba tán – törékeny lélekvesztőn
a „valamerre-tartományi révbe” tartva,
pályámon nem lesz pányvám-kötelem
(lehet, nem lesz kijelölt pálya sem –
se iránytű, se szektáns nem vezérel,) –
s ablaktalan magány tilt nézni széjjel,
ha eltűnnek a csillagok;
mielőtt „oda” indulok,
tarts vissza majd kicsit:
„Ne menj még!...”

Vagy bátoríts:
„Honod ott lesz, szívem!”
s ölelj át szeliden...
Te jól tudod, e tájék nem becézett.
Kordéból szórták-borították rám itt
a föld-valóság vasgöröngyeit,
porítva csontom – szerveim szétverve –
sötét kubikosok...És sár is,
és trágyalé is hullott épp elég
arcomba – s hordta szét,
és tépte szét életem rongyait
a vásáros sereg...

És penge villant a nagy kavalkádban...
És penge villant, kés emelkedett,
kék-keményen, mint hideg villám,
és féltem: széthasít.

Csak megjelölt - feküdtem tőle lázban,
- hajszálerekből jött a lápi láz -
a „nincs”, „muszáj”, s mi törpít-megaláz,
minden, mi bomlaszt, csenevít,
rostokra bontva szét, mi bennem épség -
így lettem létezőként fél-holt,
ki halni mégse kész még...

Mi felemelt, mint gyöngyét a szökőkút,
pezsgő forrás - csak rezdülés volt:
ahogy az óra megremeg, ha fodul,
míg benn, egészen mélyen felcsikordul,
mert vássa köreit a kényszer...Örültem néha -
ám szöges kerékkel törtek meg aztán
hosszú évek...Az élet:
csépelt - szélbe szórta mind az érett
magvakat is - a termés semmivé lett...

Így éltem itt...

De most, mielőtt csillag-útra térek,
valami jót - útravalót szeretnék -
ki tudja ? - kellhet odaát az emlék,
csillagpor sátorában földi pornak;
lélek-mentőnek, égi lélek-vesztő
tatjában kis remény-zászlónak:
ölelj ! - öröm-adásra kész örömmel !
S jöhet özönnyi próbatétel - végre
beérek én a „tartományi révbe”...

1999. december 7.

MAI VILLONOK

Március 15.

Ma „Talpra magyar”-t harsogunk
zászlókkal tűzdelt utcán-téren
s holnap szeméten gézölünk
és száraz, szétdobált kenyéren.

- Szennyes a járda,
de gomblyukban nő a kokárda
s bömböl a fanfár s a dalárda
s holnap trágárság hull anyádra,
amúgy pestiesen. Egyszerűen.
Sallang nélkül – az elkanyarítás
avult – szót-szó után
kanyarít ki az irtás
a nyelvből, s lesz csonka, szegény.
Mért nem hevít a remény...?
Mért nem a „honleányi” láz ?
S ez átmeneti hős-magyarkodás ?
A szószra-szósz, a tósztra-tósz,
A foltra-folt magyarságunk mezén ?
Hol az a varga,
hogy repedt csizmánk összevarrja,
s hol a takács, hogy szégyenünkre
szőjön széles kelmét ?
Felmondtunk nekik és örökre.
Hol a parázs – felszítani honszerelmét
szívünknek – azt az igazit ?
Hol van az esküből a hit ?
Így enged félárbócra
lelkesülésem: fonnyatag zászlócska.
Éppcsakhogy meglendül a szélben.

Oly régen volt, hogy márciust reméltem,
s bíztam a tél-után-tavaszbán.
Félelmeimnek nehéz köve rajtam.

METAMORFÓZIS

A házimacska (lényegét tekintve)
szükségszerűn házi, „muszájból”:
e puha talpú, kényes jószág
fajtája legfőbb törvénye szerint
a fenséges és szörnyűséges
fenevadak
vérségi rokona.
Vad indulat
formálja, igazgatja legbelül,
a korlát csak az, hogy olyan kicsiny
a szavannák gőgös urához mérten.
Ó, arányok parancs-uralkodó kényszere !...
De nézd, ha felzúg egy rovar:
aprócska légy, méh, vagy darázs:
szeme – a zöld, hideg smaragd –
most rózt-vörös, izzó parázs,
s hogyan feszül a teste,
mikor fellendül hirtelen;
milyen kecses
és milyen szépen ívelt,
s csupa dallam, ritmus e mozdulat;
akár tegezből pattanó nyíl
leírt pályája, oly tökéletes
az ős-szabály felépítette
izomjáték-koreográfia -,
gyönyörködöl -, s mégis ez ámulat
összefonódik némi borzadályal,
s benső iszonnal a felismerés:
e nagyszerű tánc, test-zene
igazi és
feltétlen célja az: ÖLÉS !

S közben ellentmond minden emberi
mérlegelésnek, hogy előnt iránta
a bizsergetőn édes érzés:
a SZERETET,
ha ez ártatlan kicsi GYILKOS
rád emeli smaragd szemét,
majd elfoglalja megbékélten
„jogos” helyét -, hitbizományi birtokát:
az öledet.
Kezedben a fenyítő készítés
simogatásra, gyöngédségre vált,
ő dorombol, majd elhelyezkedik
elégedett,
jóleső bizalommal.

Te öleled -, majdhogy engesztelőn.
Szégyenkezel:
fajtád helyett, s magad miatt.
Mert tudnod kell: az állat - büntelen.
Egyetlen fajta bűnös itt:
a tudatosan - sokszor kedvtelésből - pusztító
ragadozó:
a HOMO SAPIENS.

2004. április

A NARANCSSÁRGA MELLÉNYESEK

Szemét népség ! Társadalom mocsokja !
Vinnének már toloncba ! – Ítélt a vastagult
közöny – a jólét páncélja mögül, s utálatát
felgurgulázva lábuk elé köpi,
majd cicomás, finnyás lelkét viszi tovább,
és nem látja meg – hogy is látná ! –
a narancssárga, a messziről rikoltó
mellényből kisikoltó, a végleges nyomort.
A seprős emberkéek csak mennek, gyűjtve a város
sokféle mocskát, s merre járnak:
a járda, úttest és a parkok háta
fellelegzik, megszabadulván
a szégyenletes cifraságtól.
Arcukat mások szennye színezi, s eleszi
magát zsigereikbe is – kimoshatatlanul.
Torkuk kiszáradt a vegyes, napi
méreg-adagtól, leöblítik hát
a talponállók „üdítőivel”,
közben fájdalmuk perselyét egymás elé
kiöntik... Este, - hogyha szerencsájük vagy -,
szikkadt testük a közszállókban várja
a foltos ág - , ha nincs, az
aluljárók sarkai, s zugok a nagy,
göggös hidak alatt. Pedig: „közhivatalnokok”,
s korrumpált „előjáróinknál”
százszor tisztábbak – így ám, uraim !

Ó, barátaim, hogyha mi köztisztasági
vállalásunk, akár csak ily
eredményesen végezhetnénk, tisztulnának
a rövidlátás, az ostoba gőg
dioptriái – akár járdákról a mocsok -,
a társadalmi ájer is, és szippanthatnánk
jó nagyot, kiszellőztetvén
porlepte tüdőnket...
Ám mi – akár e „csőcselék”, egymás elé
tárjuk bánattarisznyánk, kis szütyőit
a csalódásnak, s esélytelenségünknek bugyrait.
Mi is – félretett seprők -, öblögetjük
torkunk a szavak édes-kaparós, és olykor
keserű, sűrű levével – s gyomrunk időnként
háborog... Kinek is kellünk, álmata, lapos
zsebű fajankók, s minek is ? Kit érdekel,
hogy elrepít bár olykor a rímek mákonya,
azért mi – várunk. Örök készenlétben,
igazi küldetésünk egy percre sem feledve...

1997. január

VALAKIHEZ...MINDENKIHEZ...

„Engem szeress, ne azt a macskát,
ne azt az önzőt, azt a csacskát !”
- kérleltél tréfásan s feleltem,
ám komolyabban, mélyről, csendben:
SZERETEM !

A mennyboltot is: ha azúr, ha halvány,
tavaszikék, avagy szomorkás;
ha elfedik az irigy fellegek;
amikor gypjas nyájakat terel
a szél: kumulusz-, monszun-sereget;
ha pirkadatkor kelet sátor-sarkán
levélzöld, korall-, gyöngyház-, viola
pászták jelentik a napot s amint soha
oly forrón: bíbor fáklyák
lobbannak fel – rőt máglyái a délnek;
ha este mély kobaldba mélyed
s fény-pettyek szikráznak fel anyagán,
mint flitterek egy estélyi-ruhán.

Az ágat: amikor épp kipattant
rügyet ringat – ha szertelen lombot,
levélerdőt lobogtat;
ha dér alatt szomorkodik s recseg
s a zúzmarának sír panaszt;
ha hópamacsok piperézik;
hogya lehajlik megadón, avagy
felnyúlik daccal – fel az égig !

Szeretem még: a kölyökmacskát
s a tépett-szőrű, vén kuvaszt;
a félvak, szőrtelen nyulacskát;
a tengermélyi őshalat
s az algát; a tigris-gyermeket
s a komor erdőn apja lábnyomát;
anyja emlőiben a langy tejet;
a gyíkot is ! – igenis ! – szeretem !
- ahogy csöpp fején smaragd-koronát
viselve kő mögül kileskel –
az oroszlánt, mikor bömbölve fölkel
s nyújtózkodik - s az ölebet – igen,
az ölebet is szeretem...

A mindig-régi, mindig új tavaszt,
az absztrakt, tarkabarka őszet,
a pompás, zsarnoki nyarat,
ha fénye ősz fejemre tűz;
a morc, velem-vánszorgó, vén telet...
A tájat, hogyha tágas, ha szabdalt;
ha szendereg, ha villám szeli át;
erdő ölén a párzás mély dalát
s a morgást, ami zivatart jelez:
a torokhangú, súlyos zengzetet...

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Az emberen Isten keze-nyomát,
stigmával-ékes homlokát;
a bűnöst és a bűntelent.
Igen – igenis – szeretem !
A gyereket, az öreget,
a bölcset és az ostobát,
bölcsőmet, ami régen szétesett,
botom – ha majd kezembe vándorol
megtartani az elmorzsolt, beteg,
merev gerincet... A csendet
hogyha békés, ha meleg
s nem kong, mint kriptasorban a magány;
a társas-zsongást s az egyedüllétet,
a zajt-lármát-ricsajt is, mivel – élet !

Ne szabd meg: kit és mit szeressek – kérlek !
Szeretem azt a macskát – ó, nagyon
és oly nagyon, nagyon-nagyon,
NAGYON SZERETLEK – téged !

1995. május

VILÁGTALAN HOLD

Végállomás.
A sínpár megszakadt...
Odább: zsombékos süppedék.
Az indóház helyén - gödör.
Az árva kandeláber
szemét kiverték.
Üres peron.
Világtalan hold.
Töppedt arca:
egyedüllétben
fájdalmas jelenlét.
Lakott itt tán
valaha valaki ?
Ez az a hely
hol sejtekké bomoltak
a régen-holtak.

Fekszem a sineken.
A testem még enyém –
cókmókom elveszett.

Fütyjel, fényjel.
A sínpár megremeg.
Füstszag és pernyeszag.
Súlyos gép dobaja.
Kétségtelen:
közel van a vonat.

Jön – de miért, s kinek ?
Én már eltéptem
megváltott jegyem...

2002. augusztus

CSAK IDILL

Csak szép idill – csak fény, varázslat, illat;
csak hangulat, színezni álmainkat.

Csak szép idill, de balzsam szíveinkre:
a bölcséletnek nincs most pora-híre.

Elég a zsongás, esti cirpegések,
tücsökHzene – s lám: újfent szép az élet.

Csak holdas éj, csak pozsgás pirkadat;
aranyló ősz és libbenő tavasz.

Szenvedély helyett „éppcsak szerelem”:
karmos rózsatőn hús nárcisz terem.

Csak ezüst-tél, csak hótánc, könnyű dér;
fenyőágak közt csillogó füzér.

Csak dallamok s visszatér ifjúságunk,
fut a jelen, s mi magunkra találunk.

Ó, Istenem! Így elzsongulni engedj!
Tisztább a szív, a lélek, ha merenghet.

Megszépül tán a Halál is mibennünk...
Két álom közt engedj elszenderednünk...

ÁLMODJ VARÁZSLÓ

Álmodj, Varázsló, újra kertet;
az eltiportnál kedvesebbet;
rezeda, jázmin nyíljon abban,
zengjen a pázsit smaragdabban,
záporozzon viola-fényben
ezüst-eső, mint a mesékben.
Könnyeink gyöngyvirággá válva
illatozzanak a világra;
a kelyhek trombitája zengjen
szerenádöt az éji csendben;
hulljon virágra, levelekre
az érett nyárnak édes nedve,
dönögjenek szerelmes méhek
vallomást szemérmes bibének,
s borostyán alatt nyárban-télben
nyíljon ibolya fal tövében.
Arany-öröme hogyha árad
szélben a szép forziciának;
égő kékben vígan kerengjen
sok sárga tündér egyre szebben!
Veled álmodni engedj, Áldott,
magunknak milliárd virágot,
álmodni tisztát, mint a gyermek.
Kopár szívünknek termő kertet.

KILOMBOZOTT A NYÁRFASOR

Zöld nevetés, sejlő mosoly.
Az égbolt: kék tekintet,
szűzi szem;
távol kendőjét lobogtatja
egy égi társad,
úgy üzen.
A fodrozódó légben
hús illatok tolonganak;
jácintszirmot
pörget a szél;
sárga esőt csillogtat fel a nap.
Felajzott madarak
érezik az ébredő
szerelem szagát.
Valahol – szétbontva haját –,
készülődik a nyár.

Kontyos bokrétát bontogat
a bodza, s – vár.

MÉRT SÍRNAK A RÓZSAFÁK

Valaki elejtett egy csokrot,
és rátiport a tömeges közöny.
Aszfaltrajz lett a térbe-álmodott,
lélegző szépség.
Talpak alatt zokogja igazát.
Valahol – tán egy csöpp falusi kertben –
fehér-sárga-viaszszín könnyeket
sírnak a félős, rezgő rózsafák.

SZERELMES SZIRMOK

Cseresznye-ágon szűzi csend
a pillanatnak rendelt pompa.
Fehér, habos virág-ruhában
néz fel a fa a csillagokra.
De holnap fonnyadt szirmok álma hull;
szelíd-szomorú permetben fürödnek:
egyszer szerettek – egyszer, igazul –
anyácskái fejlődő gyümölcsöknek.

VIRÁGOK KÖZT

meghalni jó lehet:
beszívni vígasztaló mérgeket;
ha rád száll a bódító béke,
az lesz az Isten rendelése:
illatszárnyak visznek magasba
- örök, virágos virradatba -,
ODA, HOL
lélegzet se rebben,
EGY SZÁL VIRÁGGAL A KEZEDBEN...

MINT KÓCSAG, SZÁLL...

Vadrózsa hártya-szirma lángol;
zöld bársonyon piros selyem.
Árvácska-szemmel néz a távol
– kék béke ül a szíveden.

Bezárulnak az íriszek,
dongó döng – nektár csalta rab;
beteljesült szerelmeket
álmodnak ívó fényhalak.

Encián rezdül: vágya illat;
hullt orgonákon orgonál
az ébredő szél. Ágat ringat,
fel-fel fütyönt – szirmot szítál.

Flamingó-felhők úsznak lassan
s mint kócsag, száll a képzelet
felhőfehéren...Mozdulatlan
álom-ködök felett lebeg.

Kristály-könnyet perget az este
röpködő, kósza levelekre,
s mézet perget szádra az álom;
méhraj zönög – zsvajgó emlék:
a régi vágy: a „messze-mennék!”;
összebékél a régmúlt s nemrég;
pillangó ül a szempilládon,
szárnya rebben; hímpora röppen,
s fenn, égő égi fénykörökben
csillagod felszikrázva
gyönyörű kócsagtáncát járja...

GYÖNGE VIOLÁRÓL...

Fehér kerítésen fut már a borostyán.
Hársfa hűvösében alszik a tarisznyám.
Fehér bimbó pattan, szembenéz a nappal;
hunyorog a fényben, nevet a tavasszal.

Terjeng már a színes bazsarózsa bokra.
Olyan, mint a hímes bokorugró szoknya.
Pelyheít a pitypang rábízta a szélre,
magamat rábízom tavaszi reményre.

Mocorog a hangya, nem gondol a télre.
Hanga fut a dombnak domború mellére.
Gyöngé violárúl szól a virágének;
magamat kötöttem tavaszi reményhez.

RÓZSA-HALÁL

Mély cserép van ablakomban:
bíbor rózsza nyílik abban.
Fényben izzik minden szirma,
de éjfél tájt, mintha sírna.

Fél a rózsza egymagában?
Sötét éjben, éjhomályban?
„Éjhomályban, sötét éjben
egymagam a halált félem.”

Bontakozik már a reggel.
„Megöntözlek harmatcseppel!
Ébredj, rózsám, gyorsan pirkad!”
Tűn az éjjel – fogy az illat.

Fogy az élet – nagyon fonnyad.
Szegény rózsám fényben kornyad.
„Napmelegben, forró nyáron
egymagam a halált várom...”

Ablakomban barna váza;
benne halott rózsza váza.
Szára száraz – hull a szirma.
És a váza – mintha sírna...

NYÁRI HUNCFUTSÁGOK

Ráztunk a fákról éretlen gyümölcsöt;
utánunk járva gyűjthetett a hörcsög;
feldúltuk rendjét asztagok sorának,
s szedtük a lábunk, hogyha ránk találtak.
Mint hajtű bújtunk omlatag kazalba.
Voltunk tekergő, rossz ebadta-fajta.
Tök-vitéz készült apró, zsenge tökből;
sisakja tökvirág- s bürökből!
A bicska-vágta arcba friss uborka
illeszkedett – az orra – kiugorva!
Folyatta tejét sok hegyes csövecske:
hajától kellett sírva válnia,
mert attól lett tökvitéz-hercegecske,
igazi szépség – büszke dalia!
Megerrolt ránk a kukorica-had,
s adott ijesztő, zúgó hangokat;
zsoldosnak állt a kóró, a töviskes,
s szúrós nyilával sűrűn telehintett.
Inaltunk már – az ebek fölneszeltek,
és vonyítással teltek meg a kertek;
láncait tépte némely nagy vadállat –
szívesen marta volna szét bokánkat.
Sárga-vörösből kékbe-hajló estén
lapultunk ház mögött, kilesvén
merről támadnak harcias csatárok,
és rémségekkel telt meg minden árok.

A hús tornácon lángja felpillézett
a petrólámpa füstös kanócának
– hóhére vaskos éjjeli pilléknek –
és nőtt az árnya szürke lepkeszárnyak.
A csavart füstben vadul körözött
a mindenfajta furcsa légi népnek:
szitakötőnek, a karmos bőregérnek
foltja a fénylő búratest fölött.
Vacsora után matrac várt s a párna
s a szörnyű dunna – pelyhe jól felrázva –,
s mi izzadtan bár, mégis összebújva,
mi történt aznap, átálmodtuk újra:

ráztunk a fákról éretlen gyümölcsöt;
feldúltuk rendjét asztagok sorának,
mint hajtű, bújtunk omlatag kazalba,
s szedtük a lábunk, hogyha ránk találtak,
s felfújták torkuk, mint a hörcsög
a vének, s megszakadva kiabáltak:
„Hess innen, rabló, rossz ebadta-fajta!”

Ó, édes-édes nyári huncfutságok!
Emlékeimben néha rám találtak
ti is! Segíttek gondjaim temetni.
Gyötrő felnőtt-kalandjaim feledni...

KÖSZÖNTLEK – KRIZANTÉMMAL

„Nem illik már a május hozzánk” –
így köszöntelek bokros krizantémmal,
s mivel virág a szép dal –
hát azzal is!

Minek álmodnánk egymásnak hamis
tavaszt?
Mondják: a balga optimizmus
önsajnáltnál károsabb!

Azért csak hagyd el a borút:
hadd fonjak szép őszi virágból
szép, ősz fejedre koszorút,
s nevedet írjam rozsdás levelekre!

Látod? – Távol a dombon már szüretre
vár a gerezd, súlyától földre
húzva és felhasadt a szilva bőre:
méz csöppen sűrűn fűre-kőre –
ingyen ebédre készülődve
gyűlnek a madarak a kert alatt;
föltreppennek s lehullnak újra.
Megaggult ágon tán rügy is fakad
mézgaszín reggelen – ki tudja?

Az ég szelídebb fénynek nyit kaput,
s mert hosszú még az út,
ne gondoldj most a télre,
csak szívünk egymásnak szánt
melegére,
s hogy mily csoda az ősz, s az Úr
aranymagot vet földjeinkbe.
Ösvényünk mellett **ÖRÖKZÖLD VIRUL.**

KISASSZONY NAPJA UTÁN

A stég mellett, a békalencsés öbölben
nehéz bugája lehajtja a nádat.
szára reccsen – sziszeg, mint podagrás
nénikék. Deret s zúzmarát álmodik a kert.
Felriad s összeborzad, míg permetet
sír fölötte az éjszaka.

Borzong a bokor is: a som, a berkenye,
s beljebb, a ház mögött a vézna, barna-
ágú orgonák. És rázkódnak a fák.

A juhar légcsavarjait elszórta már;
a vadgesztenye fényes gömböcskéi
a lomb alatt halmokban fekszenek;
hasad a zöld burok – rücskös diószemek
bölcsője is –, s hull az édesbelű.

Föld alá sírta-sírogatta tobozkáit
a lucfenyő. A vén platán most szabadul
fáradt díszeitől. Penész-fehér
törzsén új repedés – akár agg arcon a redő.

Fejsze csattan – fűrész sikong:
görög a hant – ősz van, minek tagadni?

Ónos esőtől fél a cserje, pedig csak
zápor esik még – igaz, szaporán –,
s túloldalon, a hegy mögött lapul,
ugrásra kész egy nevesincs-kísértet.

Árbócvitorlán utazik az ősz fenn,
és jaj a darunak, a récének, a vadlibának,
ha a semlyékben elaludta az indulást.

Jaj az álomszuszéknak – a késlekedőnek:
jaj a törvényszegőnek –, nincs könyörület!
A kvártélymester mind kisöpri
a nyár maradék gönceit – csúf rongyokat
akaszt a sátorponyva-szürke ég
megrogyant oldalára – készül:
szálláshelye, nyoszolyája a Télnek.

TÉLI REGE

Jégcsengettyűk csengettyűznek;
jégvirágok hajladoznak,
télkirálynak katonái
hosszú sorban sorakoznak.
Jégszakáll a házereszen,
jéglamellák a faágon,
jégpillangó fázva rezzen
a törékeny rózságon.

Rőzsehordó görbe nénik:
fagyalbokrok a tóparton
kandi szemmel, búsan nézik,
hogy' jön a gyors téli alkony.
A somsövény csupa csillám;
halott hangán zúzmaráson
csipkevékony szövedék ül:
pókfonálon téli álom.

Pilléz, lebben kristálycsendben,
puhán a hó, mert megenyhült
felénk a fagy. Künn a kertben
berkenyéken csillag csendül.
Tehétől a földig hajlik
kicsi meggyfánk – tegnap termett
szélben-fagyban-zimankóban
fura gyöngyöt: fehér meggyet.

Nézem, ahogy leheleted
ablakot nyit az ablakon
s közben fáj s örül a szívem,
olyan telten, olyan nagyon.

Miként lépes-virágmézes
csuporból a nap melege
csurran: úgy önt el az édes
otthonosság – téli rege...

ÁRVÁK

Esti sugár néz le a parkra,
s átszűrődve a halvány lombokon,
rátelepül egy korhadtt, árva padra.

Üldögél álmosan, mint fáradt öregember,
ki életén tűnődik, s néha-néha
a gyöngeségtől fogja el a szender.

Valóban: vérszegény... Szép aranyszínre,
haloványra sárgul, akár fonnyatag,
öreg bőr a testen...

Magányos pad és magányos sugár...
Hogy' rátaláltak ők egymásra ketten,
az elmúlás előtti percnyi csendben!

Bolyhos bozóttá válik a liget,
ahogy az est súlyosan ráterül.
Az a sugár – még egyszer búcsút int,
s a sötétség tavában elmerül...
S már nincs is. Társa, a szegény,
fájón megreccsen – eresztéke lazul
– segítve elmúlásnak...

Lába roppan – szétesni készül...
Kettősen érzi súlyát a magánynak...

MINDIG VAN REMÉNY

Ha bőrd, mint a pergamen,
s áttűnik rajta a Halál;
redőd közt ha integet:
hogy percről-percre készen állj!
– örömeid útját elállva
figyelni kényszerít magára;
válaszold!:

„Mindig van remény.
A letarolt kertek ölen
lehet a rög bár kőkemény,
alatta rálelsz egy csírára,
csírában ágra, ágban fára,
s segít a fény... a fény,
...A FÉNY...”

MINDIG ÚJAK JÖNNEK

Ne sirasd meg a krizantémot,
s benne magad;
és ne jajongj az elmúláson –,
nincs igazad,
ha reggelenként gyászolod az éjet,
s este a nappalt – mért ért véget?
– amit megértél, az már a tiéd;
a hervadt rózsza tovább
nyílik benned –,
őrzöl magadban egy virágoskertet,
s a dús ágyások mind dúsabbak lesznek,
hidd végre el!
És a kipattant kicsi kelyhek
a régieknek kistestvérei,
és mind-de-mind az elpusztíthatatlan
Örök Szépséget hirdeti!
Örülj neki!

MÉG HINNÜNK KELL...

Már nyári lombok árnya dől a gyepre
– pedig tavasz van –,
a ház előtt
nyújtózkodik s zihál a délelőtt,
parázs-piros a sebtén-ért cseresznye –,
pedig szeretne
(mint régen) gömbölyödni lassan,
és zsenge zöldben rózsaszín mosolygás
lenni, vagy virág, mit szerelmes zsongás
ölel körül – hiszen tavasz van! –,
de holnap vércsepp lesz, s holnapután tán
sárga törek közt fekszik ráncos-árván,
vagy barnás csomókban,
ízetlen, hasznavehetetlen,
üres magházzal,
(jaj, Istenem, hisz' még tavasz van!).
Darázs-marás a délután heve,
perzselődik a most-kipattant levél a napban,
mielőtt formásan kitelne!
Most szikkad el minden nyarak leve,
s minden élőknek lelke is vele,
mielőtt élete betelne,
amíg e nyári április elillan,
nem hagyva mást maga után, csupán zavart,
csak port, mit forró szél kavart
fel –, s világ-omlás-jelek-
ről beszélnek a váteszek –,
ám még annyi jobbító feladat van! –
Még hinnünk kell egy megszentelt tavaszban...!

CÍM NÉLKÜL A CÍMZETTHEZ

„Ezidén nem lesz már tavasz!” –
mondta a szomszédasszonyom, s
borzongva húzta össze mellén
kopott kis kardigánját, mert
jégkorszaki szél lökte be durván
rosszul záródó ablakát,
végigsöpörve a lakáson. Így igaz:
jégkorszakban élünk már évek óta,
de tudat-ösztön egyaránt
hátat fordít e vissza-nem-
fordítató, könyörtelen realitásnak:
nincs már számunkra egy szilárd
pontocska sem e földi mindenségben...
A nyarak tikkadt-szárazak, és
forrók, mint az ördög kemencéje,
s télen hol csatakos a hó, hol durva kéreg;
máskor csak piszkos tócsák bőrsödnek,
tört tükröt tartva az erőtlen téli napnak,
míg megül mindent az a lomha füstköd,
s analóg társa: a közöny, miközben
a történelem dübörög. Mi iglut építünk
fáradt szívünk köré, hová sosem
térhet be idegen, se ismerős,
s mégis: nyílásán ki-be jár e csúcs-
modern, gépesített apokalipszis
sok, szemérmetlen követe:
a Nagy Testvér izgékony hírhozóí.
Rés van az iglu biztosnak remélt

boltozatán: látni Éjszaki fényt
mágneses mágusi táncban a Holddal, a Nappal,
s csak tágul, tágul, tágul a lék,
és besüvít az úrszél, betűz az ultra-sugár;

ózont és oxigént zabál az újkori Moloch,
e Frankenstein fiú, gerjesztett evolúció,
ez ön-faló, bolond, racionális agyrém...

„Ezidén nem lesz sem tavasz, se nyár!” –
mondta szomszédnőm, s vékony mellén
hiába húzta össze keshedt és kopott,
foszlani-kezdő kardigánját...

HITÜNK HÚLT HELYÉN

Cseng a telefon... Hosszan-hosszan,
türelmetlen, mégis kitartón.
Veszem a kagylót – vad szóáradat
hőköltet hátra, s izgatott, dühös,
reszkető hang. Megismerem: tied.
Vibrál a lég is, a néhány kilométer
távolságnyi kettőnk között,
ahogyan mondod, egyre mondod,
kiöntve elém sok keserved:
hogyan ez – mi van – méltánytalan, merénylet,
s rám kiáltasz, mivel nem értem
mindjárt, hogyan mért nem jársz
a régi hentesedhez. A szégyent sem, mi rág,
hogyan két szelet húst – két kiló helyett –,
enged csak venni szűkülő erszényed.
Rezeg a membrán, s egyre jobban,
ahogyan kreszcscsendóban emelkedik
a kirobbanni kész feszültség.
Félek, még sírni fogsz – és félek önmagamtól:
az ingerült harag elfoghat engem is.
Van okunk rá, kétségtelen. De szégyenek
énbennem másként élnek, s más miatt.
Arcom is ég már, szinte lázban:
a korcsosító zűrzavarban, ahol
megszentelt normák vesznek, s nem teremnek
új eszmék, igazak, csupán torz ideák –
világmegváltó hitünk húlt helyén
még jó, ha csak
membrán-szakasztó kétségbeesések,
s nem világ-vadító, vak dühök fakadnak.

HOLDFÉNY – DEBUSSY

(Baudelaire-invokáció)

Holdfény csurran a vízre-kertre,
csobog a hús-ezüst-zene,
fény-hang-parányok hullnak szerte,
árnyak libegnek, fátylas bajadérok,
fűződve félkaréjos
táncba – a csókod kellene.

Amint a hullám-hullámot ölel,
úgy omlik testiségünk áhítatba,
míg mély-sötét lagúnán leng a sajka,
s lobognak íves, nagy kadenciák,
surrogó fodrok sodródnak a partra,
és kék-arany barlang vár odaát –
ám az öböl a végtelenre tárul,
hol lélegzik a roppant Óceán:
lassú naszád visz át a szigetek során –
egy-egy zengve-zúgó vízi karaván.

Jöjj hát, felejtsd a rossz világot,
higgyél a lelken átszűrt dallamoknak,
felejtsd a józan holnapot, hagyd,
hagyd, hogy ölembe hozzanak az álmok,
dajkád a dal – szerelmed én vagyok.
Összeillő szívünkre permetezzen
akkordok sűrű, gyöngyös zápora:
hang-fény parányok láncsora
a Vénuszig vigyen fel, én szerelmem!

Halld: elsimul, mint hosszú csók
az ékes dallam-ár; majd fölfog, felragad,
míg lázas-csilló kavalkádban
feltündökölni látom arcodat.
...Örökkön tartson így, s azon túl –
ez a Nirvána legyen otthonod.
(Jaj, semmi sem tart örökké, te balga...)
A hangok vesznek, és már itt se vagy,
tán nem is voltál, Káprázat Lovagja,
csak álmodtalak önmagamnak...

Egy sóhajtásba fullad az etűd –
űrt érzek, mélyet-keserűt,
aztán a csend jön, majd a zaj:
nézzük egymást, én és a szürke hajnal,
és ablakomon át – hiába zárva –,
belüktet sors-szerűn a gépmoraj...

NEM KÉRT TAVASZ

Fütyögve, hetykén belerobbant
– mint korai, lapkihordó kamasz
az alvó Babel-sűrűségbe –
egykedvű, meglett télidőmbé,
spleen-es, plédes biztonságomba
ez a tavasz...

Álltam a nem kért zuhatagban:
a zöldek zsarnok, szemérmetlen özönében
– megzavartan –,
hisz távol tőlem már e flitteres
Auróra, ez a csábos-cseles,
erőszakos életerő,
s távol a rebbenő, tűnékeny
légi szépség is – e kékség,
pirosság, rózsaszínség,
e pozsgás lángolás,
mert égboltom, a megszokott, valós,
már rég mohás palatető.
Bóbiskolásra szólító,
eseménytelen csendre vágytam,
oly szürkületre,
mely nem hoz már zajos örömöket,
s nem – hogyha múlnak – a
csalódást, s nem a fájó megrendülést...

Hagyjatok – ifjú szépek –
kis parazsamnál melegedni:
hagyjatok meg a hintaszéket,
az esti hamu-kéket:
(változatlant, - változók ellenében).

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

S bár véglegesség, már tudom, sehol,
hagyjatok szundikálva, szépen,
lassú, öreges szendergésben
átvitetnem magam a túlsó partra,
hol nincs se nyár, se őszi, se tél,
de főként nincs:
felforgató, kíméletlenül-gyönyörű,
forradalmas tavasz...

TÉR A VÁROS SZÍVÉBEN

(Grand guignol – hét jelenetben)

I.

Zsákutca itt – sikátor ott.
A téren lompos kuvaszok
hevernek:
lusta árnyak.
Mint rossz bográcsot
ingatja fejét
egy utcalámpa,
szára
a firmamentet szúrja át.
Vad bánatot
projektálnak
az ablakok,
pokol szörcsög a
ciszternákban –
a hontalanság
padon hortyog.
Dohos a múlt
és mállik a jelen.
A szomszéd – idegen.
Tócsában – vak tükörben –
a legfakóbb hold
nézi bús-magát.
Az ágon
vén kabát-
kacat fityeg.
Hiszed:
innen dagad
világnyivá
a Semmi...
Tágul a tér –
és még sincs
hová
menni.

II.

Formátlan Kába-kő lebeg:
egy romlott erkély.
A tartópillér
szúvas és öreg.
Ha erre jönnél
jámbor utas – eressz
egy fél-fohászt az égnek.
Tán megszánnak az istenek
ha már a földiek
nem ismerik
a lelkiismeret
legelemibb
törvényeit.

III.

A kapualj kukák
s kukázók menedéke.

Hol vannak már
az ifjú párok!

A ballusztrádok
tövében nyomor
hunyorog.

Korog
a város
gyomra itt –
kisemmizettség
nyalogatja
sebeit –
az időzónák
összefolynak.

A ma:
akár a tegnap
s holnap,
s talán
nem is lesz már
holnapután.

IV.

Ki még
reménykedik
errefelé –
mondják: őrült,
tőrül-metszett
bolond,
ki megbomolt
saját
légvárain merengve –
agyzsába s ámok-
kergette
védtelen –
többszörös invalid.
Akit a hit szólásra bírna:
jobb ha
hallgat
vagy vallja
hallgatag,
titoktartó falaknak
szüntelen,
felfogni képtelenség
álmait.

V.

Szakálla csapzott
s bajszáról
csurog alá a
nyála
– szál a szálra –
habzik is néha
gyötrelemtől.
Kár is keresned:
visszfénye messze-
tűnt az értelemnek
az aszfaltszürke
szemből.

„A vén ürge
rontja a városképet.
Oldalról s szemből...!”
Így egyesek.
Majd Mitsu-bishi-be
– nagyba vagy kicsibe –
ülvén
robognak fürgén,
minél több ürgét
aszfaltra tenni
riasztó rémnek.
Aztán –
elmajszolnak
egy édes
krémest
a Zserbóban
– vagy Budán –
s elszopogatnak
ráérősen,
bután
egy pohár
vérvörös Chianti-t.
...Zajlik
minden, imigyen
zajlik.

VI.

Amott
a salétrom-
lepte leprás
falak mellett
– a sarkon –
megkéselték egy
öregasszonyt.

„Mellet
és
nyakat ért
a kés.”
Nem többért:
háromszázért.
Aznap kért
haladékot épp,
mivel a házbért
– szoba-konyháért –
meg nem fizette még,
ráadásul
a szomszédjátul
kérincselő háromszázat
tejre-kenyérre.
„Minő gyalázat!
Hulljon a söpredéke!”
Mellet
és nyakat ért
a kés...
„Nyanya! A háromszáz kevés!”
s átfúrta vén ölét is
a késnek éle...

VII.

...és megremeg az állvány...
a kapubálvány
s a tört
kariatida dől.
Megáll a toronyóra
s jajong
egy rémült kis harang.
Alant
háborognak
a holtak.
S jön sorról-sorra,
keresztel

csontkezében,
tiltakozásra készen
száz névtelen.
Az élő nem szövetkezik.
„Számonkéréssel
vére
menni kéne!”
Merényletet torolni?
Mennyit is?
És mennyit évről-évre!!!
Reménytelen.
„Nem győznénk felsorolni!”
A holt
– mivelhog
eltűnt már a hold –
enyész erőtlen.
Állvány omlik,
ám nem hatalmasokra hull.
Borulni kell, tehát borul
s mindig kicsikre.
Jaj – hát ÖRÖKRE...?

VILÁGTENGER

Nem sós, nem édes, ez
keserű tenger.
Sűrített mérges habja hátán,
ciánkék kavargásból kel fel
egy sor vulkán – és mindnek peremén
lábát lóbázza
egy-egy ifjú sátán.

KOLLEKTIVIZMUS – 2002

Maródom mint hering a sóban,
amint
a többi mind
s félek – valóban
rettegek:
óvott identitásom fölreped
s feloldódom e kollektív „valóban”,
ami a „nincs”.
Maródom, mint sóban hering
s nem találom
e tapadós hordóban
tengerek tágasságát,
de meglelem kegyes
„szuverén szabadságom”:
egyedüllétemet.

PARVENÜK

ESZTÉTIKÁRÓL kotkodál
a sok kotlós – tudákos mámi,
és jön CSODÁLNI!
Tudat- s értékzavaros
görcsbe esvén,
lesvén a szaktudor szavát –, lát
s ámuldozik a nagy REMEK felett,
mi bármi rettenet lehet,
hogyha a felkapott
szaklény kínálta,
hiába, hogy
lázban vergődő eszement
színvaknak mázolt látomása,
vagy hideg aggyal, ravaszul
kifundált, MÚNEK titulált
„nesze semmi, fogd!”, vagy
lenvásznon szétkent bélsalak
– orvosi nyelven: FÉCESZ, -
spenót-maradék, s még egy
kis libatrotty, vagy vízbe-kása –
s mind e lehangoló maszat
lyukas garasnál semmi szín alatt
többet nem érő – ám bódul a mámi,
s e kábulatban
– nem lehet csodálni! –
egy millióska zsebből-zsebbe
vándorol át..
Így bankbetét és elvtelenség
eszmét cserélve,
baráti kézfogással egyesül,
s a sok mameluk
tapsikál.

Elég, ha felkiált a „hites” becsüs:
„Ez ám a mű! Fantasztikus
a MESTER ritka remeke!”
– rögvest gazdát talál az örökbecsű
szemét – s egy giccsel dúsabb –, bár derék
summával laposabb már a buksza –,
boldog a sznob, s a gyereke...

Egy KULTÚRLÓTYÓ keresi kegyét
a mesternek – s ha kellőképp
begyes – elnyeri máris.
BÚZLIK A BUGYELLÁRIS...

Ne nyúlj most eszközödhöz, te VALÓDI! –
emberséged, tudásod beleadva
a műbe, mert se keletje, se kamatja
munkádnak nem lesz, hogyha „igazi”, nem! – eztán!
Megrendít ez tán, de ha gilisztát,
vagy kukackát
akarsz hizlalni deszkán
odalenn – légy hű magadhoz... Tisztán
élni-megélni itt hogy’ is lehetne...?
Jobb ha bevésed
konok kis fejedbe,
ó, lunátikus, ábrándos géniusz!
Védve eszméid TENMAGAD
VÉGZED BE MAJD HAMAR,
– jó ég, ha lesz, ki elkapar!

Pokrócban leszel eltemetve:
szikkadtan, aggult ifjúként,
ab ovo: elfeledve...
Hát ennyi – slussz...

MOZGÓSZÍNHÁZ

(Glossza)

Fehér vászonról vér csorog
– a széksorok már vérben állnak –,
fenn emberhúst fal a Robot,
s társát marja az ember-állat.

Fehér vászonról vér csorog,
vörhenyes fénye szerteárad,
a vásznon bűsz pankrátorok
áldoznak a Halál Urának.

A széksorok már vérben állnak;
hátszörnyű tekerész forog:
képei torz fantáziának
villóznak, s fröccsen a mocsok.

Fenn emberhúst fal a Robot,
a Vámpír ártatlanra támad;
izom ráng, gégecsont ropog,
sötét kereszten hullá szárad.

Társát marja az ember-állat;
gyilkolni nem keres okot,
öl s meg se rezdül, el se fárad,
rutin ez benne, megszokott.

Társát marja az ember-állat;
fenn emberhúst fal a Robot,
– a széksorok már vérben állnak –,
s fehér vászonról vér csorog.

MAI VILLON EGY SÁROS UTCÁN

Csatorna partján úgy halok meg,
hogy fel se tűnik: nem vagyok.
A kátyús utcán gyatra fények –
távolibbak, mint csillagok.

És amit elviszek magammal,
kinek hiányzik, mondd, kinek?
Riasztanám csak vad dalommal
a megjuhászult lelkeket.

Én szolgálélek sose voltam,
tanúm az elvtárs és az úr,
s mert nem billegtem, nem hajoltam,
kiebrudaltak pimaszul.

Aluljáróknak ékessége:
kezében táncolt karcsú flóta.
A baj csak az volt, bárki kérte,
nem a r r ó l szólt a vers, a nóta.

Sikoltva sírt, úgy vitte hátán
szerte a vádat, jajt, panaszt,
ahogyan – fennhangon kiáltván –
Lázárnak szólni nem szabad.

Elismerem: vad volt a nóta
és szertelen, sőt s z e m t e l e n !
Villont idézte, s már mióta! –
nyugtalan, lázas szellemem.

Elismerem: vad volt a nóta
– a kényes fülnek tán hamis –,
nem volt hozzá papír, se kóta,
így elcsúszhat a dallam is.

Alamizsnát és sose esdtem,
így hát a lomha áradat
csak úszott, elsiklott felettem,
és tarisznyám – ü r e s – maradt.

Kotortam hát, város, kloákád,
bűzben-mocsokban, estelig,
megegett az, ott űzte álmát
szememnek el a reggel is.

Nem gyászol gyermek, vézna asszony
– így nem gyötörhet bűntudat –,
de l é l e k s i n c s, hogy elsirasson,
s ez s e b, mi gyakran felszakad.

Csatorna partján úgy halok meg,
hogy fel se tűnik senkinek.
Mint göncöt, égetőbe vetnek:
egy nyomorulttal kevesebb...

Századok jönnek, ezredévek,
hiába: helye nincs soha
a szabálytalan lángelmének.
A léttörvény ily mostoha.

AJÁNLÁS:
Ó, hercegem, Huszadik Század!
Tőled nem kértem többet én,
csak mit az állat joggal várhat,
s ím: a nemes emberi lény
itt kevesebb már, mint az állat.
Így van, Herceg! – ostoba század.

A KÍSÉRLET

Célja és módja: megszabott.
A türelem sikert ígér.
Mégis:
a visszájára fordult, vélt tökély
tévútjain, mint tuskés szökevény,
mérges bogyókat hízlal a kudarc.
Ám:
célod-módod megszabott.
Így:
nem adsz esélyt esetlegesnek,
hát –
visszamégy a kezdetekhez...

„Kikezdhetetlen” kompjúter-türelmed
mélyén feszeng a rettegés:
térközi ábrád tán hibás,
ahogy a síkra kivetített íves
felületek
ál-képe sem nyújt eligazítást.
A célban még hiszel,
a módban már kétkedni kezdesz:
nosza,
adjunk hát több teret a logikának!
Fontos: a kiszámíthatóság!...
Oly tág
a lehetségesek sora!
S ím:
mégsem jutsz el sehova...

Aztán:
a hirtelen tudati csöndben
öledbe hull a megvetett – véletlen.
S egyszerre minden olyan – egyszerű!
Egyetlen tényezőn múlt minden,
 csakhogy az:
kompjútered – oly végtelennek tűnő –
látásteréből valahogy,
 – véletlenül –
 kimaradt.

KALODÁBAN

K itettek szépen köszömlére,
A z arajárók öröme.
L ábam-kezem a kalodában;
O lyan kemény – sajog a vállam.
D eresre inkább, mint e szégyen!
Á rtatlan nem vagyok, de mégsem
B ecstelen! – Nem mondhatja senki!
A bűnöm: élek. Élek! Ennyi.
N em állok levegőt venni...

AZ ÉN MARGITSZIGETEM

(Szonett)

Folyam szerelme: sellő-karcsú Szépség
te, ó-költő megírta Szent Berek;
te tölgyes-árnyas, ösvény-szelte tér-kép,
boldog-bolond tekergőd hadd legyek!

Itt hársfa-ágra tűzve leng a kék ég,
s rám sűrű, csurgatott-méz fény pereg;
arany-szirom-viharban lépeget
a csend... Előttem bársony-ágy a szép rét.

Autó sikolt fel távol... Elfelejttem.
A lét itt száz-virágú rózsaaág,
selyemmel bélelt zug e kis világ;

s mítosz – legendás rejtelem nekem.
Egy holt apáca lelke földereeng fenn,
s zsolozsma-szó, harang-nyelv üt szíven.

MÁR AZ SEM BÚSÍT

(Kettős rondó)

MOTTÓ:

Már az sem búsít, hogy két bottal járok,
s ijedt szemmel néz fel rám a gyerek,
és nem szedhetek guggolva virágot,
megbékéltem, tudván: a sorsom ez.

Táncol a bot, koppan a kövezet...
Szűkült szemmel a szürkülő világot
másként látom –, s az másként engemet.
Már az se búsít, hogy két bottal járok.

Más lelkesít már és más kaput tárok
magamban, égre néző széleset;
mosolygok, hogyha nagy, kerekre tátott,
ijedt szemmel néz fel rám a gyerek.

Barangolok: járom a kerteket –,
igaz, versekben inkább. Szivárványos
sorok ragyognak. Csokrot így szedek,
mert nem szedhetek guggolva virágot.

Ez így van, így... Ha megváltásra várok,
nem földre. Az élet így kerek.
Nem sírok vissza eltűnt ifjúságot,
megbékéltem: tudván, a sorsom ez.

AJÁNLÁS:

Halandó társam, értsd meg versemet:
bölcsebb a próbált ész –, a boldogságot
mélyebb valódban és ne künn keresd!
Ládd: eldobtam mankóm, a balgaságot,
s már az se búsít, hogy két bottal járok.

IDILL – HOLLANDIÁBAN

Flamand apóka – borvörös az orra,
és borostája is deres-veres,
feszült tartással ül, már órák óta
lakóhajója tatján, és a vízre les.
Ki tudja még, miben akad meg horga,
mit hoz elé ez éjszaki csatorna,
mely szélesen és kondorodva
megy a tenger felé?
Eső szemerkél, mint általában
e tengeri hazában.
Síkos nehéz burkában kapucnijának
ül az öreg – akár a megszokás.
A parton laposak az árnyak:
sehol egy haltest, se egy cikkanás.
Nem baj, mert ugye, már csak
múlatni kell a szürkülő időt!
Hej, azelőtt!
Mikor a széles bárka szelte
a sós vizet, s öblös varsája
fogással jött fel újra-újra.
Az volt aztán a hősi tett!
Halászni éjjel és viharba!
A máskor oly adakozó
felhorgadt tenger bős haragja
hányszor sodorta zátony és örvények közé?
Hányszor került ki vizesen, de győztesen a partra?
...Testéről a homokba hányszor csurgott
a szürke lé...?

Ül az öreg – mellette kisgyerek –
olyan nyolcéves forma.
Unoka tán – vagy mesterség tanonca?
Mindegy – időben megtanulta,
feszengni-vágyát mint fojthatja el.
Mert fontos a siker!
S van még erő a kérges, nagy marokba’
két-három ildomos pofonra,
így most hallgatni kell.
Így hajol össze aggódón, figyelve
a közeli jövőre múlt, s jelen.
Így állnak össze célirányosan.
Tizenöt év – talán még annyi sem,
s apóka már a föld alatt pihen.
Tizenöt év...! Ha azt harsogja sorsa
a kis tanoncnak: „Jan, fürgén – dologra!”
– akad még hal – bármily kicsiny – horogra,
ha a jelen már mindent elviszen...?

VIHAR UTÁN

(Bardócz Pál festményéhez)

Látod? E táj

– e szelíd sík lapály –

hordozza még a dráma jegyeit.

Még súlyos és sötét

(fülnek nem hallható)

morajban ott a vész,

és ott lapul a düh,

s talán újból kitörni kész.

A zöldet szürkék szövik át,

borzonganak a füvek és a fák,

és félős bokrok között köd borong,

mint szívekben a konok rettegés

tragédiák után.

Derűnek nyoma sincs –, csupán

fakó, bizonytalan fehér

– folt a füst-kék felhők alatt –

jelzi, hogy van remény... Kemény

csaták tomboltak itt,

veszett, s vesztő erők,

de egyszer elfáradnak és

leejtik busa, mord fejük,

s oszlik harag is, felleg is...

...Különös!...

Valami fenség van e tájban:

zord színjáték – két felvonásban,

félelmes-nagyszerű! És mélységes,

magasság szülte mámor

fog el láttán, s e látomás kitágul,

s megsejtet egy Nagyobb Világból

valami lényegest: helyünk a Végtelenben.

S elcikkant villámok nyomán

fények gyulladnak, mint felismerés,

az értelemben...

KICSIKE ASSZONY – APRÓ ZSÁMOLYON

Sosem találta ágyában az este;
napnál előbb kelt, majd tüzet rakott,
apró zsámolyán kuporogva leste
amíg szilánk, forgács fellobogott
és felizzott a szén...

Kis madár-asszony, szürkületnél szürkébb,
és ahogy rávetült a gyatra fény,
hihetted volna: elröpül szegény,
követni szárnyas lények röptét,
de gránit-kényszer húzta le: maradjon,
ki született, hogy szolgáljon, virrasszon
– kis Vesta-szűz – szegényes őrhelyén.

A férje művész. Tehetséges,
ám élni-tenni tehetetlen
– egy lehetetlen örök-álmodó –,
ki csak képtelen képzelgésre képes,
hiába rázza vállát a való.
Mert nem volt pénz soha műteremre,
a kis lakást faltól-falig belengte
valami különös „odür”, sajátja fura keveréknek:
paprikáskrumplics áttható gőzének
szaga – festék-kipárolgással elegyülve.

A „gyöngé” társ harcolt, szült, temetett.
Tizenegyből engedett át hetet
karjának melegéből nyirkos éjbe.
Temetett, szült s ez így folyt évről-évre:
bölcsőt koporsó, koporsót bölcső követett.
De az élőnek enni kellett,
hát kelt tovább – a Napot megelőzve,
tüzet gyújtott és boltba járt:
vett kenyeret s tejet – ha tellett –,
és télvízkor is sorban állt
étlen, kis ételért az éheseknek.

És áttetsző lett csöpp arcán a bőre,
s cipője bőre-talpa is kitört.
Hogyan lehet – váltig töröm fejem –,
hogy kísértés sem kerítette körbe,
hogy kitörjön és önmaga legyen;
hogy ifjan sem nézett soha tükörbe,
és nem pörölt a sorsával sosem...

Szép volt valaha, rózsás, germán-szőke.
Miért kellett, hogy olyan korán szője
hosszú hajába szálait a gond...?!
Engem e kérdés, kétely súlya nyom,
– titkolt fájdalom átvett fájdalom.
Szívemben ül most, apró zsámolyon,
s mit sosem tettem: elé térdelek.
Felsír bennem az éretlen gyerek.
Sohase mondtam: édes nagymamám,
fészek-megőrző kicsi madár-asszony,
te voltál s vagy a legnagyobb Nagymamám...

Most mondom... meghallja talán...?

A KÁRVALLOTT SZARKA

Csirreg-cserreg a cserfes szarka;
csillog-villog a tolla, a tarka,
sárga fényben ég szeme-párja:
csórni-csenni, lopni kívánna,
mert tudjuk: tolvaj-fajta a szarka,
csőre, mint kapzsi ember marka.
Egyre megy: lim-lom, kincs, vagy kacat –
ragyogjon a holmi ! A fürge lecsap
– huss! –, egy iramlás: megvan a zsákmány,
s már csőrben a „kinccsel” ring a fa ágán,
ring a madár a fa ágán.

Egyszer – füvek közt – kékes üvegcsce
csillant – a beste persze kileste,
s készült a fergeteges lecsapásra:
lendült a teste, a tolla, a szárnya,
de akkor – egy zsenge, szép kicsi kecske,
mit csábít az illatos sarjú füvecske,
a szép üvegcecskét földbe taposta,
s egy hirtelen zápor a mélybe lemosta
azt a kíváncsú kincset, a drágát –
hiába a vágy már és a kíváncsú –,
elmosta a víz ama drágát!

...Nézi a szarka s látja a kárát.
Búja lehúzza a körtefa ágát.
Hullik a zápor, a tolla is ázik
a kapzsi madárnak, a farka is fázik.
Hej! ha az ömlő áldás nem volna,
s a kék üvegcske a csőribé' volna!
Hej! ha a mennyet a Nap beragyogná,
egy sugarát a szarka lehozná,
egy percbe se telne – lelopna...!

AKIK ISTENT SZERETIK...

„Azoknak, akik Istent szeretik,
minden javokra van...”

Nekik a baj is csak javukra szolgál –,
nekem a jó is ártalmamra van.
A Sors horgán olykor fennakadok, s a
Vén Pecás visszadob: „no majd ha
már érett leszel –, éretlen fiam!”

Új vágyat kelt valóra vált remény,
a nyugalanság szülőanyjaként.
Ágálok, mintha merszem lenne,
hetykeségem nagy –, ámde a kemény,
horgas csatáktól megfutok,
sunnyogok, botlom, eltenyerelek.
És lapulok, bár szégyen éget...

Tápászkodom. A Kegyelem nyújt menedéket.
Tűzhelye mellett zsörtölődve
már vélt esélyeim latolgatom;
következéssel nem törődve
nekiveselkedem – azért, hogy holnap
újabb kudarcokon piruljak –,
látván: a semmibe kapaszkodom.
Szárny-csökévénnel vállamon
iramodom az égnek, s visszahullva
sérült énem tapogatom: Akár a törött borda!
Már tudhatnám: nem bízhatom
magam önnönmagamra... Ó, hol a bizalom,
a feltétlen, a nem múló, Tebenned?

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Mily semmitérőn, ostobán szeretlek!
Pedig szeretlek, én Uram, de változó,
ingatag, hűtlen szerelemmel!
A buzgóság hevít – majd olvad, mint a hó.
Mit kezdesz ennyi „igennel”, meg „nemmel”...?
Én, gyöngé híved, mit is várhatok?
Hogy vársz reám Te, változatlan,
emberi ésszel érthetetlen
isten türelemmel?...

A TITOK

Van egy titkom – most néked mondom el,
ám arra kérlek – hét pecsét alatt –,
ne tartsd magadban, verseld, énekeld,
mondd el annak, ki utadba akad
és ha nagyot hall – úgy harsogd fülébe -,
szívével értse:

Aki örül egy szál szerény virágnak,
aki barátja egyszerű csodáknak,
aki még érti, mit üzen a rét
s milyen titok van fűben-vízben-fában,
az – megtalálta a Bölcsek Kövét !
...Nincs egyedül e társtalan világban...

NE BÁNTSD...

Ne bántsod az öreget, ha játszik,
labdát lóbál és hangosan nevet,
ha tudákos, ha tódít óriásit
a gyermek – értsd meg és szeresd.
Akkor élhetsz át szép harmóniákat,
ha egyenrangú benned szív s az ész,
maradjanak hát karöltve-barátnak
a játékos kedv s érett bölcsesség...

„MERT NEM VOLT HELY A VENDÉGFOGADÓBAN”

Mottó: „...Augustus császártól parancsolat adaték ki, hogy mind az egész föld összeirattassék.” Lukács 2,1.

...És mert a földi világ urának
szava meg nem másítható:
családok indultak útnak Galileától Júdeáig,
ügyetlen szekereken, öszvérek hátán és előtt,
nemzetségük városai felé...

...És József, Mária férje Betlehemnek tartott,
– mert Dávid családjából való volt –,
nőstény szamár nyergén az áldott Anyával,
ki a császárnál nagyobb urat hordott méhében.
Így utazott a szűz, oktalan állat hátán,
kerekek hasához szorítva gyöngye kezét
– törékeny, gyermeki lény –, s a fáradságtól
– ki tudhatja ? –, tán el is bóbiskolt kicsikét...

És ímé: Betlehem tüzei kigyúltak fogadásul,
csak Józsefre és asszonyára nem várt rokon,
„és nem volt hely a vendégfogadóban...”
A hegyoldalba ékelt istállóban
egyetlen fáklya égett, és barmok álltak ott,
szájuk páráival enyhítvén a verem hidegét –
bámultak értelmetlenül, méltatlan tanúi
a csodálatos születésnek...

Ám a puszták, szántók, s erdők felett a magasban
örök izzású csillag lebegett...

...A városkában aludott a nép,
csak a pásztorok, a nyájat őriző hűek
lelke eszmélt, mivel angyali kórus
– rémületükre válaszul – zengte a béke,
a szeretet éteren, s tereken átzúgó himnuszát...

Dávid csillaga vonult előttük s megállt
– nem paloták, nem ormokra épült
katedrálisok lámpásaként, hanem ott,
hol már a jászol zizegő, törekos szalmáján
feküdt isteni meztelenségben, sugárkoszorútól
védtelen a Megjövendőlt, a Palánta, a Szőlővenyige,
rég holt próféták testetöltött látomása.
És mosolygott a szűz, s teje csordult
édes italként a parányi szájba, hogy
erősödjék az ember reménye – a beváltott Ígéret...

S Dávid városán átszikkasztott nappali fénnel
a királyi Ékkő, a legnagyobb, a legszebb,
s a háztetőkre lesuhogván angyalok
énekeltek – ám tompa tudatlanságban az alvók
nem hallották meg a szózatot, a fontosat,
a Trónus magasából érkezettet:
„Békesség földön az embernek...!”
S a vendégfogadó zárva maradt...

Ám Dávid csillaga ég odafenn – keresd,
s megtalálod a kivarrt zafir-kupolán –,
s a Fiú, a gyermek ül Atyja jobbján,
s szeméből – így karácsonytájt – idehullik egy
könnycsepp.

Mert ma sincs hely a vendégfogadóban...

A SZERECSEN KERECSENE

(A Bukfencező Múza c. ismert és elismert kötetet olvasván előfickándozott belőlem az óhaj, és arra serkentett, hogy bukfencezzem én is egyet, s én engedelmeskedtem nekije, megszerkesztvén egy vigalmasan siralmas, poetikus, komikummal vegyes tragikus, balladisztikus és aforisztikus rímes-ritmikus versezetet, bizonyítván: ha tálentumban nem is, de örültségben versenyezni vagyok képes a legnagyobbakkal...)

Álldogál egy méltóságos szerecsen,
homokhegyen – bütykös kezén kerecsen.
A szerecsen széjjelnéz a terepen,
ámde zsákmány – se döglött, se eleven!
Kimondhatom kereken:
színe sincsen, nyoma sincsen, helye sem!
Kesereg a szerecsen:
„Se serem, se kenyerelem,
teve leve eledelem,
negyven hete nyersen nyelem,
elegem lett s melegem!
Temetetlen hetvenezres seregem
szerte hever rettenetes tereken!
Nekem nyereg sebezte fel fenekem!
Kellemetlen szerfelett
sebes seggel tevegelnem,
reggel teve-levet nyelnem,
estve lesve legfellebb egy egeret,
egyetlen egeret lelnem –
egyedem-begyedem,
megegyem – ne egyem?
Eszesebb lesz megennem e felesleges,
teszem-veszem, nemszeretem kerecsent!”
„Kegyelem, kegyelem !” – esengett a kerecsen.
S – megette az eszeveszett, kegyelmetlen
– szerecsent!

HOL PORLASZ VAJON...

Soknyaras aszály – szétpergett a mag,
úr lett a bogáncs – csatlósa acat.
Szél-kergette forró pernye
– tüzes denevér –
száll a kertre, míg az este
portáinkhoz ér.

Tűzre jön az ár – tarlóra tavak,
vízben a határ – rossz forrás fakad.
Háborogva dől a gátra
haltalan folyam,
házaink hulló falával
parttalan rohan.

Hol porlasz vajon, Tyukodi pajtás?
Terem mint a gyom sok Kuczug Balázs.
Szívünk árva dobbanása
elhaló harang,
sásnak sárga suttogása
ajkunkon a hang.

Sok már a panasz, sok a tört fohász,
s hol marad a tett –, hol az akarás?!
Mindig voltak – s miért voltak?! –
hősi századok.
Élő! – mit felelsz a holtnak?
Várja válaszod!

Szívós a gyökér – nedvdús még a sarj!
Lenn buzog az ér – feltörni akar!
Él az erkölcs, él a virtus,
él a régi dal;
vérünkben dobog a ritmus,
s döng az ősz-talaj!

Sarjadjon az ó-humuszból
szorgos nemzedék,
hősi századok porából
gazdag ezredév...!

JULISKA NÉNÉM

Kopott hajában megkopott tű;
tarkóján kis kontyocska várt a
kíméletes, szelíd halálra.
Újságjában dőlt a betű
erre meg arra –, nem volt pénze
soha egy rendes pápaszemre;
bár lassan járt, sohasem érte
utól szegényt a jószerencse.

Háta meghajlott, mint a dombok
Dunántúl lágy Pannon-vidékén.
Milyen bánatok, örök gondok
görbítették így meg szegénykém...?

Fehér arcát fekete himlő
vájta ki apró kráterekben,
derűs, csicsergő lányka-korban,
vagy tán később – eladósorban –
és így lett rút ez ifjú, szép nő –,
a himlőfolt kendőzhetetlen –,
és nem tündöklött férfiszemben
sosem törékeny test-képe,
és egy legény sem leste égve,
merre viszi az esti séta.

Már nem számolta éveit sem,
csak hagyta: tépje, vigye szét a
goromba sors... és e kis élet –,
mint ki még nem szenvedett eleget,
megérte a legszörnyűbb véget:
kegyes halálért is megszenvedett.

Merthogy vénen, delíriumban,
rémmel csatázva durva ágyon
feküdt évhosszat csontsoványan,
míg elnyomta az örök álom.

Meghalt –, s én százszor felriadtam
azóta... Mily értetlen voltam,
ostoba gyermek! Alig szóltam
gyöngéd szót hozzá –, bárhogy kérte
szemérmes szótlan –, s tettem érte
valami jót, kedveset, szépet?
És akkor – átéreztem azt a véget?

Elkértem a beismeréssel
magam is vénen, hogy felérjem ésszel,
mi volt nekem e pici-drága,
s mit vitt magával... Késő már, hiába
a bűnvallás – így száraz szemmel sírva
e verset ejtem – méltatlan rokon –
egy már régen seholsincs sírra,
 átlépve idegen-ismerős sírokon.

HM – BE CSÚF!!!

(A tekintetes Erzsók asszony a tükörbe néz
55 éves bájaival és őszinteségi roham fogja el...)

Szégyen! E régen
formált
kerek teljesség már deformált!
Ó, mennyi gyász van
a tényleges deformitásban!
Mekkora szemtelenség
e kortól-képzett,
el nem képzelt – képtelenség!

...Mintha repedt
tükörben néznéd szétesett
arányaid: résznek a részhez
már köze sincs,
s hát – az egészhez...?

Micsoda ellenszenves
kép tekint
vissza
a fénylő síkról
elképedt önmagára:
előnt a bíbor-
szín pirulás, ha látod
saját formátlanságod,
mellyel szembesülsz napra-nap,
mert szemlesütve nem lehet
tükörbe nézni!

Valami kontár
ronthatta el a kontúrt!
Segíts, szentséges foncsúr!

Vond lány opállal át
felszíned, s fátyolát
a szemnek –, mögűle tán a régi
szépségből visszasejlik némi
szerény darabka,
s megtelik tisztasággal,
mint vén bődön, virággal;
oda nem illőn, ám vígasztalón.
Igazíts, kérlek, kicsit a ... valón!!!

RÉZGARAS

Sáfárkodtam, Uram, - ahogy s amivel tudtam;
a rézgaraska lám, már megfialt kicsit.
Apró filléreim a tenyerembe' hoztam,
s nem bő iszákban, mint más a kincseit.

Ha így van, mit tegyek? Én tallért sose kaptam,
se pompás, nagy, kerek, fénylő tálentumot.
Ezt őrizgettem én, hogy Néked felmutassam.
Itt van: csorbája nincs, csak kissé – megkopott.

BETEGÁGY

A cselekvőnek lágere az ágy:
karantén-zóna, kiközösítés.
A tétlenséggel párnát osztani
ólopánt –, százszoros nehézkedés.
Tagadd meg börtönöd, ó lélek,
ne hagyd magad...!
Csak a test –, az a rab.
Tejút-idővel mérhető sajátod,
világnyi-tág benned a Lényeg;
ne hidd el, hogy e földi pillanatnak
rabja, szolgálja vagy!

KÖTÉLTÁNC

Egyszer megbillent.
„Nem játszom tovább!”
S nyugdíjba ment a kötél táncos.
Búcsúztatás! – nagy muri volt.

S másnap pityókos, kerge, álmos
fővel – töredék-perc alatt – pirosba tévedt,
s átgázolt rajt’ egy –
nyugdíjazásra úgyszintén megérett –
rozoga szörnyeteg...

A sors – lapul. Kihívhatod
akár százszor, s csak hízeleg:
hozzád simul, ahogy kezes,
szelídített vadállat.
Játszhatsz vele, évdhatsz, ingerelheted.

Óvnak sokan: „Vigyázz! Agyaras vadkan!”
„Hogyan? Kisnyúlnál szelídebb!”
S egy – ártatlannak tűnő – pillanatban
acélrugó-teste nekifeszül,
kinyúlik, támad, pattan.

Szeszélyből, érthetetlenül,
dültől felszítva ront neked,
a földre küld, s –
végez veled...

A BOHÓC

Festett vigyor és torz grimasz mögött
én bánat, gond, gyász, félelem vagyok.
Tegnap temettem –, lettem félhalott...
Rikoltozom, de néma jaj feszít,
s hasítja föl az égi ponyvát –,
fölrezennek a csillagok...
Mész-maszk mögött sötét redők.
Halálugrás minden éjfél előtt.

Míg botlom, ormóttan cipőben, kacskán:
testem rokkan, keserűség gyötör.
A röhögés gerincem veri, s tört
emberségem fetreng a nyílt porondon.
Ó, egyszer – egyszer majd trapézra kúszom,
s hármasszaltóval, ívben – zuhanok,
de mennyezetig nő a szárnyam...

A rémült némaságban
felszikráznak a könnyek és – a csillagok!

ÁLOM – NEM ÁLOM...

Éjfél előtt volt,
vagy szürkület már?...
Lényegtelen.
Színtelen mélyből
hideg kéz rántott
fel hirtelen.
Veríték vert ki,
lepedék szádon
a félelem.

Testszerű árnyak,
árnyszerű szörnyek?
Lényegtelen –
szorosan álltak
körben körötted,
nagy, fénytelen,
formátlan árnyak,
s csak álltál köztük
te – védtelen.
„Jaj, menekülni,
csak futni gyorsan,
el innen, el!”
De lábad béna,
karod se mozdul,
iszonyú jel,
szólottál volna,
sikoltva, hosszan.
...S néma a nyelv...

Benned most fojtó,
zsarnoki csönd van,
s fal, egyre, fel,
majd szörnyű zaj lett,
háborgó kérdés;
de nem felelt,
nem látott senki,
nem tudta senki,
mit is jelent
benned e lárma,
e néma lárma,
e végtelen,
és „mintha” élsz csak,
magadba zárva:
nincs kegyelem!

Éjfél előtt van,
vagy szürkület már:
lényegtelen...

2003. június

CEZÁREÁBA...

(„Simon Péter pedig felelvén monda:
Te vagy a Krisztus, az élő Istennek fia.”
Máté16,16.)

Cezáreába indultam, Uram – utánad...
Ám botorságom vermébe lehullva, ímé, csak
forgolódom itt, s mert mély a mélység,
még mélyebbre ránt, s elém falat rak
kétségbeesésből és kételkedésből
emberi gyarlóságom... Puha az ingovány s mohó...
Fényed most távoli derengés – ha eltűnik:
éjszaka lesz, s hideg kövekből
ró mellemre gúlát
a végleges reménytelenség.

Tőlem – magamtól – semmi nem telik már!
Segíts, Uram, hajolj le értem!
Akkor – csak akkor – akkor, akkor:
ha botorkálva,
ha térden kúszva,
hüllőként csúszva,
homlokommal a földet szántva,
arcommal sárban – a Bizonyosság fényéig
eljutok – göröngyből-ember –
majd vallak téged, Felség,
ki istenségedet önként levette
emberré lettél...

SZABAD-E?

A szilvafán már zöld lángok lobognak,
rád néz a földerült vidék.

Látod, ugye, a kényes sombokornak
sok pici, csókra nyújtott ujjhegyét?

A nap nevet s már úgy fordul felé,
de valahogy ma mégse' éri el;
más dolga van most, merthogy még előbb
egy fészkelő rigópárra figyel.

A hiú, széles, terjengő juharfa
hajába száz, bodros csokrot rakott
s egy cinkepárnak – kissé vonakodva
szülőszobát, jó tágasat nyitott.

Törzsén a tölgynek szemtelen folyondár,
szívós karjával kúszva-mászva fel.
A tölgy csak sóhajt: „Mit tegyen, no mondd már,
néki is élni – élni kell!”

A hangok, fények, illatok üzennek:
zsongás – zsibongás, földön – föld felett,
a peték, lárvák sorba' mind kikelnek
és költöző madarak költenek!

És zúg az élet, bizseg bennem is,
szívem körül lüktetnek az erek:
mint ahogy fodros vizüket viszik
a föld alatt tápláló csermelyek...

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

A láthatatlan, titkos karsztvidék
nedve a fákbán réges-rég lakik
és ittam is már sokszor jó vizét,
éreztem hús hullámaint.

Micsoda rossz szándékú, durva sors
ültetett vastag hályogot szememre,
hogyan néztem virág, fa és bokor
pompájára, mint szép-, de idegenre?

Már hatvan éve várok rendületlen,
csudára – nagyra – vágyva élek itt
és nem láttam e kancsal, vaksi szemmel
e kis csodák nyüzsgő seregeit.

A szilvafán ma zöld ágak remegnek,
rám néz a földerült vidék,
lehet-e nékem – így merengek –,
szabad-e visszanézni még?

1992. május

TÉLEN-TÚLKOR

Télen-túlkor, tavasz-előben
kormos még a kései reggel,
fedve ködökkel, küzdve szelekkel
most van a nappal megszületőben.

Hóból a sárlé – telt a csatorna –,
barna a csermely a rézsútos úton,
tócsa kövérlik –, nincs hova fusson,
mészt, salakot köp a csurgó torka.

Fagy jön s jég vele, kérge reccsen
– torlaszait a hátvéd-télnek
gyors havazás hazudja fehérnek –,
újra fölenged, híg lé fröccsen

tört ereszekből nyakadba, halandó,
szél vág mellbe – goromba fráter! –,
lökdös előre-hátra, pofán ver!
Zörren az ablak, csattan az ajtó,

csappan a jókedv e téltúl-időben:
hosszú az éjjel a kurta napokhoz
mérten! A hályogos ég is morcos,
nyájat hajtana kék legelőben.

Sok tavaszom tűnt, messzire nyargalt.
Hol terem év, mi hozna egy újat,
melyben a „hervadt” is kivirulhat?
Jöjjön már azzal a „csodatavasszal”!

2006. március

NAP-HÍVOGATÓ

Tágulj, Tél, vén rabló, fosztogató!
Zengjen fel friss trillád, sárgarigó!
Zsendüljél, sűrűljél nyírfaliget,
pattantsd el, ringasd el fűrtjeidet.

Kelj fel Nap, fényes Nap: fázik a rét,
lápokban, sásosban, áll a vetés.
Áradnak gátbontó, nagy vizeink,
roskadnak, pusztulnak otthonaink.

Kelj fel Nap, fényteljes, hozd a derűt!
Éltünk már sok rosszat, sok keserűt!
Száradj fel sártenger, tőled a baj!
Él ember még itten – s élni akar!

2006. április

HA ELMEGYEK

Ha elmegyek – hát elmegyek!
Gingallóra visszaleszek.
Gingallóra, kéményszóra –
mikor fordul sorsunk jóra?

Aki bent van, akár a rab,
ki meg kint van, fűbe harap,
más kutyája – magad ebe?
Egye meg a fészkes fene!

Fáj már ez a sok „egyremegy”!
Tudnom kéne, merre megyek!
Talán balra, talán jobbra?
Buktatóra? Kaptatóra?

Tudnunk kéne, merre megyünk:
minek leszünk, hogyha leszünk?
Kinek számít még, ha lázad
a nyáj, vagy ha holtra fárad?

Bizony, fárad – szétszéledik,
a karám is roskadozik.
Hol a juhász? – esteledik!
Késő lesz, ha késlekedik!

Pásztorbotját élévegye!
Míg rend nem lesz, el se tegye!
Emberséges pásztort nekünk!
Hogyha nem lesz, meggebedünk!

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Tisztességet, tiszta módot!
Semmi nem kell, hogyha romlott!
Sem az étel, sem az élet!
Elég legyen, s ne fertézzet!

Egy a fölet lefetyeli,
másika meg nyálát nyeli?
Egyszerű, mint az egyszeregy,
mért nem megy az „egyfelemegy”!

Gingallóra, harangszóra
forduljon már sorsunk jóra!
Süljön át jól a kenyerünk:
míg kenyér van, míg jó szó van,
amíg jó parancsoló van,
el nem veszünk...!

2000. április

HAT ÉVTIZED

Uram! – én hatvan hosszú éven át
hordtam gyötrelmes – gyönyörű igád;
voltam megtépett, űzött és törékeny,
s mert az erő nem volt saját erényem,
kaptam Tőled: a próbát hogy kiálljam,
ki gyöngé voltam, mint a többi társam
tenélküled, szent Felség, mit sem érő,
kopott garas, kavics, vagy málló mészke,
de véled újra-újra visszanyertem
a bátrak kincsét, s szólni, tenni mertem.

Ha megaláztak, hogyha megsebeztek:
kihajtott bennem megcsúfolt kereszted,
szirmot bontottak vér-virágaid,
s új venyigét termett a drága Hit.
Külső erőszak meg nem hajlított
– köztük, s köztem ott volt erős karod –,
ezt éreztem és soha fel nem adtam
a missziót –, hű szolgáltnak maradtam.

Csupán a test hanyatlik, nem a lélek,
az küzd, bízik –, vígan viselve édes,
nagyszerű terhét, szépséges igád;
vén ajkam ifjú hévvel mond imát;
térdeplőt koptat térdem, a kopott,
mely földiek előtt meg nem rogyott
sosem... Előtted, Szentség – míg csak élek!
Hulljon öreg fejemre örök fényed!

2002. június

KÍVÁNC SI HOLD

Tiszta égből, sötétkékből
holdfény hullik a tarlóra,
holdfény hull a kaszálóra;
szalmakazal-szénaboglya
kaphat bőven ezüstjéből.

Ballag a vén égi csősz,
akár évvel, ezer évvel,
százezerrel ezelőtt.
Méla képpel tekint széjjel,
– ásít egyet-kettőt-hármat –
sóhajától reng a harmat:
„Álmosító egy vidék!
Nem történt itt soha még
semmi, ami érdekelne!”
– szól az öreg pléh-fazék,
kintornás, lajtorjás,
behorpadt ezüst-kerék.
Legszívesben messze menne!

Mégis megáll, visszanéz
tarlóra, meg kaszálóra,
s íme látja: ing a boglya,
táncol-ring a szalmakazal
– széna-szalma illata száll...

Meghökken a régi betyár
– világ-vándor, ős-tekergő –,
sóhajától reng az erdő,
bamba képpel áll, csak áll:
„Node! – ilyen furaságot
talán még a nap se látott!
Még hogy a boglya, a szalmakazal
imbolyog, táncol? – vajh, mit akar?”

Hullócsillag fut le mostan
s jön a többi, nagy rajokban,
ritka nászi-táncot látni,
hallgatózni, körülállni;
mozgó boglyát megcsodálni...!

„Ejha!” – csap most homlokára
a meghökkent égi strázsa –
„Rájöttem én valahára,
rájöttem már a titokra:
mi történik odalenn,
szalmakazal-szénaboglya
mily gyümölcsöt is terem!”

Széles képpel, vigyorogva
– vén kíváncsi, hát nem áttal? –
egy sugárral, két sugárral
szalmaszálak, szénaszálak
sűrűjén átkandikálni,
egyik párnak, másik párnak
gyümölcskéjét megcsodálni?
Most – megtudván mi van ottan,
tovább ballag jóllakottan...

„Érdemes volt kicsit várni!!!”

MÉGIS...

Ó, nem nehéz a nagyszerűt szeretni,
erényeit naponta emlegetni –
mint jelvényt mellen hordani,
a magunkénak mondani
és szertevinni hírét a világban,
tudják meg mindenik zugában:
milyen pompás, milyen – hibátlan!
– ilyen csak egy van! –így hívni hazának,
így lenni hűnek, így nem adni másnak...

Nehéz, nehéz e kis hazát szeretni:
hogyan kedves ő, naponta emlegetni
és takargatni szégyenfoltjait –
szívünk mélyén viselni gondjait,
hogyan árva, kullog hátul, hogy – kicsiny,
– meg se látszik a térkép sávjain –
sírva és szégyenkezve sokszor
esengni érte alkonyatkor,
mikor a bánat térdre kényszerít,
sorolni szép erényeit,
magunkban Istennek ajánlva
kérni helyet számára a világba',
és sírni érte és nem adni másnak,
hívják bár botorságnak,
mégis és mégis, mégis, mégis:
híven szolgálni ennek a Hazának...

HÓ-VARÁZS...

Rosszarcú, vén csavargó ténfereg
s a titkaimba kéretlen beles:
így láttam én ez éjszakát...
Ő nézett engem a falakon át.
Forró fejem kemény öklömre hajtva
kértem az éjfél, tűnjön szaporán –
s csak elfeküdt – akár ködfolt a fán
a pusztaságnál sivatagibb csöndben.
Kinyílt szemmel virrasztottam gyötörten.
Forró fejem jeges táblára hajtva
magam-feledve, nyögve, felsóhajtva
a korom-holló-szénsötét telet
néztem csak, s vártam valami jelet;
de kongott az – oly tompán, mint szava
az elaggottnak s alvilági tárna
süppeteg, régi vágata...
Sírni... ó, sírni is hiába!
Akkor, az éjtől kormos üvegen
az első kis pelyhecske megjelent,
majd jött a társa s majd a többi, mind!
Mozgalmas vígság támadt odakint.
Fehéren és fehér fényt hintve szét
hozták a szebbik tél hírét;
jöttek merengve, lejtve, kavarogva,
szétválva néha s újra összefogva
táncoltak égi taktusokra,
zenékre s hívtak – ó, beteg szívem! –
s nem tudtad hol vagy: fönn, vagy idelenn?
Az ablakomra jég-liánt leheltek
és nőttek azon fénylő mesekertek;
csillagköd szállt – sugárzó rengeteg –
s hogy hívtam, megjött hűvös hold-fonálon
a nyugalom s a rég-várt édes álom,
a Vénuszig röpítve lelkemet.

1995. február

AZ „UTAZÓ”

Sugara eltört – megrokkant a hold
s leült egy macskahátú háztetőre.
Ott is maradt, egy dőlt kéményhez dőlve
megnézni: miként udvarol
manapság az a szőrös szeladon
s mit válaszol a macska-lány?
„Csakúgy van ez, mint hajdanán –
a macska-erkölcs még a régi!
Tudom kívülről – minek nézni?
Csoda tán az? – unom nagyon!
Ez utálatos, ócska nóta
csak nyekereg – és már mióta!
Változna legalább a líra,
ha már a próza ugyanúgy megyen!”
– Így szól keserűn s megcsalódva:
„No, jó! Ha így van, hát – legyen!

DIVATJAMÚLT ÓDA AZ ŐSZHÖZ

Most, hogy barna hajam már szép ősz:
köszöntelek barátilag, te szép ősz!
Rettegtem tőled egykoron,
mikor szívemben csipkebokrok égtek,
mekkora volt irtózatom!
Most arcom fordítom a méla fénynek,
így látva téged – igazán – s csodákat látok!
Fölszítja magát bennem a zsarátnok...
Szeretlek már – megszépül vén korom
ebben a késő-őszi szerelemben...
Mennyi erő van színeidben, s mennyi báj!
Oly nagy a bőség, szinte fáj...
Hogy búvólsz-fénylesz – érzem itt, benn.
A halványzöldből skarlátszínre varázsolsz;
kiált a víg cinóber s messzelángol;
az agát-, rozsdaszín, a barna száz
mélysége, változata babonáz;
a sárga citromlepke színe lenn
okkerba mélyül... Akvamarin az ég
bíborkabátos gyertyánok felett;
a szálfá, mint a fáklya ég,
gót templomokban hajlik így a mennyezet,
súlytalan súlyát oszlopokra,
karcsú pillérek vállaira rakja
s csillagosan aranyfüstben lebeg...

A szürke télbe úgy viszlek magammal
szerelmem, amint kántáló gyerek
viszi ünnepen a Betlehemet:
áhitattal és diadallal.

EGYSZERŰEN CSAK – ÉLEK!

Ezer bánat-ok, csúfság és kudarccal
nem győz meg arról: legyőzött vagyok!
Harcolni-kedvem még a régi –
még annál is nagyobb;
szeressetek, borostyán, réti,
köves-szikes talajon nőtt virágok;
ti szívósak, ti élni bátrak,
fogadjatok el tanítványnak,
mert sok lesz még a harc,
sorstól kivetett hadisarc:
állom – fizetem – mit nekem,
míg arcomat a fénynek emelem
s vagyok: akár a fény,
bokrocska, fű, vagy vadnövény
s egyszerűen csak – ÉLEK!
Én nem cserélek véled
elégedetlen, ki magadat rágod
s szidod az ártatlan világot
s nincs jó napod, mivel leátkozod
zenitjéről is, délben, a napot
és hátat fordítasz a holdnak...
Jajjal megtöltve önmagad
fölös málháknak súlyai alatt
morogva imbolyogsz
és elterülsz maholnap...
Hiúság, becsvágy, önzés: mint a féreg;
a féreg-rágta lélek
úgy omlik össze, mint a fal
– gerendaváza ha kikorhad –,
minek szerzel magadnak oly hamar,
önként, önkényes, evilági poklot?...

SZEDER-SZÜRET

Ösvény mentén, ágakon
hintázik a vadszedér;
ezer szemmel, csillogón
kosaradban tűnik el.
Szép gyümölcs – kicsit fanyar:
nyomát érzed ajkadon
– nem múlik el egyhamar.
Akár édes csók heve: éget,
kell belőle mégis még egy,
mert a csókból nem elég egy!
Tűnik az erdő, nyílik az ösvény,
tűnik a nappal – kútba esván,
ösvény mellett megszedett
fácska sír gyümölcstelen,
alig van már rajta szem,
tépett ággal integet...
Mégis – üres a kosár!
Meglopta a telhetetlen,
lila-foltos kicsi szád...
Ha egy legény arra jár,
nem is nagyon lehetetlen:
föstött bajsszal megy tovább...

SÍRD KI MAGAD!

Az elnyomott könny jobban éget:
akár a sósav – sós, savas.
Minek tagadni gyöngeséged?
Sírd ki magad – sírd ki magad!

Fájdalmakat mélyebbre rejtünk
mint bűneink? – Sírd ki magad!
Pironkodunk, ha könnyet ejtünk?
Mi dolog az? – mi dolog az?

A régi bánat rút kelés lesz;
hagyd folyni, hogyha felfakad.
Ne zárd el a szivárgó méreg
útját – sírd ki – sírd ki magad!

BETEGÁGY II.

A cselekvőnek lágere az ágy:
karantén-zóna, kiközösítés.
A tétlenséggel párnát osztani
ólopánt –, százszoros nehézkedés.
Tagadd meg börtönöd, ó lélek,
ne hagyd magad...!
Lépj ki a térbe:
Tejút-idővel
mérhető
a pillanat...!

ÁRVÁK

Esti sugár néz le a parkra
s átszűrődve a halvány lombokon
rátelepszik egy korhadt, árva padra.
Üldögél álmosan, mint fáradt öregember,
ki életén tűnődik, s néha-néha
a gyöngeségtől fogja el a szender.
Valóban: vérszegény... Szép aranyszíne
haloványra sárgul,
akár fonnyatag, öreg bőr a testen...
Magányos pad és magányos sugár.
Hogy rátaláltak ők egymásra ketten
az elmúlás előtti percnyi csendben!
Bolyhos bozóttá válik a liget,
ahogy az est súlyosan ráterül;
az a sugár – még egyszer búcsút intve –
a sötétség tavában elmerül
s már nincs is... Társa, a szegény
fájón megreccsen – lába roskad
– segítve elmúlásnak...
Eresztéke lazul – szétesni készül:
kettősen érzi súlyát a magáynak...

ANÁNIÁS

(„Eredj el, mert ő nekem
választott edényem...” Csel. 9,15.)

„Menj el Saulhoz – én parancsolom!”
Így szólt az Úr azon az éjjelen,
álomban – s megrettent a jámbor:
„Saulhoz, én – híved...? Ahhoz, kinek
szájából áspis, kobra öltöget
nyelvet, ha rólunk – ellenünk – beszél?
Kinek ékes és rétori szava
méregbe mártott – megkövült epe –,
s mint drágaköves gyűrű, rejt halált?
Saulhoz én – miért?”
„Mert Én parancsolom!”
...És ment az ember, benső forrongással,
értetlenül a kétely-szegte úton,
végig vörös harmat csillant a bokrokon,
s a hajlott fűvön gránát-gyöngysor égett,
akár lelkében az ellenkezés...

A ház fölött, ahol Saul lakott,
mint összevont szemöldök komor arcon,
barnállott sűrű, busa felhő,
s villámok csaptak ki az ablakon.
...Benn Saul feküdt, vakon, lázason,
vélt, harcos igazáról leszakítva,
és benne minden megzavarodék.
A másik éppenoly zavart volt,
de cselekedett a Parancs szerint:
üldözőjére tette szelíden
jobbik kezét az üldözött.

A Gyűlölet pedig, a sanda szörny,
mi elébb körbefonta lelküket,
mint puszták viperái, oldalazva,
férges odvába menekült.
Oszlott a busa felleg, s lőn világos,
látott a vak és hallott a siket,
s Pál lett Saulból, választott edény!

Ember emberhez küldetik a Tervvel,
s az megy –, ha semmit meg nem ért,
ha lelke csupa kérdés – akkor is!
Tudatlan eszköz, ámde nagyszerű,
mert Isten szerint tesz – az Istenért!

NÉZD A TOLLAS NÉPET

Nézd a tollas népet:
indulásra kész.
Jaj, a szép vidéknek,
dermed föld, s az ég.

Utcasarkon árva
villanypózna áll,
szárnyait kitárva
ellibbent a nyár.

Kályha gyomra telve,
étke barnaszén,
száll a füst, a pernye,
lombos ménsörény.

Háztetőre szél vet
nyerget, széleset,
sípja hangja érdes,
hallod, s megremegsz.

Húlt barázda tátog,
tócsa lett a sár,
telve minden árok,
sűrül a hínár.

Álmodik a dombsor
fényt, s meleg nyarat,
rongytarisznyát vonszol
fáradt, őszi nap.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Egyre élesebben
fáj a régi seb.
Fáj, amit feledtem,
s fáj, mi most esett.

Nem segíthet itt már
csak az irgalom:
Istenem, terítsd rám,
s végre nyughatom.

1998. szeptember

IHLET...?

Fél-öntudatlan perceid
hozzák eléd az Ismeretlent
– valamit
sejtesz, ha nem is értesz...

Antennáid másféle létnek
fogják fel különös
– még meg-nem-fejthető –
jelzéseit...

Két világ titkos mezsgyéin
lebegsz,
hajít nem-tudni-honnan-
jött Erő,
de önmagad tudatszikláin
fennakadsz,
jaj-tömbjein a szokott
létezésnek...

Ám „azt” az érzést
– üzenetét
a vágyott tartománynak
valahogy
rögzíteni kell!

...Így születik a – Vers.

1999. március

ÁRNYÉK

Árnyék vagyok, árnyat vetek:
elállom útatok...
Összehúzzák ki szemüket
közelemben a csillagok.

Ne kérdd, hogy merről jöttem és
hogy merre indulok:
a félelem, a rettegés
fullajtárja vagyok.

A fény testvére: a gonosz,
törvényen kívüli.
Az ikreket pedig – tudod –,
közös anya szüli...

Ha a felkent uralkodó
– testvérem – díszeleg,
földre hullok, mert „így való”,
s csak ott kapok helyet.

Hanyatt esem, meggörbülök,
mint az alázatos,
fekélyes, vak kéregetők,
bélpoklos koldusok...

Dicső testvérem néha jó,
de gyilkos is lehet! –
s heve elől a tikkadó
enyhet nálam keres.

Ám fogy a fény, fakó, beteg
– az igazság örök –,
trónjáig én, a megvetett,
szép lassan felnövök.

És megnyúlt testem úgy dagad
mint hullám-rengeteg,
s a fény – ha fénynek megmarad –
a lábamnál remeg...

Hajnalig én itt úr vagyok:
elállom útatok,
és néger-arcom úgy ragyog,
akár a csillagok...

De szorongat rettenetes
magányom, s oly hideg,
mint sarkvidéki tengerek
síkján a jéghegyek...

1985

AZ ÜLDÖZÖTT

Futott, míg bírta – kimerültéig.
Aztán már csak a rettenet
hajszolta-vitte-vonszolta előre,
az lökte síkos útvesztőbe –, s mégis
az fogta fel, ha rogyni készült.
Aztán már csak a borzadály,
a gáncsvető, a rengeteg-homály,
míg a homályos, zaklatott tudat
védte, hogy ne zuhanjon gránitkőre...

Botlott és bukdácsolt a gallyak
közt, szűk ösvények során, a görbe
fák gyűrt törzséhez tapadva,
lesve-figyelve neszre-zajra;
rezzent, ha tört ág nyikordult alatta, mert
tudta –, ösztöne súgta inkább:
valahol készenlétben éber, csőre
töltött fegyverek várják,
s fantom-kutyák loholnak a nyomában...

...Egyszerre nyílt az ösvény –, kettéváltan
tisztásra fordult, hol János-bogárkák
csináltak földieknek mennyet
fűszálak fölött s cserje-ágon,
izgékony nép –, szerelmi lázban.

„Középre, hol a villanások
leggyönyörűbbek!” – így kiáltott –,
vagy vélte hogy kiált; s
a zúgó káprázatba, fényfürdőbe,
a rényi tisztásra kiállt,
majd fölnézett, hogy mélység és magasság
pulzáló létét egyképpen csodálja.
S mikor az első golyó eltalálta,
ő rálelt a saját csillagára...

CURRICULUM VITAE

Mivel magamért ki nem álltam,
iskatulyába dugtak már az iskolában,
már ott! –, s később a konyhaszékhez
kötött a magam-kereste végzet,
s szívem szigorún vett kötelve,
aztán meg egy kopott
– már sokak által koptatott –
írásztalhoz láncolt,
odasáncolt – nem épp a számok hő szerelme –,
sokkal inkább a vezetés közepszer-
volta, és a – megélhetési kényszer...
Belöktek egy törekkkel
és rossz búzával teli jászol
mögé – egy levegőtlen és sötét
istállóba – kihasznált, csenevész,
szerencsétlen igavonókhöz – társul.
Hisz' nem „futtatott” – mint fogadáskor
nyerő kancát – sem pénz, sem „káder- összeköttetés”.
A többit megtette a látszat-
megalkuvás, s az a kevés,
mit kenyérkeresetként fogtak fel
a kellőképp „megagitáltak”.
Emögött habzott gyakran, lázadt
a sokszor megtiport önérzet...
Meg kellett ahhoz halnom hogy megértsem,
nem volt ez más idáig: alig-élet.
Nyűgét ledobva lehet még esélyem...
Ám nem tudtam még, hogy a többre-képes
nem mindegy, mit és mikor ér el.
„Rosszul léptél megint!” – szólt rám a kétely.
Az eldobott toll visszatévedt
kezembe – ám most „stílus” a neve!
Ó, „választottak” istene!
Végül csak a minőség változott.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így élttem itt...*

Termést igen – aratást nem hozott
e változás. A „büro-kukac” ím, toll-koptató
volt és maradt – s ma felkopik az álla.
Álláspontját rímekben magyarázva
ágálhat bár, vagy prédikálhat –
akár a hordószónok az „elitnek” –,
hangya az elefántnak... Ó, balga hitnek
kárvallott apostola – rég száműzött eszmény
vazallusa – hát segíthet
bármiben is a végre felvett fegyver..., bádoggard...,
cintányér-sisak..., cervantesi tusa...?

2000. április

HOVÁ LETT AZ ÁRVALÁNYHAJ

Hová lett az árvalányhaj? – egy legény
csajla kalpagjára tűzte,
a reményit melléfűzte – a szegény!

Hol van most az árvalányhaj –, tán amott,
hol a Tátra homlokára
sebet vágtak mindhiába-századok.

Elhullott az árvalányhaj! – el biz’ az!
Ott halódik vékony szála,
most temeti a Dunába – az iszap.

Lenszín-selymű, lenge zászló – kedvesünk,
talán mi is, nemsokára,
alkonyattájt, éjszakára – ott leszünk.

Nőttél sűrűn –, szőke tenger – játszi-szép.
Magvad könnyű, elvitt tán a
nemtelen szél, más hazába – s szerteszét?

Nőttünk sűrűn, magyar erdő –, büszke, szép,
szél sodort el előbb, véres,
s magvainkat szórta széles térbe szét.

Árvalányhaj gyökerénél gyökerünk
gyöngébb immár – elvet innen
kis szellő is – szégyenünkben elveszünk!

Kárpátoknak íve többé ránk se néz!
Nem köt hűség szülőhelyhez:
gyermekláncfű pelyhe lett ez árva nép!

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Minek ott az ezeréves ős-talaj,
hol a termés megfoganni,
kiserkedni, megmaradni – nem akar?

Ám a gyökér szakadt szála néha fáj!
Régi bánat ejti lázba
máshová kapaszkodásban, régi táj...

Magvető Kéz, most ezegyszer még segíts!
Áss körénk mély, védő árkot,
emelj körénk erős sáncot, bekeríts!

Légyen itt e drága humusz – televény!
Lenszín haját árvalánynak
tűzze újra kalpagjára – a legény!

2000. április

KICSIT HOSSZÚRA SIKEREDETT „ARS POETICA”

Mondják, ez jön magától –
invokálni se kell...

Lehet: ez az a furcsa
kényszer-késztetés, e mámor,
s pennát, ceruzát ad kezédbe,
billentyűt ujjaid alá?
Munkáidnál, utcán, villamoson,
két cselekvés-sor, állomás között
küld rád törékeny álmot,
átfonva, át-indázva
védtelen elméd és szíved?
Elég egy táncoló bokor;
itt-sincs-már villanás,
madárszárny fénybe-lobbanása;
violaszín ködfolt a földeken,
messzire nyúló, halkuló hang;
nem-tudni-honnan-jött moraj,
nem-tudni-merre-sikló neon-
vonal eső-áztatta járdán;
egy gólyafészek, pózna tetején;
füstös közegbe érkező,
még égi csillámport lebegtető
tétova hópehely – s itt van?
Ezt hívják „ihletésnek”?
No, fura egy nyavalya, kerge-kór!
Elragad, rád ragad – megragad
poétát s fűzfarím-faragót –,
láz-parázs, kiütés a lelken;
rohanás, vadlovak robogása
ereidben – ámokfutás!
Kergeti véred – nincs immunanyag! –,
elvégzi benned, mit akar...
Add meg magad – különben – véged!

MARGIT

Valahol gépzene rikácsol,
ideges izzás odaátról,
neonreklámok művi fénye,
éles akár a penge éle.
Összerezzen és dobpergésre táncol
sok reszketeg, rozsdás levélke.
Piros meg zöld gömbökkel játszik
a lomha víz s hátán a habtaréj.
A part, mint lusta, álmos strázsa – ásít,
a fák között épphogy dereng a pázsit,
lomb-réseken les át a holdkaréj.
A fák között épphogy dereng a rom...
Várom, hogy lengjen át a vén kolostoron
az a sápadt-fehér, királyi liliom...

A lélekközi csend – várat magára.
Késik a jelenés,
hangosabb lesz a lárma,
tarkómra vág, szíven talál ma
minden taktus és dob-ütés.
Hol az a koronás leány?
Árpád-ág hűvös, halk virága?
Királyi udvar drágasága,
igazgyöngy-éke – halavány,
áttetsző alabástrom-váza?
Nem jön – illik megértenem –
hozzánk nem hajlik ez a szent
gyermek, s ez – nem az ő világa...

Indulnék már, de mellém ül le éppen
egy vékony, szürke, csenevész leányka.
Testén idétlen, egérszín köpeny:
fakó és nem tegnap-mosott

– emitt foltos, amott meg sárga –,
olyan szegényes, jelentéktelen.
Arcát a kendő félig eltakarja...
„A legszegényebb fajta!” – gondolom –
s nem merek végignézni rajta.
Rendőrautó húz át a főúton...

„Ideje hazamenni, édes!
E környék itt nagyon veszélyes!
Már régen nem a régi árnyas-fényes
virág-öves és ligetes sziget!”
„Te hívtál!” – szól, felém fordul, nevet:
„Most meg se ismeresz? Nem szép, mondhatom!”
Kacag, majd felszalad egy grádicson,
bibe-nyomot hagy csöppnyi talpa...
Felsírok: „Margitom!”

A rossz kis köpeny meglendül, lebeg,
emelkedik a vérszegény kezecske.
„Nézd, nézd, a kedves integet!”
Ám nyúlik már a gyermeki alakja
és fonnyad is. Én – akár fátyolon át –
látom hold-fehér, bágyadt mosolyát...
Sorvad a felnőtté lett gyermek.
Látok egy öblös, megnyílt vermet.
Látom: elnyeli őt, vele a múltat,
a távol-múltat, közel-múltat,
a századát, a századunk...

Lehajtom fejem – mit tegyek?
Az álmok mind-mind elfakulnak,
magunkra maradunk.
Szél szimatol, mint eb, keres:
csak lábnyomát találja meg.
Magába fordul – sír az est...

EGY CSIPETNYI BÁNAT

– Alkonyodik! – monddok kelletlenül.
Való: az a kis rezgő, sárga fény,
amelyben szemed megkapaszkodott,
kilobbant végül.
...Akár haldokló szerelem...
De – gondolom –, kell a szépségnek egy
csipetnyi bánat,
mint szem körüli finom árnyék
a pillantásnak: mélyebb általa.
A lomb-árnyék közt meg-meg-
csillanó játékos és szelíd sugár
a zabolátlan ragyogásnál,
mely sokszor védtelen fejünkre hull,
mennyyivel kedvesebb!
Szívesen üdvözljük azt a halvány,
esőt ígérő, szürke csíkot
az ég alján, ha megjelen
egy bővérű, rekkenő nap után!
Záport hoz? – Jól teszi.
Milyen törvényben, s hol van az megírva,
hogy borzongani nincs joga?

Szeretnél föstött szivárványt az égre?
Azért oly szép az igazi,
mert egyszer eltűnik,
mint visszahozhatatlan.
Jöhet helyette tíz,
jöhet utána száz,
egyik sem ugyanaz!...

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Napos homlokod közepén
a holdvilágos árkot
leginkább szeretem...
Halandóságunk köti egybe
s ez bátorít.
Te hogy vagy ezzel?

Ha nem tudnám, hogy egyszer meghalok,
nem kívánnám ily igazán az életet.
Ha nem félnék, hogy egyszer elveszítelek,
nem szeretnélek ennyire...
No, add ide homlokod!
Hadd jussak árnyas árka mentén
közelebb hozzád!

AHOL MINDEN ÚT...

Hogy kezedet, s magad –
az árnyékod, a fényedet,
a lényedet, a lényeged, a létedet –
meg nem ragadhatom, abba belehalok!
Belehalok – bizony!
Szarvasünőt a megszállott vadász űz így:
völgyekben és hegyen, szűk szurdokon,
tágas felföldeken keresztül,
ahogyan lázas szellemem, lázas éjen,
zaklatott napon át folyton és szüntelen
nyomodban járna – s mindhiába...
Az ablakomba gyertyát állítok – hátha – hátha?
bevonz csilló világa, belibbensz majd
s ujjamra szállsz, te látomás,
káprázat, ideák, igézetek virága,
te drága, drága, drága...!
Jöjj és maradj velem, kalitot nem tűrő madár,
te Szerelem!... Nem fegyőřöd, de őřizőđ,
a testőřöd, a fegyvered leszek –
maradj velem! Ő nem sokáig,
csak a sírig, s egy lépéssel tovább:
meddig elér a fénynyaláb,
meddig a képzelet elér –
ahol minden út végleges,
mert véglegesen – mindőřökre –
véget ér...

AKKOR IGAZ...

Szerelmünk túl mohó volt
és túl heves.
Az elsietve érlelt gyümölcs: reves!
Meg kellett volna érnünk a szép nyarat
és oly gyümölccsel élnünk,
mi elmarad.
A hullt gyümölcs csak cefre,
mire való?
A humusz édes epre,
az ám a jó!
Meg kellett volna érnünk
az ősz-időt
s egymástól annyit kérnünk,
mint azelőtt.

Vihar jön, zápor, téli
havas-eső,
melegben együtt élni
de jóleső!

Akkor igaz, ha tartós
a szerelem,
ha sápadt, ráncos arcod
úgy szeretem,
mint azt a simabőrűt,
mit eltemet
a fonnyadt-alma ízű
emlékezet!

1993.

KISEMMIZETTEN

Én minden halállal szegényebb lettem,
s mi megmaradt, kedves, te vitted el.
Lám, itt állok mostan kisemmizetten,
engem a bánat, hajh' kizsebelt.
Egy rózsafüzér van mély tenyeremben,
gyöngyeit kopottá morzsolom.
Keresztek csontjai vállamon,
s ím, az utolsó áttöri szívem,
rajt' vérünk, a sápadt, összekevert,
s mit ejtettél rajtam – mit ejtettem rajtad
– bár nem akartam, bár nem akartad –,
seb – felhasadt, égő, szöggel kivert.
Számban keserves félig-fohász,
s egy kárhozatos-nagy káromkodás
– üvöltés – készül kivetni azt,
s jaj! –, enyhítő gyógy-csepp egy se fakadt
szememből – karcos-sós nedű se;
s a visszamaradt könny, mint a parázs.
Ó, elesettek Jóistene!
Nincs nekem számodra már semmi jóm.
Egy elvásott füzér van tenyeremben,
s keresztek csontjai – ez vagyonom –,
s egy szilánk, egy tűhegyű, itt, a szívemben.

AZ UTCA VÉGÉN – VÉGTELEN...

...és bong a templomóra,
s mint parancsszóra:
lanyhul a természet-lüktetés.
Tenyérnyi térből vézna és
gyér fák közül
utcácska fut a városszéltre.
Billeg a járda,
porlik a vakolat,
csorba eresz gondol egy régi télre.
Tüskés bokrokon szélvirág.
Fakó magát kínálja fel.
A szellőnek se kell!
Inkább átbújva a palánkon
ágyások közt seper.
Széles sváb-szoknya ring.
Ásó metsz szét szerelmes rögöket.
Répa sárgája napra fordul.
Kapu nyikordul
s felnyekereg egy táskarádió:
dáridó hív a városi vadonba.

Az utca végén tarka végtelen.
Ugart foglal a zöld, a mély,
a hamvas, harsogó, meleg
öröm pirosa fut, s mézszín a ragyogás
kék szigetek között.
Nyurga jegenyék – levert cölöpök –
tartják a homorú eget.
Jöjj velem, add a kezedet,
fussunk együtt, te drága,
e szerteszét, friss áradásba,
a határtalanságba.

Ne menjünk vissza többé,
örökké
tartson ez óra,
és virradóra legyünk bokorrá, barna röggé
– maggá, ha kell –,
és felejts velem együtt el
minden másfajta létezést.
Nekem egy öröklét kevés
ha velem vagy és én veled, veled...!
Ám szigorú idő jelez
– a templomóra újra bong –,
ez hát a jel:
enyém a gúzs, a járom és a gond.
Neked négyzetméter helyet
jelölt ki már végső teled...

ARCOM TITKAI

Uram! – ismered arcomat,
előtted fölfedi magát
akarva, nem akarva.
Megtett bűnök sebei rajta:
szégyenek,
beégetett, műtéttel el nem fedhető
pecsétek.
Hordom őket – míg élek.
Sötétlenek
mint lágerek lakóin számjegyek.
Megjelöltettem általad
és szerzett jeleimmel,
önmagam-vágta sebeimmel.
Nincs szépítésre mód
és nem vigasz,
hogy ártatlan is voltam egykoron
s úgy éltem át fájdalmakat.
Vállalom: amit korábban álltam,
később mindarra rászolgáltam.
Skarlát-betű –
nem múlik el s nem is
halványodik
mint nyári szeplőfolt a téllal.
Látható mindegyik,
vörhenyesen, csúnyán vöröslik
nappal és éjjel...
Helyük, mint árnyék – megnő...
Előtted hogy számot vetettem,
Uram – szakad már, foszlik a titok.
A Bíró elé tettem
bűnöm, s beismerésem.
Szabad remélnem:
Atyámtól nyerek majd bocsánatot...?

1995.

A TEKINTET

(Zsúfolt villamoson..)

...és nem volt benne gyűlölet...!
Mégis – akár papírlapot a cigaretta parazsa –,
ez az üres, e személytelen és könyörtelen
nézés – átégetett.
Mint meglepett utast, ha közrefognak,
időt se hagyva, a közvagyon zord őrei,
állig gombolkozott fináncok, s ott áll szegény
ruhátlanul – olyanképp mart a szégyen.
Ez érthetetlen, oktalan fölény megbénított.
Nem tudtam megmocanni és odább állani sem.
Bár fortyogtatta bennem már a zöld epét
e reám szegezett, meg sem rebbenő fegyvercső-nézés
miatt a düh, zsibbadni kezdett minden porcikám,
s tűrtem tovább, várva valami ésszerűt,
valami magyarázhatót – megoldást vagy feloldozást.
De válasz nem jött... Így félni kezdtem, félni, mint
a kobraszemtől bűvölt áldozat.
Bújtam volna, akár lágerlakók kényszerű
sétán, a fénycsóvák előtt. De szemhéjam
mögé is besütött, mint őrtoronyból reflektor-
nyaláb, ez átható, „passzív” agresszió...
Már percek vánszorogtak el, amíg
indulatom forrpontig ért: végrobbanásra a feszültség.
Akkor – hogy melyik állomásnál, nem tudom –,
leszállt két vallatóm parancsnoka,
oly egykedvűn, akárha ott se lettem volna.
Én pedig – mint váratlanul amnesztiát
kapott fogoly – szédültem és a döbbenet
felfalta bennem a szabadulás szépséges örömet.

Utóirat: Szabadulás...? Kivettetés, az meglehet!
Hiszen ezzel a vizslató, személytelen szemmel figyel
engem, téged és milliányi társunk – mint hasznos-
avagy hulladékra vethető tárgyat – a Hatalom...

RITMUSZAVAR

...Mert éjjel kínnzó szívzöreire ébredsz,
és túlfeszített íjként az erek
hol pattognak, hol félrepengenek,
s agyadban túlhaszolt lovak
patája dobban, és robognak
ormótlan tömött kerekekkel
elhasznált, vén társzekerek,
s vért sajtolnak ki magukból sejtek,
mint rossz utakból sárt keréknyomok,
és jön és újra jön az éles sajgás,
a fülkürtőben zajgás és zshivajgás,
felel hidegrázás a lázra,
s tornyostul dől rád Isten háza,
s egy sors-merev, egy óriási gongra
zúdul kemény ütéssel gond a gondra;
mert minden egyes hangban
megatonnányi baj van,
százezer megaherz-cel zúg a vész a
hasadni-tűnő homlokcsontban,
majd szétroppanni, felrobbanni kész
benned az Univerzum, az egész,
míg harmóniát sohasem ismerő,
a magmozgást is romboló erő
céltalan tombol melled ketrecében:
kit tehetsz ezért, miféle rossz hatalmat
felelőssé, hogy elhagy önuralmad,
kire szórsz átkot szilvakék ajakkal,
bunkerről visszapattanó szilánkok
hogyan végleg megsebezzenek...?
Várd inkább azt az átmeneti békét,
mit kötszerül és csillapító porként
a Hajnal – ez a gondos szanitéc –
hoz majd neked... Rég elsüllyedt
csend-kápolnádból tisztító, kegyes
szenteltvíz cseppeket...

AZ INTENZÍVEN

Ez az a perc s a hely
mikor s ahol a buzgó
elfelejt áldani Téged...
Imát se mormol – bűnbánatot
se tart... Már semmire se kér!
Nem áttall bánatában
kérdőre vonni – ő? –,
urát a szolgál?

Bocsáss meg néki Felség: kínban
kifordult önmagából a régi
jámbor s felejt, mi
a dolga – bármi képtelenség.
Ó, gyarló a szegény – nem állja
meg helyét a „Gyötrelem
hegyén” s – megroskad félúton.
S mert végigmenni mersze nincs
hát – lázad.
Máshoz ereje sincs...
Ez nagy botorság – jól tudom!
Ököllet verve homlokát zokszavakat
kiált utánad – okolva Téged
s szidva önmagát?

És mégis, kérlek! – Irgalom
királya! – sújtó kezed
vedd le válláról – ha
lehet!... Átokkal teli szájjal
mért haljon meg az árva?
Bár elbotolt – bár gyöngye volt –
bár tévedett – a Boldogság honába’
adj neki kis helyet...
Csak ember – s ember-módra szenvedett...

1989. december

AZ INTENZÍVEN II.

Megbolondult a monitor?
E ronda görbék, krikzkrakszok,
analfabéta ákombákomok
rézsút-rácsok
s ágáló, torz vonalak
szívem vészjelei – valóban?
És egyáltalán:
miért vagyok itt?!?
Válaszolj, síklap-mennyezet!
Ó, e tevenyereg-ágy!
Hova nyargalsz velem, te láz?
– ne tovább!
E nyurga pózna fölöttem –
tetején rút palack...
csövek... és tű van a karomban,
ki mondja meg
minek? Jobbról sóhaj
s nyögés – ezt hallom reggel-este –,
balról káromkodás...
Egy szektás, mint imamalom
csak mondja folyton Isten
neveit – a paraván
túloldalán felhördült
valaki. Utat talált a túlvilágra
tán?... Nem lehet az se rosszabb,
mint e fehér pokol,
klór-, veríték- és ürülék-
és katéter- és éterszagú
agyrém – ez már
előgyakorlat, tréning
a halálhoz.
Az ablakon át valami dereng...
Ott élők vannak? Tudják-e,
mint rohadunk idebent!

Szemben velem – vagyis
a ronccsal, ki vagyok,
gépmaszok egy arcon:
elektromos kisülés
ébresztgetné a menni akarót.
Késő – egy rándulás és
vizavé-szomszédom már
szabad...
Fél-delíriumból
néha felriad tudatom s
akkor rájövök:
az a szögletes, fekete
test a párnám alatt –
a Bibliám... Szeretnék –
de imádkozni nem tudok.
Csak azt nyögöm –
kín ébreszt rá, hogy
élek: „Látod, te, féreg!”
És sírok – zsebkendőm
keresgélek.
Lehet – ez már a
gyógyulás?
Itt esélyes, ki
sírni képes!
Kint felgyullad egy
nátrium-lámpa – az
üdvösség fénye se szebb!
Már tudom, mi van odakint:
az otthonom, az életem!
És faggatnám a végzetem:
„Lehet, hogy egyszer mégis, mégis,
mégis nyílik a vaskapu
s talán – ó, elgondolni sem merem,
nem igazán: hazamegyek? hazamegyek!
hazamegyek!! hazamegyek...”

1996. január

KINT IS FEHÉR – BENT IS FEHÉR

a fal, a mennyezet,
a mennyezet, a vásznak,
a vásznak és az ágyak,
ágyak és bútorok –
és egyáltalán minden;
a józan intés is fehér,
és sterilen személytelen.
Itt alkalmazni kell magad,
itt kiterítve túrni kell
hogyan szerveid bonckés alatt –,
csak arcod és személyiséged az,
amely senkit sem érdekel.
Ez roncsstelep s javítóműhely.
Csak az adatlap, dátumok,
alkatrészek felsorolása –
szám, név, hő, vérkép, vérnyomás:
nem vagy itt más, csak adathalmaz –,
ez fontos. Mi önmagadból megmarad
csak az, ahogy a helyzetedre reagálsz.

Fehér, fehér, fehér...
Csak a cserélt vér piros itt,
sárgás-barna a fájdalom,
akár kanülben a vérsavó,
és bármilyen képtelen, való –
a jelen csempe-fehér alagút,
mely öblös torkolatba fut.
A függés meg fehér damil,
horgán magad – sovány keszeg –,
valahogy eláramlanak
élőhelyed – az igazi – hullámai,
várják a színes tengerek –, de nélkülöd.

Az ablak három téglalap,
lehangoló udvarra látsz,
hol csak félénk fényt enged át
az ég – csekély vigasztalást.

Elfordulnál, de hirtelen
párkányodra kis pihe száll,
majd társa, majd a többiek.
Felhő és fény: kék és fehér.
Bál kavarog már, s csupa szép,
jókedvű balerina leng;
fenn, lenn, középen leng-kereng,
míg a magasból dirigál
egy fehér-frakkos zenemester
– a kaporszakállú tánctanár...

Bent is fehér – künn is fehér...
Mégis-mégis mennyire más
ez a mozgalmas csillogás,
s e bálnak szellős szabadsága,
mint itt a mozdulatlan ágyak;
az ágyak és a bútorok,
a bútorok s a vásznak,
a vásznak és a plafonok
fehér egyhangúsága.

És látod magad kint a téren,
farsangi, nagy, bolondos hóesésben,
részeg örömmel és gyermekké lenni készen,
s amint hajadra – kérésztűtű pelyhek –
fehér csillagok telepednek.
Fel, fel, fel ! Forgatagos táncra
sarkall-sürget a mozgás vágya
– oly kísértő az emlék! –

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Beteg lábad emelnéd –
hogy ólomsúlyú, elfelejted.
Szabad vagy! – szabad, mint a pelyhek;
fel, lábam, fel ! – e sodró vigalommal!

Aztán – csikorgó, józanító fájdalommal,
nehéz sóhajjal – visszaejted...

2003. december

FOGANTAM MÁJUS ELSEJÉN

Április 30.-án este mentem valahonnan, valahova.

A sarkon hosszú árok volt – tán feltárt gázvezeték árka – abban idősebb munkás lapátolgatta a le-le-hulló, nedves-homokos földet.

Nem messze tőle nyitott, szeméttel kicsurgásig tele konténer – kuka...

Mellette ember, a szemétben turkálva időnként kihúzott abból valamit. A feldúlt hulladék már ellepte a konténer környékét is.

Az ember arca fekete volt, majdhogynem kivehetetlen vonásokkal, keze mocskos, ruhája nyútt-szakadt, cipője leírhatatlan.

A két ember beszélgetett. Főként a kukázó volt nagy hanggal, de az összefolyó, zagyva szóáradatból csak egy mondatot tudtam tisztán kivenni – ezt a kijelentést ismételte folyton-folyvást:

„Kis Katalin az én anyám...”

Ez a rövid töredék-mondat utat talált a fülemig, fülemen át az értelmemig és úgy zúgott, akár a dongó, nem tudtam többé kihessenten. Éppen ellenkezőleg: más szavak csatlakoztak hozzá, s amíg célomig értem, a kezdő kijelentés és a jövevény szavak, mondatok verssé álltak össze bennem. A kukázó múltat és sorsot kapott – csak a jelene maradt olyan, amilyennek láttam, vagyis szürke-fekete, dimenziótlan és hulladékszagú.

Kis Katalin – valóban – miért is hagytad?...

Kis Katalin az én anyám,
nem dáma volt – munkásleány.

Fogantam május elsején...

Tán nem hiszed...? Akkor fogantam én!

Ott szertelen-nagy lobogók lobogtak
– dicsőségére dolgos köznapoknak;
oly vörösek, mint ifjú nap, ha fölkel;
suhánva szálltak, vívtak a szelekkel,
s minden tele volt, tele – ígérettel...

A jelszavak, az indulók nyomán
verték a szívek szaporán,
s dobbant a láb, lobbant a vér,
s estére – nászágy lett a tér.
„Szaporodj, munkás, drága nép!
Itt minden-minden a tiéd!”

Lába duzzadt – öt szövőszéken
dolgozott Kis Katalin szépen
Otthona nem volt – elég a dicsőség! –
Ünnepelték a munkásszállás hőstét;
majd kapott néhány négyzetméteres
kis lyukat és – oda szült engemet.

Január volt: tomboltak a szelek,
az ócska kályha nem szelelt,
a nyárfagally csak szörcsögött
– a nógatásra úgy felelt...
„Így nem bírjuk ki a telet!”
– mondta anyám s felöltözött,
engem jól betekergetett,
s dedóba vitt –, aztán kapott
kilenc gépet az öt helyett.

Termelt, de nem termelt tejet
nekem – emlője elapadván –,
futott gépek körül s az utcán;
rohant munkába, este boltba
kenyérért –, végül a dedóba,
és vállalt három műszakot
később, és engem ráhagyott
a szánakozó szomszédokra.

Kis Katalin – májusi fácska –,
mért virágoztál a világra?...
...Mért nem ügyeltél jó anyácska,
jobban a hulló gerendára?
Mért kaptál oly silány helyet
a temetőben?... Megemlékezett
rólad a gyárigazgató?
Siratott téged – a munka hőstét?
Mint küzdőtársát, ismerőst?
– ahogy illik, ahogy való?

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Kis Katalin – cseresznyeág –,
alig is emlékszem reád...
Engem – munkáslány szép fiát –,
felkaroltak – egy intézetbe raktak,
hogymajd ott! – emberré faragnak!
Faragtak is –, míg csonka lettem...
Katám – mért hagytad csöppnyi sarjad...?
Látod, fácskám, fekete varjak
köröznek most felettem...

1995. május 1.

NEM KÉRDÉS IMMÁR...

Íme: összecsúsztak az évek,
mint porló csigolyák
– az élet testén furcsa kinövések.
Két zajos csinnadratta közt
szorong a csend,
mukkanni sem mer;
torokszorító jajod lenyeled
– benn gennyedzik tovább,
mint lüktető, kövér furunkulus.
Kussolsz, mert elveszett a juss,
miért törődtél:
nem vagy honos, se menekült,
se háziúr, se szobabérlő,
se hasznos polgár, se henyélő,
valahogy mégis „ingyenélő”,
s bitorlod más helyét –
esélyeit a létezésre.
Pedig csak tengődsz, mint megannyian...
Miféle torz-testűt fogant
magad hite, a fosztott, régi:
„Csak sürgölődj, így lesz a föld égi
paradicsom, s kertésze te!”
Ezt zúgták naponta füledbe
szaporodó „hangosbeszélők”
s a hajdani „minden élőknak urai”,
végül még sejtjeid is hitték:
„Ez így jó, másként nem lehet!”
Hagytad, hogy pillanat-kufárok
szertevigyék az életed.
Összecsúsznak az évek,
mint porló csigolyák.
Így van! – nem kérdés immár
„hogyan tovább...?”

1997.

VALAKIT VÁRNAK/VALAKIT VÁRTAK

Láng-szirom-pille röpköd,
nevet a fazék pirosa,
a leves lét-vidító illatával
tele már zeg-zuga a háznak
és dorombol a kanna,
akár jóllakott, lusta kandúr
a tűzhely szélén.
A pléh-lábas ezüstöt játszik
a kora-nyári, szűrt sugárban
s a nyájas, kézhez szokott tárgyak
most kissé engedetlenek:
kanál cserél helyet
a konyhakéssel,
a villa szalto-mortáléval
a földön landol,
zöld cserépben a citromsárga,
cirmos tulipán függönnyel szemez,
az táncoltatja elfakult,
áttetsző kis virágait,
a kancsó – molett balerina –
megpördül tengelye körül
– épp, mikor tölteném –,
gyöngyöz a friss víz a pohárban,
kint levélraj viháncol
csacsika szélről jártan,
s a félig-nyílt kis konyhaablakon
belibben néhány szemtelen szirom.
Benn a szobában
méltóságos az asztal kék

damasztal borított négyszöge,
rajta, mint frissen-vert dukátok
gurulnak szét az elszórt fények
és szinte pengenek.

Mitől ünnepi ez a délután?

Örömben társaim a tárgyak

– a levegőben rezgenek

kis hullámai a várakozásnak,

s lelket kap az élettelen,

s mintha fülelne...

Felberreg a csengő,

harsányan és vidáman,

a fogadásnak szokatlan izgalmában,

s a küszöb, akár öleb, elfekszik,

puha szőrnél puhábban.

S a leves-tálnak mély fajansz-ölében

a kármin-szín lé fölragyog.

1999. január

BOMLÁS – BONTÁS ELŐTT...

Ez a – Sehova utca,
az ott a – Semmi köz...
Az ághegyekre rozsdaszínű köd
lógatta föl magát.
Érzed a doh szagát?
Jövőtelen jelent jelent
itt minden szöglet, kapurés...

A házak falán pörsenés-
foltokban üt ki a penész.
Boldog, ki itten idegen,
s fél, hogyha erre téved,
ahol a látható enyészet
őshonos már s rég háziúr,
s végzi a dolgát cudarul.

Int –, néki bojtortján köszön,
ha fejét felveti a csorba
kövek közül, ahol csokorba
nő nyári gyom – őszi aszat.

A múlttól vall sok rossz kacat:
féllábú asztal, sánta szék,
kilyukadt tál, csorba fazék,
szakadt matrac. Gyerekszoba
elárvult kincse: bús baba
nézné – ha volna még szeme
s nem süppedt volna gödribe –,
nézné egy hajdani fiú
keshedt falovát mint eszi a szű
s liggatja szét – mint víz a spongyát!

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

A szélben hogy járja bolondját
a kerítésen fennakadt,
cafattá tépett rongydarab!
Törlőkendő volt, vagy nyári szoknya
elszakadt fodra – ki tudja?
...Vézna pózna őrzi a cserepet,
mi megmaradt... és ring egy szegény
törött lámpa a leghegyén,
a süppedt háztető felett.

Én – itt eszméltem – itt lettem
először – s igazán – szerelmes.
Itt pergett boldog és keserves
sorsom gyöngysora le
a semmibe, a „nincsbe”,
múltba, s az emlékezés
erőtlen, sekély, kevés
kezembe adni bár egy gyöngyszemét.

Ami itt lesz majd – ahhoz nincs közöm.
Nem fűz hozzá se bánat, se öröm...
Elkorhad, mint a deszkafa
a létezés ez otthona
s mi visszaadja
– nincs olyan csoda!!!

1995. január

A TÉRKÉP ELŐTT

(1998. december 13.)

Kicsiny hazám, e hajlott gyermek
szeret téged, szemérmesen,
gyöngéd, figyelő tekintettel.
Itt a térképen akkorácska vagy:
betakarlak a tenyeremmel...

Sosem harsogtam, s dérrel-durral
nem gyűlöltem idegen nációt,
ám ahol imádkozni szoktam
– belső szobámban –, annyi jót
kívánok néked, 'mennyi rosszat
akarnokok, s acsarkodók okoznak,
míg véres nyállal fertőznek meg
minden szelíd bizakodót.
Nagy szavak, zengő szózatok
és alkalmi könnyhullatások,
és nagypofájú hősmagyarkodások
és búsmagyaros szipogások
vörösbor mellett – nem nekem valók.

Dülled a mell – az óriáskokárda
már messziről rikolt,
és visít a dalárda –,
míg másnap jó a macskajaj,
a főfájás – épp, mikor tenni kéne,
amikor szólni kéne végre –
a fölbuzdulás annyi volt...

Te hetvenkedő, hordók hercege,
a honfitársat tegnap még ölelted,
két csók között tejtestvérnek nevezted;
s a józanulás piszok szájízével
– kiábrándultan –, meg se ismered,
s ha majd utad keresztezi,
a lélegzetet is belévered!

Másnap: magad vagy – vasárnapi hős –,
zsinóros mente, darutollas csákó
sifónod mélyében rejtőzve várnak
újabb parádés alkalomra –
torra, ünnepre, vigalomra.
Így van? – időszakos vitéz, te kocsma-báró!

Dobogó és drapériák
– egyben tanúk és relikviák –,
csak nézik, hallgatják az ön-kinevezőket,
az ordítókat (hogya az a módi),
az egymást koszorúzó főket,
a tetszetős, az ál-valódi
hevületeket hirdetőket,
s a pódium lerogyna tán
egy hangzatos-nagy hazugság hallatán,
s a kelmék szégyenükben szakadnának –
ha nem volnának tehetetlen tárgyak.

Kicsiny hazám – nem kicsinységed a kicsiséged.
Igaz: kívülről nyomorgatnak,
de belülről kettéharapnak
s csócsálnak rossz teóriák – ez eszmeférgek –,
e telhetetlen kannibálok...

A tisztánlátás száműzöttetett,
marad a maradiság – e gyalázat –,
s kufárkodásra is van magyarázat
– az elfajultság leplez tetteket –,
itt harsogások – ott sunyi nézések,
itt honfiak – ott meg világpolgárok,
itt tósztok – amott generálszósz
– mint láthatatlan, bűzös, nagy kelések
törékeny testeden, te drága,
kit rossz szögekkel liliputi lelkek
szögeztek rá a nagyvilágra.

Ölelnélek, mint édes csecsemőt,
ölelnélek – egyetlen szeretőmet,
de bennem is lassan lankad a lélek,
s már nem tudom, honnan vegyek erőt.
Így hát tested, mi e térképre festve
foltocska csak – ráfektetem a tenyeremre.

ÉN CSAK – SZÓNOKOLTAM...

(Profán fohász)

Ki ember-arcát már széttörni érzi,
s cserepeit sem keresgéli,
s a járdát elterülve méri:
az jajgat igazán...

Hasról négykézláb
jutna magasabbra,
de nincs épkézláb
célja –, hát feladja,
s végigcsúsztatva léte síkos falán
leér: szennyezni földet – kit
szennyez a föld.
Önmaga zöldes hányadékát issza,
s nincs útja vissza
fel –, csak útja le,
s ha még lehet, még lejjebb,
a gödörig, a közösig,
mert sírt, vagy urnát
szál virággal
kiérdemelni gyöngé volt.
Ha sír, eget ugató kiáltása
káromkodásba csomagolt fohász...

Ha meghal – Istenem! –, ha arra jársz,
ahol fél-pőre
teste fekszik egy kőre dőlve,
s maradék-lelke felette talán
ing részegen és tétován: szánd meg
az ostobát, ki nem találta
lenn, se fenn honát,

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

s tompa elméje egy hitvány imát
sem tudott szerkeszteni Néked –,
felfogni tán a maga nyomorát,
azt sem volt képes.

Vedd fel, Uram! Fújd le a földi port
lelkéről és dédelgessed
– lelt kóbor ebet–,
szánó szívedre vond, Atyám,
csitítsd kicsit az elvetéltet,
ki kezdetektől s élete során
vakon tántorgott, semmit meg nem értett.

Ha élve nem –, hadd térhessen meg holtan!
Jézus szólt érte –, én csak szónokoltam...

1996., 2003.

DUNAKANYAR

A láthatatlan karszt-vidéket
ostobaságod betemette;
most várhatsz, ember, ezer évet,
míg eljut hozzád egy erecske!

A Kozmoszt ígérted magadnak
s feldúltad saját menedéked;
ha gőgös álmod így ér véget,
panaszkodd el a csillagoknak!

A sebzett Föld ha megrepedne,
kapaszkodjál a fellegekbe...

FELMUTATNI...

Minden emlék s tapasztalat
csak nyers anyag, csak nyersanyag.
Mi jót és rosszat a világtól
kaptál, kezdedhez akkor lágyul
s valami jobbra úgy szilárdul,
ha hozzágyúrod önmagad...

Ha kész van, illik felmutatni:
„Teremtményed Atyám, Uram,
így alkotta tovább magát;
ha kontár volt, hát megbocsásd,
ha torzó lett, ha híja van –
Neked akartam megmaradni...”

1995. május

A MEG-NEM-ÍRTAK

Még egy kötet a polcon,
mi felvágatlan...
Papírba-kötötten
unatkozik,
barnulva hallgat.
Kinyitom,
s ami érthetetlen, ím:
meg-nem-írt verseim
strófái intenek felém;
verslábak toporognak
egymásra lépve...
Veszők, mint kerítések,
rácsok, hogy a gondolat
ne lásson napfényt;
madár-pöttyök,
jelek és még mennyi
s mifélék!
Fölül a mottó:
mindaz a sok jó,
mit soha meg nem tettem.

1995. április

1 8 4 9

Ne közelíts a ravatalhoz
ellágyult szívvel és szipogva.
Érzelmes kegyelet elől
védi a háromrétű bársony
s redős brokát...
Templomi kórus ne sirassa,
se orgona, se kürt, se trombiták!
Minek megint a mímelt gyász
s a csinált handabanda?!
Senki ne mondjon cifra gyászbeszédet,
újdonsült hősök ne üvöltsenek!
Torkodra forrjon minden öndicséret
s önsajnálat –, ne verd a melledet,
ne tépd ruhád, s ne szórj hamut fejedre.
Csak legbelül keljen fájdalmas ének,
csak ott jajduljon önmagát
tápláló bánatod. Nemzet-panaszt
ott zengjen el a vesztésnek keserve,
s a feltámadó remény jövő-szimfóniát.

Fáklyafénynél több itt a szalmaláng:
lelkesülések ingatag tűztánca,
hamvába hunyó puhafa-szilánk
– elalszik, mire lobbanna a máglya –,
nyalka kiállás és kivagyiság,
és hébe-hóba nagy felbuzdulások,
csip-csup célok, vagy vízkóros-nagyok,
lékelt hordók és hejehuja-vígság,
és vígság után nekibúsulások,
nekidőlések és elernyedések,
vakbuzgalom és kiábrándulás.
Magyar virtus ez –, magyar átok.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Nem is tüzecskék kellenek ide,
már-nincsen-is görögtűz villanás;
– egy égis-érő tölgyfa-kandeláber,
hogy fénye firmamentünk töltse be...!
Minden, mi gerjesztett indulat, hangulat:
illuminált illúzió-füzér –
ma csillog, holnap mit se ér.

Hőlégballon és lampion és transzparens
– libegő díszek intézményes ünnepen.
Nem csinnadratta-bumbum, dobzene
– kitartó hívség csendje kellene,
az bizony! – nemzetem.

A szó csak szó, s ha jelentése elveszett
– kit hevít még és mit a hűlt salak?
S felégett földbe minek már a mag?
Ért kalászt rajt' nem ringatnak szelek.
Hát bánj a tűzzel csínján, kicsi nép!
Csak tavaszi nap csal ki új vetést.
Nyárit csak az bír el, mi izmosabb...

1999. február

TRISZTÁN

Túl a szerelmen – atlantiszi tájon –
tűnődtem s fájt, hogy nem volt már, mi fájjon,
azon a bágyadt, őszi délutánon.

Távol-égyövre néztem át merengve
s merőn – lestem, hogy feldereng-e
valami kis fény, holdezüstre festve

a lassan kék-kobaltba hajló árnyat
a fák között. Vágytam valami vágyat:
egy zaklatót, szokatlant, ami fáradt

egykedvűségem némileg elűzné,
széthullt kalárisomat szálra fűzné,
és nyugalmam faggattam: besűrült-é

a vérem, úgy, hogy zubogni se képes –,
kerestem azt a régi lázas-édes
sajgó sóvárgást, kétarcú, regényes

bizonytalant –, de meg sem moccant semmi.
Hűlő szívemben immár csak a „semmi”
huhogott, mint egy vén kuvik. „Elmenni

valahová – bárhová – kéne tán!”
És maradtam – fanyar gyümölcs a fán...
S estébe ért a bágyadt délután.

– Jól van így! – avult praktikáid
nem érnek el a józan, szürke máig!
Itt neoncső és nem mécses világít,

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így élttem itt...*

s nincsen titok, és minden zug meg szeglet
feltárt, nyitott – helye a rejtelemnek,
romantikának nincs már... nem teremsz meg

itt, te! – veszélyes, kék mákonyvirág!
...De mily szegényes, üres e világ...!
S magam vagyok: virágja-nincs faág.

.....

És akkor – hűs zenéjét túllebegve
a szféráknak – egy dallam szállt a csendbe
süppedt, melódiátlan életemre...

És megpendült – oly kristálypohár-tisztán,
majd mondhatatlan édességgel –, aztán
már bennem zengett, lélegzett a – Trisztán.

És egy lett bennem rege és zene:
élő dallam – s én egy lettem vele,
s voltunk hárman a zene szelleme!

Milyen csoda, hogy ez a súlyos, germán
muzsika oly enyém lett! Mélyén, ormán
egyformán velem lüktetett a hullám!

...Én átadtam – s mily maradéktalan! –
e rejtélyes, tikkasztó, parttalan,
halálos vágynak szikkadt önmagam:

a tisztaságon túl – test örömének,
a testin át az égi szenvedélynek,
a pillanat üdvének – a veszélynek,

akartan – önként – vértezetlenül!
Feltámadt – élni készen – legbelül
minden, mit oly nehezen sikerült

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

s oly lassan! magamban eltemetnem:
a szépet, a rettentőt, mit szerettem
– a szerelmet, mely megsápolta kegyetlen...

.....

Pogány orom hívott – szédülni kezdtem,
zuhanni szárnytalan – s megöregedtem
egy perc alatt... és elcsitult szívemben

orkeszter-zúgás és hullámverés.
A józanodás mentőkötelét
görcsösen fogva földet értem, és

már jólesett a csend, a megszokott.
Egy akkord még kísértett –, ám okos
megfontolással – és egy gombnyomással
KIKAPCSOLTAM – A RÁDIÓT !!!

2000. április

SÁMÁN ÉNEK

JOBBA KEZEMNÉL VAGYON kínba mártott tollam;
bal kezemnél vagy szűz-fehér papírom,
jobb fülemmel hallom Angyal suttogását,
bal fülemmel hallok földkéreg morajlást.
Földkéreg morajlik – repedez már háta,
törten feltarajlik, kereszt-kasul szántja
az ég vetést, felhő-kerítettet
éle, széle sarka. Abba majd kik vetnek,
mily átok-vetések lesznek, ha kikelnek?
Kereszt-kasul szántja –, fel is tépi tollam,
mint a csorba ekék, szűz-fehér papírom,
szűz-fehér papírra mily betűket vessek?
Feltépett papírom rontsam, meggyalázzam
rossz-jövendöléssel –, végítélet-képpel?
Végítélet-képpel, pokol-feketével?

FÖLDKÉREG MORAJLÁST bal fülem ne halld meg,
jobb fülem, te halld meg Angyal suttogását,
azt vedd a papírra jobb kezem, csak azt vedd:
földi ember sorsa jobbra-fordulását.
Föld repedett szája csak a rosszat nyeld el,
nyeljed el a rosszat, gyomroddal emészd el!
Ég-föld jó termését gondozza az Isten,
kezem Ő kezével arany Igét hintsen
eztán papíromra, én szántóföldemre,
meddő barázdámat váltsa termékenyre.

2004. január

BOROSTYÁN

Nézd, milyen szép!
Oly áttetszőn dereng,
mint sápadt napfény őszi reggelen!

Vagy rózsaméz, vagy olimposzi könnycsepp,
helikoni karcsú serlegnek kincse,
egy kerty nektár: küldték az istenek.

Nem! – Föld java!
Forrongó ősmúlt formálta remek,
melyet keretbe már emberkezek foglaltak,
minden álmuk belerejtve,
és minden teremtes-mítoszt,
amit csak sejt-gyanít a képzelet.
Néha fürkész kíváncsiság s tudásszomj tárgya,
máskor ékszer egy asszony sima testén;
amulett- vagy kabbala-tárgy, jelkép vagy rejtvény.

De lásd, figyeld: legmélyén furcsa folt,
egy ízelt láb, valami volt
élőnek zúzott potroha,
bogártetem... Parányi áldozat,
mártírja másító erőnek,
a lassan munkáló öröknek,
mely felhasznál: teremtet,
de pusztít is könyörtelen...

...Egy ízelt láb, potroh, morzsolt tetem.
Oly semmiség... Ó, sorsok fájó analógiája!
Magamba – kövült mézgacseppbe zárva
tűröm, ha zúz és nyomorít a Végzetem...

2004. január

ESENGŐ KÉRÉS

(A Trubadúr-korból)

Miért, hogy szép hajaddal, Elvira,
csak holdsugárnak hűvös ujja játszik?
Az én tenyerem bizsereghet a
vágtyól – s nem kap egy simításnyit?!

Mért van, hogy ily derekat, Elvira,
mint a tiéd, csak a selyem ölelhet?
S én kullogok, mint hű kutya
az árnyékodban járva, úgy követlek!

Miért, hogy szép kertedben, Elvira,
a tüskerózsa százszor megsebezhet?
Az én tüském gyöngédebb és soha
rajtad egy apró sebecskét se ejthet!

Miért, hogy cirógatod, Elvira,
ezt a kérges, ez odvas tölgyfa-törzset?
Az én törzsem még – édes mostoha –
hajlékonyabb és sokkalta erősebb!

Miért, hogy bütykös, vén ágra kötöd
hintádat – hiszen törékeny s leejthet?
Az én karom hívségből oly erős:
leesni téged sohasem enged!

„Túl sokat beszélsz, ostoba!
Csak nyavalyogsz és kérdezel!
Hívnálak bár ölembe, nyúl fia:
félek – futnál mint bírnál, messze, el!

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Szádat miért használod csak beszédre?
Másra való az, tudhatnád, bolond!
Én nyújtsam magam-magam csókra-kéjre?
Én csimpaszkodjam, csüggjek ajkadon?

Hát jöjj magadtól, s ne epedj,
mint egy vérszegény, beteg trubadúr!
Ölelj erővel, s úgy szeress –
tudjam: kettőnk közül ki az úr?!”

TÍZEMELETNYI MÉLYSÉG

Kátránytetőn, a tizedik emelet
szintje felett – alig hihető,
de való –, rongyokban és összeszedett
szőnyegfoslányokon,
beton- és vascsövek árnyában
– csövesek kuporognak.

A sokhónapos mosdatlanság
bűzét fáradhatatlan
szél viszi el, röpteti szét,
de hagy, lerak cserében ott
épp elég sarkvidéki hideget.
Odafent minden védtelen:
inog a rács, a korlát,
s mint fordított inga
amplitúdóz a félig leszakított
pléh-eresz...

Kátránytetőn, a tizedik felett
minden sarokban ürülék-halom,
– ez marad a nem-várt vendégek
után, mint üdvözlét, ez a nyom.
Meg hányás- és vizelet-tavak,
s valami irgalmatlan,
infernális, képtelen,
sátáni összevisszaságban
e megtiport életek
személyazonosság-jelei:
étel-szemét, tépett nejlonok,
kiivott, eldőlt üvegek, és
...vér és mocskos ingvászón-
cafatok, vérrel itatott
zsákdarabok s ki ismeri fel,
milyen rendeltetésű, furcsa tárgyak?
– relikviái az abszurd valóságnak...

...A puritán, dísztelen homlokú,
ostoba házak tömbös és mozdulatlan,
ártatlan egykedvűséggel állnak –
ember-csinálta, csúf gigászok –,
s mit nékik, miféle gyalázat,
micsoda szcena zajlik odafenn,
tetőiken, kátrányos lemezen,
mint színpadi deszkán,
a tizenegyedik szint magasában,
ahol, torz-tükröt tartva
a magát félistennek képzelő
„homo sapiens” elé,
valamiféle létforma létezik –
tagadhatatlan szörny-
kreatúrája a felmagasztalt
evolúciónak.

Már formára alig, mégis emberi
lények húznák magukra takarónak
a csillagos ég vásznait, hogy
meg ne fagyjanak idő előtt:
éjfél-utántól reggelig.
Mert már a pálinka sem melegít,
s test a testnek csak tetveket,
vagy változatos fertőzést ad át.
Ki odafent van – nem lehet már lejjebb.
De szitkait szabadon küldi fel –
megbotránkoztatásul az égieknek –,
aki tán még a pokolnak se kell...

S kit titokban megreszkettet
a tény: fedele felett
fedéltelenek, akár mikrobák
szaporodnak s vesznek –
a kispolgár nem hisz már
a feltételezett biztonságban.

Minden szilárdnak vélt kapaszkodó
– akár odafent rács, korlát, eresz –,
bármikor meglazulhat. Életek
hullanak napra-nap teljes nihilbe.
Gabalyodott világ ez! – lám,
hová is süllyedhet a jámbor
halandó, hogyha maga sorsát
irányítani se képes:
picébe, vagy tizenegy szinttel
közelebb az éghez,
a két lábbal még földön állók
társadalmához képest...?

1999

ÉJFÉL UTÁNI ÁLOM...

Csilló halványezüst a földön,
ezüst mázt kap a fákon a levél,
megzizzen sok széles tenyér:
a lomb... Erős borostyán
fémes fénnel kúszik a sima törzsön.
Távol, hullámozó lanyha lankán
szőlőkaró-sor alszik posztján.

Csiperkék szundikálnak egy csokorban,
harmat-rezgető fűben: gyöngyre-gyöngy.
Ércel átszótt telér lett a göröngy.
Lapu alatt szuszog a sün
s álmodik édes gesztenyét.
Fémszálon küldi szét a fényt,
szótt hálóként az ég...

Csend öleli a csöndet csendben,
légy se dönög, bogár se reppen,
egér se moccan s meglapul az árny.
Kék lábú lidérc imbolyog a lápon:
áll a néma boszorka-bál,
mint titkos tivornyákon.

Aranyos szikra s pernye hull,
fölsistereg s kihamvad.
Vackán a kicsi vadnak
négy kölyök fekszik összebújva,
anyjuk emlőjéhez lapulva,
békésen, mozdulatlanul.

Kis mélyedésben moccan a szél;
ábrándozik, hogy egyszer útra kél,
útra bizony, s lesz fergeteg
s megkergeti a felleget
és jaj a fának, jaj a földnek
és jaj lesz minden létezőnek!

Ragacsos nedvet sír a kéreg.
Nem perceg már – pihen a féreg.
Éjfélről nincsen rágni kedve,
gömbölyödik, tekereg lustán,
fűrészporban, szálkás fa húsán.
Édeni édességet érez.

Az ághegyen csak lepke hintál:
sötét árnyék, kobalt-sötétben.
Kicsipkézett levélen, ébren.
Nagy, potrohos, éjszárnyú lepke.
Fióka csipog felrettenve,
anyja csitítja: „Csend, te! Csendbe!”

Óngomb az ingavégen:
szakadt pókszálon légy kalimpál,
szabadulni szeretne!
Hajlik a háló a keresztes
teste alatt, ki zsákmányáról álmod
gyönyörű szép kannibál-álmot.

Ablakpárkányon könyököl a ház
s kinéz a megborzongó kertbe.
Álmai hátán elúszik az ág,
ám rátalál a test a testre!
Sóhajtanak az égitegek:
„Ah! Szép is az ember szerelme!”
Visszasandítva vonulnak tovább.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így élttem itt...*

Felhők tarajos hátán leng a sajka –
az újhold. Ing, hab dobja habra.
Hullám hullámnak adja át
s viszi gonddal a túlsó partra.
Utánuk elterült vitorla
az égi szélben tárja szét magát
s úszik túlparti, sápadt virradatba.

Az ég is eszmél – döngöli szemét,
ásít, majd felkél s megmosakszik
s már rúzsozza magát. Virág
pattan, kelyhében árny-sötét
sugárnak adja át helyét.
Színesedik a pirkadatban.

S mi – hétköznapra ébredünk...
Minek az álom ? – feloszlik az egész –,
mint derengő kép fel-felvillan néha.
Utánanyúlnánk – nem marad velünk.
Kifoszt a józanság, az ébredés...
Azért az ábránd nem halott, csak – néma...

ITT ILYEN AZ ÉLET

Gyors bontás – nagyszabású építés.
Már tornyosul, s terjeng a tetszetős,
a „posztmodern”, impozáns-díszletes
otthon, ki tudja honnan érkezett, de tehetős
polgárnak. E monstrum mellett feszengnek a házak,
a roskadók. A tisztos patinának
már nyoma sem található.
Úr itt a mállás, a múlás, a korrózió.
Vállukkal támasztják meg egymást, mint a sírkövek.
Rolók lehúzva – befordult szemek.
Önsorsukon merengenek, szégyenkeznek? – ki tudja?
Önszépítésre már nem futja, nem.
Kapualjából kiles a jelen,
a szálnalmas és szikár történelem.
Hátrébb a nemrég „cégünk büszkesége”
néven nevezett egyöntetűség – a túlon túl korán
vénülni készülő panelsor. Patyomkin-paraván.
A fellengős utópiák rémálom-képe,
a „mindent bele, ami bővli!” szépe,
sebtében összerótt, néhol mocsárra-sártra,
ingó világra épített falanszter.
Korom-zománcon csillan meg a reggel,
gyér fényt sugároz e színváltó tájra.
Városkép. Együtt hívságos és gyatra.
Megszoktam régen, nem gerjeszt haragra:
a szkepszis győz, a fásult belenyugvás.
Mi dönti le e gyönyörű, e szennyes,
gyűlölt-imádott, undok-ronda-kedves,
ez összevissza, részeg Bábel-tornyát?
Isten haragja? Végomlás-ítélet?
Apokalipszis, lassú önkifosztás...? Nem tudom –
meglehet. De lásd, ez ellen mit tehetsz?
Itt és most, ilyen képtelen és felemás az Élet.

2005. augusztus

KISLÁNY – KEZÉBEN VADVIRÁGGAL

Feküdtem holmi csip-csup baj miatt,
magam sajnálatában elmerülve... A hegyek
között az ösvény és a szerteszét erek,
mik völgyek alját fürge kiscselédként
mosták – míg locsogtak a cserfések –,
mind rám vártak és hívtak is, hiába.
Engem elfoglalt új sebek fájása; s belül,
bentebben s legbelül egy ványadt tücsök
hegedült sánta szonátát, mit koncert kísért:
sátánzöld mezben vartyogó kapella,
s mellé koromszín „kár-kár” rekviem,

és künn maradt a nyár, a kékség,
ametiszt-csillogás, a lomb-tánc,
az élet, fény! – s én tizenkilenc évesen
vén lettem mint a bükkösök:
szíjas és rücskös aggok a gerincen.
„Milyen más világ az enyém s a kinti!”
És nyikorgott a kettős zsalugáter,
kettős homályt őrzött féltékenyen...

...De nyílt az ajtó, s ott állt a Tavasz
a küszöbön –, az ég küldötte szépség,
fény, ifjúság, derű, életöröm...
Kisleány, mezítláb, maga szedte édes,
törékeny, tarka vadvirág-csokorral.
Madonna-arcán, mit csemetekerti
munka csókolt barnára, frissen nyílt mosoly.
A szótlansága – dallamos beszéd...
Kintről betűző sugár font köré
– igen láttam! – áttetsző aurát...

Ágyamhoz lépett, s párnám teleszórta,
s tömött dunnám – szétbontva kincset –
sok vad-szelíd, zsengecske szállal,
aztán kitárta ablakom, majd kicsit földes,
kicsit sáros szírom-talpán kitipegett
– oly halkán, ahogy érkezett.
Szoknyája röppent fordultában
és szegélyével kisöpörte sértett
lelkemből is a beteges homályt...

...És érzem most is – jó félszázad múltán –
a friss szellőt, mi jött vele, s a vad-
szelíd, édes, felejthetetlen illatot –,
s fáradt, félig-hunyt szemhéjamon át
a fényt, mi sosem hunyt ki teljesen:
az Örök Fény ifjú hűgát...

1950 – 2004.

RENDELT IDŐNEK

Szervusz, November – vén csaló!
Mondd, miért játszol fodros, víg tavaszt –
becsapva ezzel másokat, s magad?
A szemfényvesztés nem való!
Az égbolt cinkos, kék kacsintás –
meggyőzted őt is, selyma Hintás?!

Hamis kártyáid kiterítve:
a bús erdők megmaradt kincse
mind – meg-nem-sárgult levelek.
Le leszel fülelve, Öreg!

Vonjon fátylat arcod elé az ég!
Halottak-napja volt, s gyászunk elég –
a régen minket szeretőket,
porukhoz rögöt keverőket
gyászoljuk mi – s te is: embereket,
s a ködbe tűnt, múlt novembereket!

Ne tégy, mint hiú öregasszony,
ki ráncait kenőcsökkel fedi
s körömcipőben fájnak bütykei
s bibircsókjára hogy tapaszt ragasszon,
azon igyekszik – s lám, kinevetik!

Fakulsz úgyis, mert beesteledik,
a hűlt halmokra lehullnak az árnyak,
sarkokban gyűl a rothadó haraszt.
A krizantémok satnyulnak s eláraszt
a bánat, porlaszt követ, hantokat.

Csak a folyondár – nagy túlélő! –
bír útlevéllal a sötétbe is;
a holtak zsírján is megél ő,
folyatva szívós, karmos ágait.

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

A halandó – halandóval rokon
s az vagy te is – hát
meredj el végre sírodon
s számolj meg minden őszirózsát!
Az élet – barátkozás a halállal
és a halál ágyása életeknek;
reményt rejt magában a gyászdal
és születéskor szíveink remegnek.
Rendelt időnek add meg hát magad
– idő-palánk keríti sorsodat –,
ideje van vetésnek-aratásnak,
tavasznak, nyárnak, télnek...ősznek...

No, vén November, vegyük hát cipőnket
s ballagjunk el, átadva helyünket másnak...

SZÜRETKOR

I.

Megkésett hajnal dörgöli szemét,
s mert őszidő van – borzong egy kicsit.
Lassan mosakszik – van harmat elég
begyöngyözni a föld ösvényeit.
A nap pirul. Röstelli gyöngeségét –
rározkad néhány eltörött sugárra.
Ágak hegyén, elhagyva régi fészkrét
tollázkodik, mint sárga, vak madárka.

Karós hátát nyújtóztatja a dombsor,
recseg a tőke, terméssel teli;
gerezd feszül – bicskára kész –, utolszor
érzi, ahogy az inda öleli.
Vénhedt ágon hullafoltos a szilva,
de húzában még élő vér buzog.
A szívós héjat nedvével lazítja.
Elcsöppent mézen muslinca-rajok
osztzkodnak; csurog a vastag mézga:
benne nyár-illat és féreg fia.
A pókszál rojtján leng fekete inga
– a halott légy –, a melankólia.

II.

Széles paraszt-dal indul most a lejtőn,
és sűrög sok kis puttonyos alak,
hajladozik, s már dús terhét felejtőn
áll a karó – s még hol az alkonyat?
Surrog a prés – fröccsen a drága lé –,
kádakba foly mint vér, vagy vérnarancs
leve, de már az erjedés felé,
mert ez a Törvény, ez az Ős-parancs.

Fenn kurjongat a jókedv – a remény
csillog hasas korsókban bízaton;
reggeltől-estig-munka – jó kemény! –
ás mellre árkot, mégis, a serény
forog – habár a nap a kaptatón
magához tért és nyilai zizegve
csapódnak ágra, gallyra, testre.
Telik a pice – s hol van még az este...?

III.

Magam is voltam munkás – puttonyos –,
futottam föl – s nótára is futotta
a tetőig – s mint kimustrált, koros
zsellér jöttem le vánszorogva
a túlsó lejtőn – mint a többiek.
Nem nótázok, s nem mászom több hegyet.
Voltam szőlő – véreztem a nehéz
súlyok alatt, mint itt, e bús gerezdek;
lappadtam én is, míg csócsált a prés,
és életemmel pohos hordók teltek.

Voltam hordó – dongám majd szétrepedt.
Vinkót érleltem, vagy fajbort, nemest...?
Nem baj: a vinkó is vidámít olykor,
a kaparós, a savas-keserű,
akár cin-serlegben az óbor
– a bíborfény, a királyok nektárja –,
mert kell az órányi derű –
még akkor is, ha fejfájás az ára!

Kell a mámor, kell az elzsongulás,
míg új ásóval újabb árkot ás
más szőlejében – nekünk – a felejtés.
...Más borpincében tisztul már a fejtés...

MUNDÉRBAN – KÖZVITÉZKÉNT

Én nem hagyom, hogy léprecsaljon
valamiféle csinált nagyszerűség,
megmaradok e szürke poszton.
Az ál-erény elorzott sarzsi,
fesztes atilla keszeg mellen,
paszomány rojtja – szép, de talmi.

Nyihorászhat bár köröttem a vágy,
ágaskodhat – mint párzó paripák –
az öncél, és kísérthet fülledt nyarak
érzékcsiklandó illata;
s ha zakatol is néha éjszaka
vérem felrémlő álmaim miatt,
nem sírok holmi elmaradt
babérokért, szerelmekért,
másnak odaszánt díjakért többé soha.

Győzött a csend bennem – legyen
bár felzajdult zónában őrhelyem
kijelölve – az én lombos csendem alatt
valahogy minden vidorabb,
szelídebb, színesebb;
töltsék be bár a lég-eget
egymást tiprások félre-rendezett,
hazug színjátékai,
e zugból engem elmozdítani
már nem lehet. Szerény,
betöltött kicsi hivatásom
óvott: mundéros közlegény-,
és mégis-ember formám megmarad...

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

Ha jön az alkonyat – vagy virradat –,
s a váltás, és ha nyugovóra
szólít kérlelhetetlen óra,
tán nem meg-nem-tett vállalások
érdes kövére hajtom a fejem,
s tán nem az önvád komisz, vásott
daróca lesz majd takaróm,
s megbánás fejfám, hogyha elhagyom
e bódét és a véglegesbe térek.
Új mundérja a közlegénynek
talán könnyű lesz és fehér... s ha nem?
Legyen megint
Legfőbb Parancs szerint
kijelölt őrhelyem.

TARTALOMJEGYZÉK

„MERT NEM VOLT HELY A VENDÉGFOGADÓBAN”	317
1 8 4 9.....	398
2006. OKTÓBER 23.	118
A BOHÓC.....	329
A GÓLEM.....	59
A HATÁRTALAN BIRODALOM.....	27
A HÍD.....	76
A KÁRVALLOTT SZARKA	312
A KESKENY ÚTON VISSZA	12
A KÍSÉRLET.....	302
A KÖLTŐ	227
A KÖLTŐ: kortalan kamasz.	143
A KÚT	43
A LÁMPÁK KIALUDTAK.....	77
A LILA ÁKÁC.....	135
A LONC	213
A MARGARÉTÁS RÉT	201
A MAROKSZEDŐ	103
A MASZK.....	164
A MEG-NEM-ÍRTAK	397
A METEORIT	69
A NARANCSSÁRGA MELLÉNYESEK.....	257
A SEBZETT TÖRZSŰ FÁK.....	22
A SZERECSÉN KERECSENE	319
A TEKINTET	374
A TÉRKÉP ELŐTT	390
A TITOK	315
A VARÁZSLÓ KERTJÉBEN	39
A VÉN SZAPPHÓ	195
AHOL MINDEN ÚT... ..	368
AKIK ISTENT SZERETIK... ..	313
AKIT A MÚZSA.....	44
AKKOR IGAZ.....	369
AKKOR... ..	126
ÁLMOdj VARÁZSLÓ.....	264
ÁLMOdTAM VERSET	235
ÁLOM – NEM ÁLOM.....	330
ALUDNI, ALUDNI.....	24
Amikor megértjük a lényegét... ..	155

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

ANÁNIÁS	98, 351
ANNAK SEGÍT A VÉN TERMÉSZET	48
ANTIK KÓRUS	142
APÁCZAI CSERE JÁNOS	88
ARCOM TITKAI	373
ÁRNYÉK	356
ARS	11
ARS POETICA	10
ÁRVÁK	277, 350
ATLANTISZ	139
AZ „ARABÍR”	137
AZ „UTAZÓ”	344
AZ ARANYÁG	108
AZ ÁROK PARTJÁN	66
AZ ASSZONY ÉS A VEZÚV	54
AZ ÉN MARGITSZIGETEM	305
AZ IGAZI	234
AZ INTENZÍVEN	376
AZ INTENZÍVEN II.	377
AZ ISMERETLEN ISTEN /IGNOTO DEO/	101
AZ UTCA VÉGÉN – VÉGTELEN	371
Az utolsó szó jogán	181
AZ UTOLSÓ VIZSGA	146
AZ ÜLDÖZÖTT	358
BELVIZEK	242
BESZÉLGETÉS A KÚTNÁL	19
BETEGÁGY	327
BETEGÁGY II.	349
BIVALYOK	244
BOHÓC – SZÁJÁBAN SZEKFŰVEL	147
BOMLÁS – BONTÁS ELŐTT	388
BOROSTYÁN	404
BÖLCS AZ, KI MEGFONTOLJA	37
Bús magyaros ecloga	159
CEZÁREÁBA	332
CÍM NÉLKÜL A CÍMZETTHEZ	281
CURRICULUM VITAE	359
CSAK A SZÉL GONDTALAN	73
CSAK IDILL	263
CSAK IGAZATI!	62
CSUPA ÁRNY	56
CSUPAFEHÉR DALOCSKA	207
DALOD ELHANGZOTT	128

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

DERŰ.....	144
DEUX EX MACHINA.....	60
DIVATJAMÚLT ÓDA AZ ŐSZHÖZ	345
DSIDA JENŐ SÍRJÁNÁL.....	84
DUNAKANYAR	395
EGY CSIPETNYI BÁNAT.....	366
EGY FAGYOTT RIGÓRA.....	93
EGYEDÜL A KÁPOLNÁBAN.....	50
EGYSZERŰEN CSAK – ÉLEK!	346
EGYÜTT, S NEM EGYEDÜL.....	42
ÉJFÉL UTÁNI ÁLOM... ..	410
ELÉGIA.....	74
ÉLETÉRTÉZÉS I.	67
ÉLETÉRTÉZÉS II.	67
ÉLETÉRTÉZÉS III.	68
ELMENT A VONATOM.....	246
EMLÉKSZEL, PANNI, FOGADOTT HÚGOM?	140
ÉN CSAK – SZÓNOKOLTAM... ..	393
ÉS MÉGIS... ..	95
ESENGŐ KÉRÉS.....	405
EZ LENNE – AZ ...?	122
FEHÉR HALÁL.....	236
FEKETE DAL	46
FEKÜDT A HAVAS ÚTON	23
FELMUTATNI... ..	396
FÉNY ZÜMMÖGÖTT	211
FOGANTAM MÁJUS ELSEJÉN	382
GENÉZIS.....	65
GYÖKEREK.....	247
GYÖNGE VIOLÁRÓL.....	270
HA ELMEGYEK.....	337
HA SZÓLHATNÉK VELED	221
HAJDAN.....	205
HAJÓ – HULLÁM – HALÁSZ – HÁLÓ.....	231
HALLGASS ANAKREÓNRA	196
HALOTTAK NAPJA	240
HANS SACHS – MARADJ A KAPTAFÁNÁL.....	229
HAT ÉVTIZED	339
HAZUG TAVASZ.....	250
HEJ, HAJ, GILICEMADÁR.....	161
HIPERKOMFORT.....	20
HITÜNK HÚLT HELYÉN	283
HM – BE CSÚF!!!	324

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

HOL PORLASZ VAJON...	320
HOLDFÉNY – DEBUSSY	284
HOVÁ LETT AZ ÁRVALÁNYHAJ	361
HÓ-VARÁZS...	343
HUSZONÖT ÉV UTÁN	215
IDILL – HOLLANDIÁBAN	307
ÍGY ÉLTEM ITT...	252
IHLET...?	355
ITT ILYEN AZ ÉLET	413
JAJ – SZERETNI!	124
JAJ, SEMINK SEM MARADT!	116
JÁTEKOK	208
JELKÉPEINK	86
JÓB LÁZADÁSA	120
JÚDÁS KÖTELE	187
JULISKA NÉNÉM	322
KALODÁBAN	304
KESERŰ EPODUS	220
KÉSŐ...	145
KICSIKE ASSZONY – APRÓ ZSÁMOLYON	310
KICSIT HOSSZÚRA SIKEREDETT „ARS POETICA”	363
KILOMBOZOTT A NYÁRFASOR	265
KINEK ÉLETE, KINEK...	226
KINT IS FEHÉR – BENT IS FEHÉR	379
KISASSZONY NAPJA UTÁN	275
KISEMMIZETTEN	370
KISLÁNY – KEZÉBEN VADVIRÁGGAL	414
KÍVÁNCSI HOLD	340
KOLLEKTIVIZMUS – 2002	296
KORATÉL	25
KOSSUTH	81
KÖSZÖNTLEK – KRIZANTÉMMAL	274
KÖTÉLTÁNC	328
KRISTÁLY ÉS AGYAG...	223
LAKÓTELEP	148
LÁTOD...?	241
LÁZ	237
Legenda	157
MAGÁNY	32
MAGÁNYOS I.	28
MAGÁNYOS II.	29
MAI VILLON EGY SÁROS UTCÁN	300
MAI VILLONOK	254

MÁR AZ SEM BÚSÍT	306
MARGIT	364
MÁRIA KÖNYÖRGÉSE	33
MÉG HINNÜNK KELL.....	280
MÉGIS... ..	342
MÉRT SÍRNAK A RÓZSAFÁK	266
MESSZE KERÜLJ!.....	199
METAMORFÓZIS.....	255
MI LESZ BELŐLED...?.....	133
MIDŐN KULCSKÉNT	100
MIKÉNT AMA JÁNOS.....	214
MINDENT AKAROK.....	232
MINDIG ÚJAK JÖNNEK.....	279
MINDIG VAN REMÉNY	278
MINT ÁLDOZATOK	35
MINT KÓCSAG, SZÁLL.....	269
MÓZES.....	183
MOZGÓSZÍNHÁZ	299
MUNDÉRBAN – KÖZVITÉZKÉNT	420
NAP-HÍVOGATÓ.....	336
NE BÁNTSD... ..	316
NEM KÉRDÉS IMMÁR.....	385
NEM KÉRT TAVASZ	286
NEM RANG – NEM IS KIVÁLTSÁG... ..	194
NÉZD A TOLLAS NÉPET	353
NOCTURNO.....	110
NYÁRI HUNCFUTSÁGOK	272
NYOMDAFESTÉK.....	45
Ó-KÁPOLNÁK CSENDJE.....	52
ÖNZŐ-ÖNZETLEN.....	198
PÁRBESZÉD.....	15
PARVENÜK	297
PEREG A VERSIKE	210
PETÓFIHEZ.....	82
RÉ TITKA.....	31
RENDELT IDŐNEK	416
RÉSZ SZERÉNT VALÓ.....	182
RÉZ-FÉNYT KAPOTT... ..	204
RÉZGARAS	326
RITMUSZAVAR	375
ROKONA RÉGI PRÉDIKÁTOROKNAK.....	91
RÓZSA-HALÁL	271
SÁMÁN ÉNEK.....	403

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

SÁNTA MENÜETT.....	117
SÍRD KI MAGAD!.....	348
SZABAD-E?.....	333
SZEDER-SZÜRET	347
SZENT ISTVÁN	78
SZÉPSÉGES ANYÁM – GYERMEKEM.....	190
SZERELMES SZÍRMOK.....	267
SZÜRETKOR	418
TÁJKÉP	75
TÁJKÉP – 2006	225
TÉLEN-TÚLKOR.....	335
TÉLI REGE.....	276
TÉLI TÁJKÉP – CSATA UTÁN	41
TÉR A VÁROS SZÍVÉBEN	288
TÉRISZONY	58
TÉZIS ÉS PARADOXON	61
TITKOD TIÉD	149
TÍZEMELETNYI MÉLYSÉG	407
TÖBB FÉNYT...!	94
TRIOLA.....	64
TRISZTÁN	400
ÚJ NOÉ KELLENE.....	71
URAM ISTEN, MENTS MEG...!.....	49
UTÓIRAT „VOJTINA ARS POETIKÁJÁ”-HOZ.....	218
VALAKIHEZ...MINDENKIHEZ...	259
VALAKIT VÁRNAK/VALAKIT VÁRTAK.....	386
VANNAK MÉG VÉGVÁRAINK.....	192
VÁRJ RÁM	26
VASCIPÓK.....	179
VIHAR UTÁN.....	309
VILÁGTALAN HOLD	262
VILÁGTENGER	295
VIRÁGOK KÖZT.....	268
ZÁPOR ELÓTT	206
ZSARÁTNOK.....	57

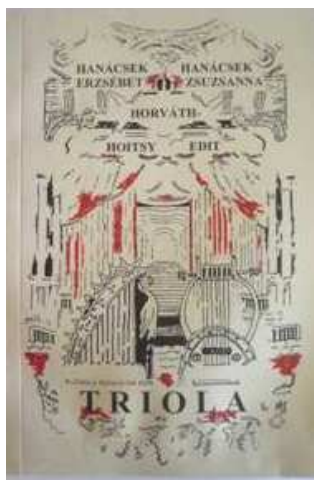
HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

**HORVÁTH-HOITSY EDIT
megjelenései nyomtatott
formában:
társszerzői kötetek,
önálló kötete**

Álmodj Varázsló..!

Szrapkó Éva festményei
Horváth-Hoitsy Edit verseivel

Horváth-Hoitsy Edit Hallgass Anakreónra

ADRIANUS

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így éltem itt...*

HORVÁTH-HOITSY EDIT
Így éltem itt...
Budapest, 2013